

ЕВРОБАРОМЕТЪР 66

ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕСЕН 2006

НАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД

БЪЛГАРИЯ

Това изследване е осъществено по поръчка на Генерална дирекция "Комуникации" на Европейската комисия.

Докладът е изготвен за Делегацията на Европейската комисия в **България**.

Този документ не представя гледната точка на Европейската комисия.
Интерпретациите и изразените мнения в доклада ангажират единствено неговия автор.

Съдържание

Увод	3
1.Българите и Европейския съюз	6
1.1. Въвлеченост в европейските дела.....	6
1.2.Обществена подкрепа за членството на България в ЕС	7
1.3. Очаквани ползи от членството в ЕС	13
1.4. Образът на Европейския съюз в България	19
2. Икономически и социални аспекти на евроинтеграцията.....	21
2.1. Оценка за икономическото и социално положение в България и в ЕС	21
2.2. Социален оптимизъм.....	25
2.3. Най-важните проблеми, пред които е изправена страната	30
2.4. Ролята на ЕС за тяхното решаване	35
2.5. Въздействието на Единния пазар и конкуренцията.....	38
2.6. Последствия от глобализацията за българските фирми	40
2.7. Как да се подобри ефективността на европейската икономика?	42
3. Европейският политически съюз	44
3.1. “Климат” на доверието в политическите институции и в ЕС.....	44
3.2. Обществена подкрепа за развитието на Европейския политически съюз.....	51
3.3. Кой трябва да взема решенията в Европейския съюз?	54
3.4 Подкрепа за общите политики на ЕС	59
3.5. Подкрепа за нови разширявания на Съюза.....	61
3.6. Българите и Европейската конституция.....	63
4. Български и европейски граждански ценности	69
4.1. Българска и европейска принадлежност	69
4.2. Социални възприятия и морални принципи	71
4.3. Индивидуални и европейски ценности	79
4.4. Общност на ценностите в страните от ЕС.....	82
Приложения	84
Резюме.....	84
Списък на графиките	92
Описание на метода	94
Въпросник	97

Увод

Настоящият доклад представя резултатите от последното редовно проучване на Евробарометър, преди часовникът да отмери началото на българското членство в Европейския съюз (ЕС).

Всеки шест месеца изследванията на Евробарометър включват в диалог по въпросите на евроинтеграцията и бъдещето на Европейския съюз гласовете на около 30 000 граждани във всички държави-членки на ЕС, в двете присъединяващи се страни (България и Румъния) и в двете държави-кандидатки (Хърватия и Турция), както и от турската общност в Кипър. Интервютата с тях са проведени едновременно и със стандартен въпросник¹ в периода между 6 септември и 10 октомври 2006 г. от консорциум между Taylor Nelson Sofres & EOS Gallup Europe по поръчка на Генералната дирекция „Комуникации” на Европейската комисия.

Хиляда тридесет и пет граждани в България отговарят на въпросите на есенния Евробарометър. Българската извадка е хомогенна и така, както във всички останали страни, е представителна за мненията на гражданите на възраст над 15 г. Тя показва мисленето на всички социални, професионални и възрастови групи от населението на страната, а интервютата са проведени в домовете на българи, които живеят в големи и малки градове, както и в селските райони.

Анкетите в България са осъществени между 6 и 20 септември 2006 г. – непосредствено преди публикуването на последния доклад на Европейската комисия за готовността на страната да се присъедини към ЕС от 1 януари 2007 г. Периодът съвпада с усилената предизборна кампания за нов български президент, с който България ще влезе в Европейския съюз.

За ЕС този период съвпада с нов тласък на дебатите за Конституцията на Съюза и с подготовката на нова стратегия за разширяването на ЕС.

Евробарометърът дава възможност да се проследи как мислят българите и да се измери “евроклимата”, не само в България, но и в страните-членки, на прага на последния етап от петото разширяване на Европейския съюз. В този решителен момент анализът на резултатите залага на тенденциите и проследява промените в обществените нагласи и настроения не само в краткосрочен (6 месеца), но и в дългосрочен план. Представени са тенденциите, както в българското, така и европейското обществено мнение, като се правят сравнения с резултатите от предишните четири стандартни Евробарометъра, откакто България е включена в изследването –ЕВ62.0 (есен 2004 г.), ЕВ63.4 (пролет 2005 г.), ЕВ64.2 (есен 2005 г.) и ЕВ65.1 (пролет 2006).

¹ вж. в приложение

Тези тенденции се съпоставят непосредствено с обществените нагласи в ЕС като цяло и по групи страни, в зависимост от натрупания им опит и степен на интеграция в ЕС:

- Шестте държави, основателки на Европейския съюз – Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Франция и Холандия;
- 15-те държави-членки от Западна Европа, известни още като “старите” членки на ЕС;
- Десетте нови държави-членки, които се присъединиха през 2004;
- Страните от Евронзоната, които включват шестте държави-основателки на ЕС плюс Австрия, Гърция, Ирландия, Испания, Португалия и Финландия;
- Румъния, която се присъединява към ЕС заедно с България;
- Двете държави-кандидатки – Хърватия и Турция;

Основните сравнения са свързани с анализа на това, доколко мисленето на “средния” българин се доближава или различава от мисленето на “средния” гражданин на ЕС. В сравненията по страни са търсени най-много съпоставки с общественото мнение в Румъния, поради факта, че двете страни ще станат заедно от 1 януари членки на Европейския съюз.

Докладът представя основните изводи относно барометъра на общественото мнение по ключови въпроси за евроинтеграцията на страната и бъдещето на Съюза.

Първата част, озаглавена “Българите и Европейския съюз” анализира обществената подкрепа за ЕС не само сред българите, но и сред гражданите на страните-членки. Тя представя образа на ЕС в България и очакванията на гражданите за ползите от членството в Съюза. **Втората** разглежда отношението на българите и на гражданите на ЕС относно най-важните икономически и социални аспекти на евроинтеграцията, както и тяхната оценка за ролята на Единния пазар и въздействието на глобализацията за конкурентноспособността на фирмите и на ЕС. **Третата част** се спира на въпросите свързани с Европейския политически съюз и доверието на гражданите, както в националните, така и в европейските институции. **Четвъртата** представя как евроинтеграцията въздейства за формиране на национални и европейски ценности сред гражданите на Съюза.

Данните от проучването са илюстрирани с графики, които онагледяват сравненията между общественото мнение в България и в страните в и извън ЕС². По някои ключови въпроси е представен и социално-демографски анализ относно пола, възрастта, образованието и професионалния статус на интервюираните, типа населено място, в което живеят, както и политическата им ориентация. Там, където е възможно, са търсени взаимни връзки между отговорите на различни въпроси, които биха могли да задълбочат познанията за общественото мнение по ключови аспекти.

² вж списък на графиките в приложенията на доклада

Когато пристъпва към този текст, читателят би трябвало да има също предвид, че резултатите от всяко проучване на общественото мнение са приближения, чиято точност зависи от размера на извадката и съответните проценти, в които се изразяват резултатите.³ Освен това, сумите от стойностите за различни отговори не винаги са точно 100%. Те могат да се отклоняват с 1% поради закръгляне на резултатите, или пък да са по-малко или повече от 100% за въпросите, които допускат повече от един отговор. Различни методи на закръгляне са използвани също при изчисляването на резултатите и при изготвяне на графики, които да ги представят. В резултат на това стойностите, отразени в графиките може да се различават с 1 пункт от общите суми в табличен вид.

И не на последно място, нека читателят не забравя, че много от въпросите представляват списъци от възможности, между които трябва да се изберат една или няколко, а нито един списък не може да претендира за изчерпателност.

В текста са използвани опростени фрази или съкращения за основни понятия, като, например “ЕС 25”, което представлява средната стойност на резултатите за всички 25 държави-членки на ЕС. В същия ред,

ЕС 10 – страните, които се присъединиха към ЕС на 1 май 2004 г. Естония, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия, Словения, Унгария и Чешката Република

ЕС15 - страните-членки на ЕС преди разширяването му през 2004 г.: Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Ирландия, Испания, Италия, Люксембург, Португалия, Финландия, Франция, Холандия, Швеция

ЕС25 - всички гореизброени държави, т.е. ЕС10 плюс ЕС15

В графиките са използвани следните съкращения за отделните държави и територии според редакционния кодекс на институциите на ЕС⁴:

АТ – Австрия	ЕЕ - Естония	LU - Люксембург
BE - Белгия	EL - Гърция	MT - Малта
BG - България	ES - Испания	NL - Холандия
CY - Кипър	FI - Финландия	PL - Полша
CY (tcc) – турската кипърска общност	FR - Франция	PT - Португалия
CZ - Чехия	HR - Хърватия	RO - Румъния
DE-W - Западна Германия	HU - Унгария	SE - Швеция
DE- Германия	IE - Ирландия	SI - Словения
DE-E - Източна Германия	IT - Италия	SK - Словакия
DK - Дания	LT - Литва	TR - Турция
	LV - Латвия	UK - Великобритания

³ За извадка от около 1000 интервюта границата на достоверност е следната:

Проценти	10% от 90%	20% от 80%	30% от 70%	40% от 60%	50%
Отклонения	± 1.9 пункта	± 2.5 пункта	± 2.7 пункта	± 3.0 пункта	± 3.1 пункта

⁴ Досие “ЕС-25 и страните-кандидатки – май 2004 г. Държави, езици и парични единици – названия, кодове и ред на цитиране”, <http://publications.eu.int/code/pdf/370000en.htm>

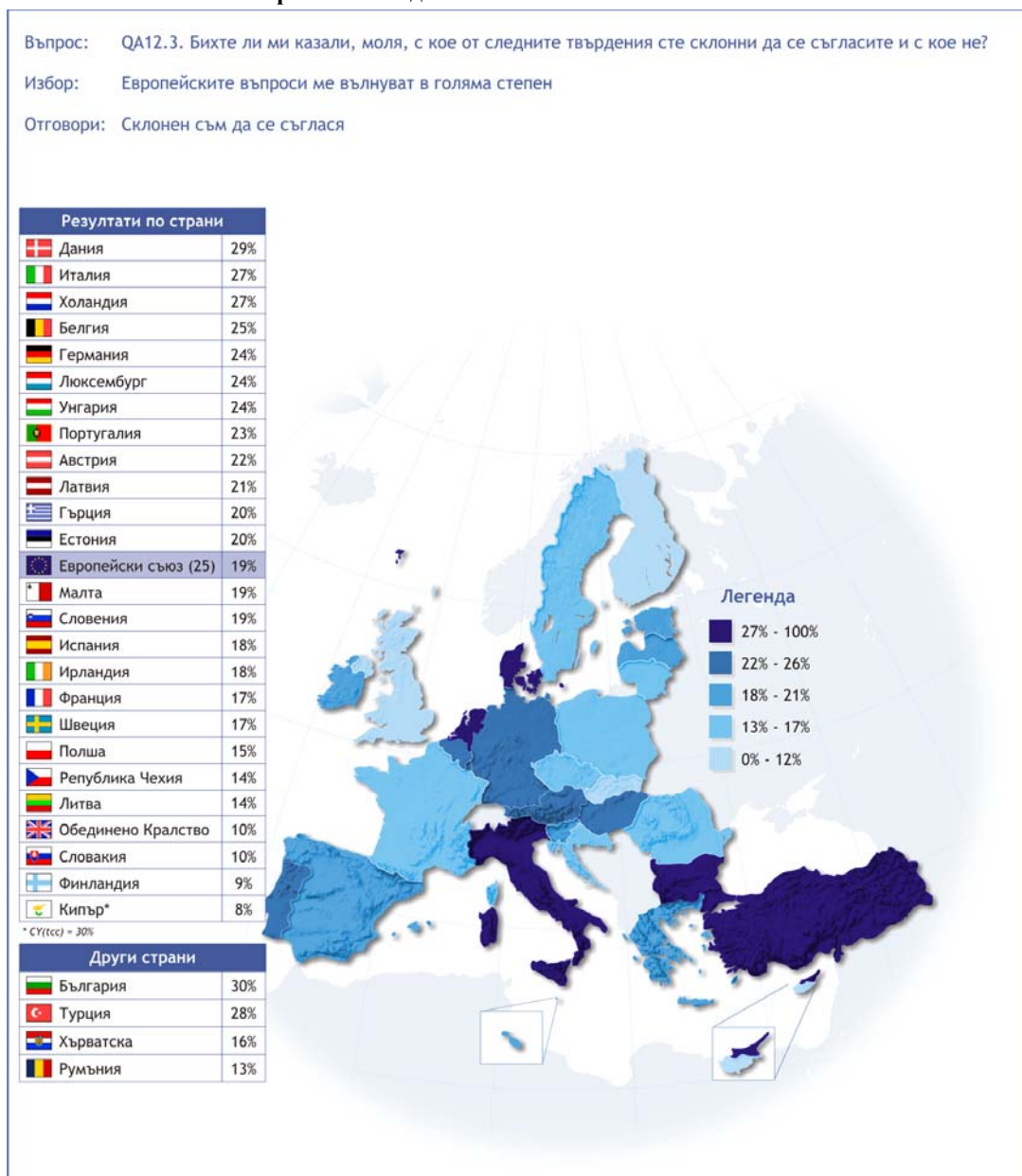
1.Българите и Европейския съюз

1.1. Въвлеченост в европейските дела

- От всички анкетирани за Евробарометър, българите декларираят най-голяма заинтересованост от европейските дела

В последните месеци преди самото членство в Европейския съюз, и в условията на активна предизборна кампания за нов президент, интересът на българите към европейските въпроси регистрира неимоверен скок и нараства почти двойно – от 16% през пролетните месеци, до 30% през есента. Близки до тези стойности са резултатите за Дания, докато разликата между стойностите за България и за ЕС25 е 11 пункта. Интересът към европейските дела сред гражданите на Румъния, която ще встъпи в ЕС заедно с България, остава без промяна, и по-скоро в другия край на скалата – сред страните, където има най-малък интерес към европейските въпроси.

Фиг. 1 Въвлеченост в европейските дела

1.2.Обществена подкрепа за членството на България в ЕС

- Българите подкрепят членството на своята страна в ЕС с огромно, и дори нарастващо мнозинство

Близо три месеца преди началната дата на българското членство в ЕС 85% от гражданите на страната на възраст над 15 год. изразяват непосредствена подкрепа за присъединяването на България към ЕС. Година преди това, когато Евробарометър задава за последен път този въпрос, изразената подкрепа е с 1 пункт по-ниска. Делът на опонентите се запазва неизменно нисък – 4%, а средно един от всеки десет анкетирани – 11%, остава без позиция.

Фиг. 2 Подкрепа за българското членство в ЕС сред българите

В.33.10 За всяка от следните страни, одобрявате ли или не за в бъдеще тя да стане част от ЕС? - България

Социално-демографският анализ показва, че най-големи привърженици на членството в ЕС сред българите са младите хора на възраст до 39 години, учащите, управленските кадри и представителите на свободните професии. Жените подкрепят членството в ЕС в по-голяма степен, отколкото мъжете, но в същото време резултатите от Евробарометър показват, че тази подкрепа не се влияе от политическата ориентация и от общата удовлетвореност от живота.

Еднакви с тези са и стойностите, които изразяват подкрепата за членството на Румъния в ЕС сред гражданите на страната. За разлика от България, в Румъния делът на опонентите за членството в ЕС е нараснал с 2 пункта, за сметка на отговорите без мнение.

Заслужава внимание също фактът, че през последната година българската подкрепа за членството на Румъния в ЕС е нараснала с 4 пункта и достига 82%, а делът на опонентите е намалял от 7% на 5%. В Румъния, обратно – делът на анкетираните, които са против българското членство в ЕС е нараснал с 2 пункта – от 5% на 7%. В същото време, подкрепата на румънците за българското членство в ЕС остава без промяна 78% и вече е по-ниска от българската подкрепа за присъединяването на Румъния към ЕС.

Тези резултати могат до голяма степен да се обяснят с положителните оценки на Европейската комисия относно съдебната реформа в Румъния, които бяха широко отразени в българските медии, както и от оценките, че северната съседка на България напредва по-успешно в подготовката за членството, намерили място в румънската преса в периода непосредствено преди провеждането на анкетите. В същото време, резултатите от есенния Евробарометър показват, че общественото мнение в страните-членки относно присъединяването на двете страни към ЕС не се е повлияло от положителните реформи в тях.

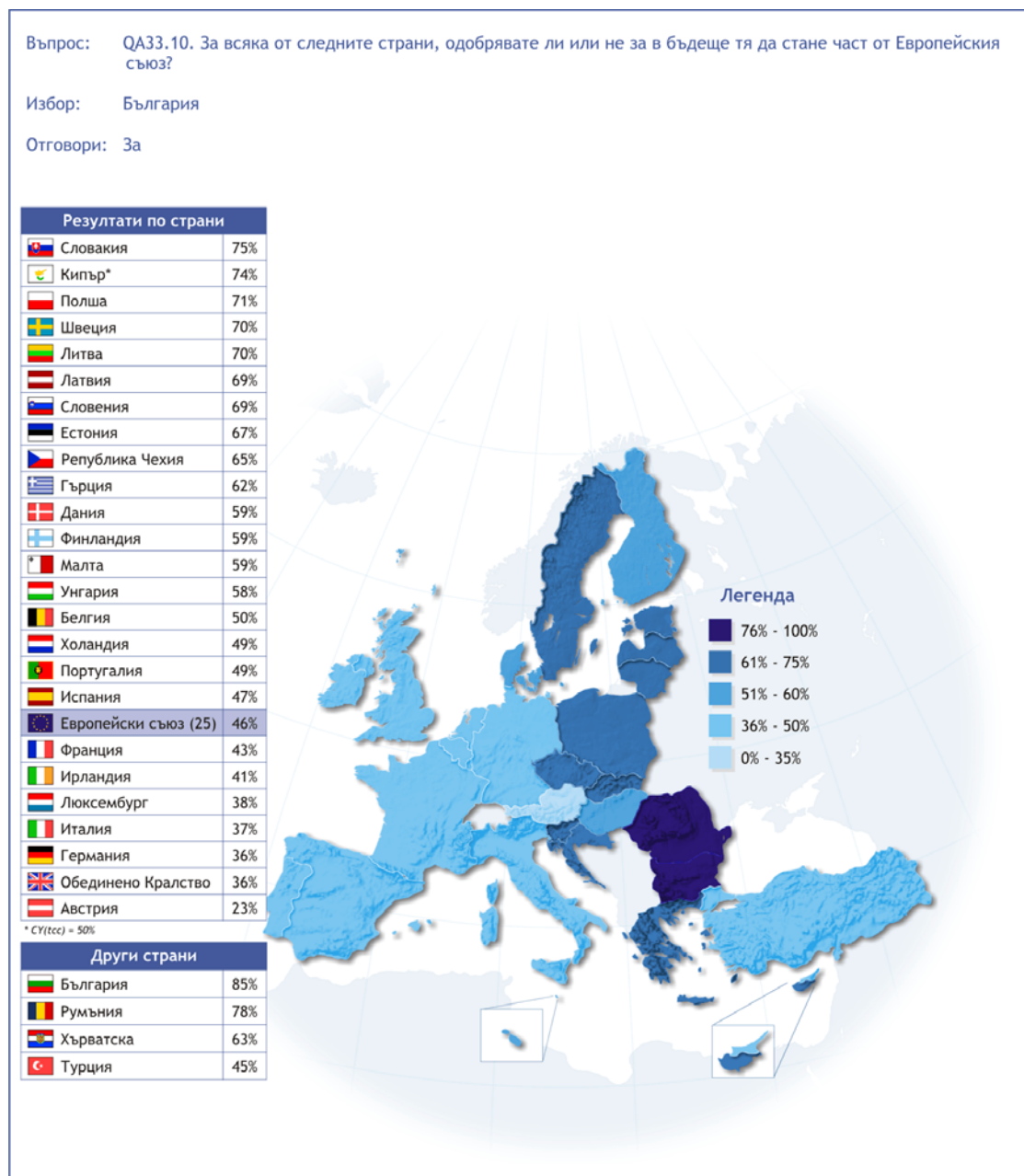
- **Средният гражданин на ЕС става по-резервиран към българското членство в Европейския съюз**

От есента на 2005 г. досега обществената подкрепа за присъединяването на България към ЕС сред гражданите на Съюза е намаляла средно с 2 пункта и нейните стойности сега са 46%. Едновременно с това, всеки четирима от десет анкетирани в ЕС25 заемат негативна позиция (с 3 пункта повече, отколкото преди година), а поне един от всеки десет анкетирани (13%) няма мнение. Дистанцията между привържениците и противниците на българското членство в ЕС е намаляла значително – от 11 пункта през есента на 2005 г., до 6 пункта през септември 2006 г.

Тази отрицателна тенденция изразява умора от разширяването сред гражданите на Съюза. Тя е още по-силно изразена в резултатите за Румъния.

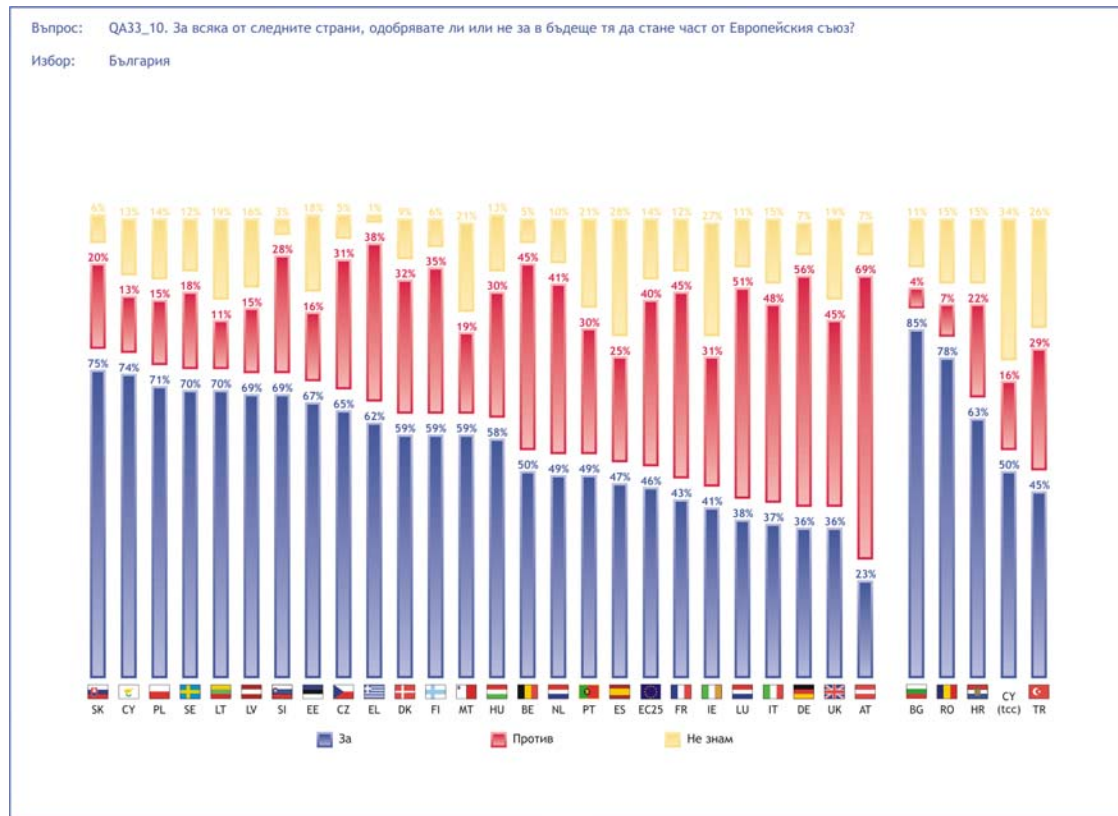
Докато преди година общественото мнение в страните-членки относно присъединяването на Румъния към ЕС бе раздвоено, но по-скоро положително (43% “за” и 42% “против”) сега общата оценка у средния гражданин на ЕС относно мястото на Румъния в Съюза е негативна. Анкетирани в ЕС25, които не одобряват присъединяването на Румъния към ЕС (46%) са с 5 пункта повече, отколкото привържениците на румънското членство в него (41%).

Фиг. 3 Подкрепа за българското членство в ЕС сред гражданите на Съюза

Картината по групи страни показва, че българското членство продължава да печели най-много привърженици сред гражданите на новите държави-членки, където почти всеки седми анкетиран (68%) изразява одобрение. То е най-малко в страните-учредителки на ЕС⁵, където всеки втори анкетиран е против присъединяването на България към ЕС.

Фиг. 4 Общественото мнение в страните-членки относно присъединяването на България към ЕС

Общо в дванайсет от страните-членки гражданите, които одобряват българското членство са мнозинство. Твърде близко до тях е мнението на финландците и на холандците. В още три страни – Белгия, Португалия и Испания, обществените нагласи към присъединяването на България са по-положителни, отколкото средната за ЕС. В девет от страните-членки общата оценка на общественото мнение се определя от негативните нагласи. Най-много колебаещи се има в Испания, където всеки четвърти анкетиран няма мнение.

⁵ Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Франция, Холандия

В три от страните-членки обществените нагласи към българското членство остават без промяна: в Швеция, където всеки седми анкетирани е за присъединяването на България, в Люксембург, където подкрепа изразяват по-малко от четирима сред всеки десет анкетирани (38%) и в Италия, където подкрепата остава 37%, а негативните нагласи – 48%.

Наред с общия спад на подкрепата за българското членство у средния гражданин на ЕС, есенният Евробарометър регистрира също и засилване на одобрението в 12 от всички 25 държави-членки на ЕС. Това се отнася дори за Австрия (+3 пункта), където общественото мнение е най-скептично към разширяването на Съюза към която и да е страна на Изток. В Дания, която до последно изчакваше ратифицирането на Договора за присъединяването на България към ЕС, одобрението е нараснало със 7 пункта. Същият ръст на положителните мнения е отбелязан и в Латвия. В Полша и Словакия общественото одобрение се засилва с 6 пункта, в Словения – с 4, в Естония – с 3, във Франция, Чехия и Литва – с по 2 пункта, в Унгария – с 1 пункт. Най-голям ръст на одобрението към присъединяването на България е регистриран в Кипър – 10 пункта, докато в съседна Гърция тенденцията е обратна и одобрението е намаляло с 2 пункта.

В голяма част от “старите” държави-членки обществената подкрепа за присъединяването на България бележи спад. Германия, където дебатът за ратифицирането на Договора с България и Румъния бе най-силно изострен, този спад е с 3 пункта. Еднаква по стойности е тенденцията в Холандия и в Испания. Във Франция и в Гърция има спад с 2 пункта, а в Португалия и в Малта – 1 пункт. Дори в Хърватия, която в момента води преговори за присъединяване към ЕС, общественото мнение е изгубило 6 пункта от одобрението на мнозинството относно бъдещето на страната заедно с България в Европейския съюз.

От всички страни, неодобрението към българското членство в ЕС бележи най-голям ръст в Ирландия и във Великобритания. Това може да се обясни с факта, че анкетите за Евробарометър се провеждат в момент, който съвпада с широкия обществен дебят в тези две страни относно това, дали да разрешат свободен достъп на работници от България и Румъния така, както и за гражданите на десетте нови държави-членки. Евробарометърът показва, че и в Ирландия, и във Великобритания одобрението към българското членство е намаляло с 9 пункта. Ръстът на отрицателните мнения е още по-голям. Ирландците, които не одобряват идеята България да бъде част от ЕС, сега са с 10% повече, отколкото преди година, а англичаните – с 12%. Независимо от това, общата нагласа на ирландците към българското членство в ЕС остава положителна. Стойностите на позитивните отговори са с 10 пункта по-високи (41%), отколкото отрицателните мнения.

Що се отнася до Румъния, в резултат на тази тенденция, в Ирландия вече преобладават, с разлика от 3 пункта, отрицателните мнения, а във Великобритания неодобрението към румънското членство е нараснало в по-голяма степен (14%), отколкото към българското (12%).

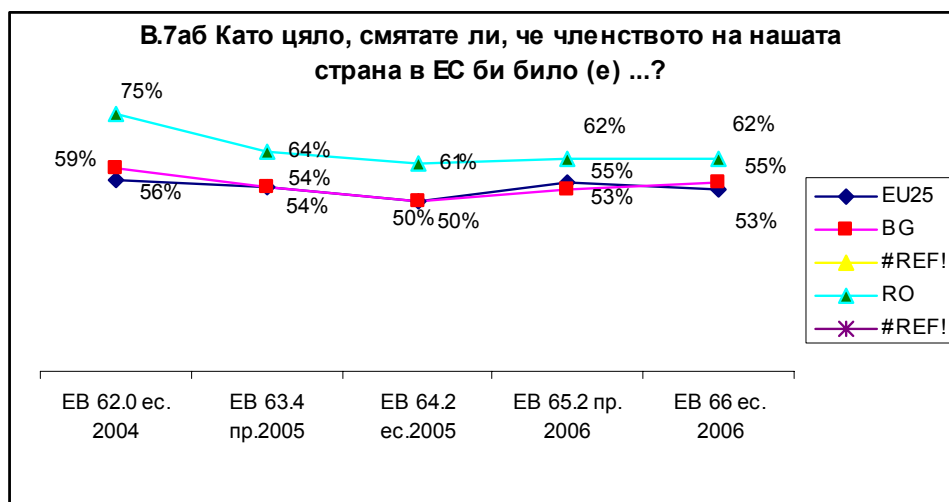
Социално-демографският анализ показва, че одобрението на средния гражданин на ЕС относно българското членство в Съюза се влияе силно от професионалния статус и политическата ориентация на анкетираните, както и от цялостното им отношение към Европейския съюз. Мъжете са значително по-положително настроени от жените (разлика от 10 пункта), младите хора на възраст до 39 години изразяват одобрение, за разлика от възрастното поколение, така както и мнозинството от анкетираните жители на големи градове, за разлика от тези, които живеят в малки населени места. Колкото по-информирани се считат за ЕС и колкото са по-положително настроени към евроинтеграцията, толкова по-силно е одобрението им към присъединяването на България към ЕС. Освен това, гражданите, които изразяват лява ориентация, показват по-силно одобрение, отколкото привържениците на десни партии. От всички групи най-отрицателно настроени към българското членство са домакините и пенсионерите.

1.3. Очаквани ползи от членството в ЕС

- Българите встъпват в Европейския съюз с още по-нараснала увереност, че това е нещо добро за тях и за тяхната страна

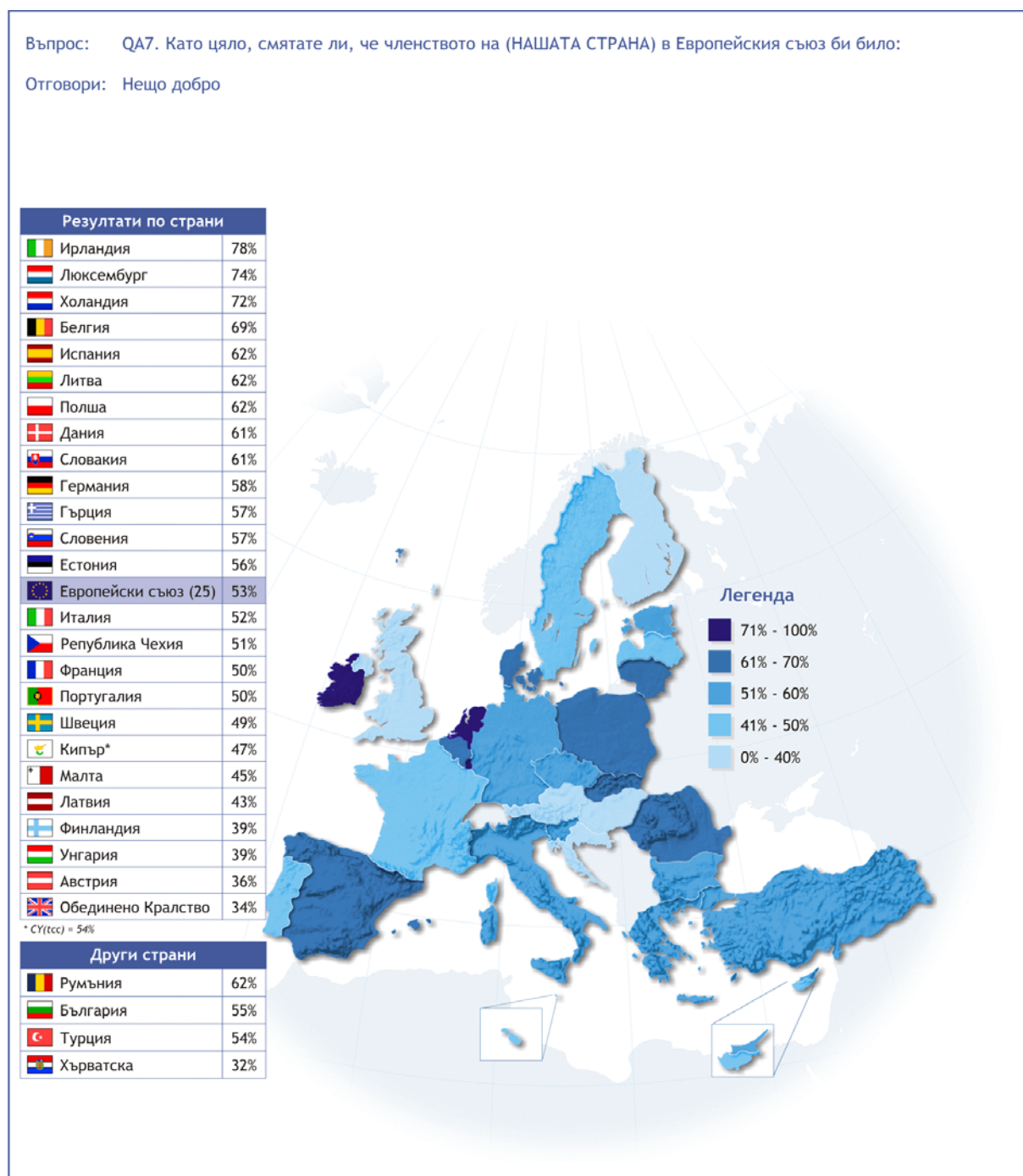
Убедеността на българите, че присъединяването към ЕС е “нещо добро”, е нараснала с още два пункта от пролетта до есента и за първи път от 2004 г. досега надминава средните стойности за ЕС25 (вж. Фиг. 4). Този ръст на положителните мнения в България е обратен на общата тенденция в ЕС, където положителните оценки намаляват (с 2 пункта), а отрицателните нарастват – с 3 пункта. Подобно разминаване в тенденциите в България и в ЕС25 се забелязва за първи път, откакто страната участва в стандартните изследвания на Евробарометър. В същото време, макар и по-голям, отколкото преди, българският оптимизъм остава по-сдържан от румънския, при разлика от 7 пункта.

Фиг. 5 Членството в ЕС като “нещо добро”

Българската оценка за членството в ЕС като нещо добро сега е твърде близка по стойности до тази в новите държави-членки, където средно 56% от анкетираните оценяват положително интеграцията в Европейския съюз. Същите средни стойности са регистрирани за Еврозоната и в страните-учредителки на Съюза. От всички групи страни, единствено в държавите от четвъртото разширяване на ЕС (Австрия, Финландия и Швеция) мненията за членството в ЕС като нещо добро (42%) не представляват мнозинство.

Фиг. 6 Положителни нагласи към членството в Европейския съюз

В същото време **негативните оценки** за членството на страната в ЕС като “нещо лошо” остават без промяна (9%) и показват едни от най-ниските стойности в есенния Евробарометър, наравно с тези в Испания и в Люксембург. От всички анкетирувани най-малко са гражданите на Словения, Полша и Словакия (6%), които изразяват открито неодобрение към членството в ЕС. Близки до тях по стойности са отрицателните мнения в Ирландия (7%) и в Естония (8%). Във всички останали държави гражданите, които считат членството на тяхната страна в ЕС като нещо лошо, са повече, отколкото в България. От всички най-зле продължават да възприемат своето членство в ЕС гражданите на Великобритания, където поне трима от всеки десет анкетирувани (31%) считат, че то е нещо лошо.

Неутралните позиции, които изразяват сега 27% от анкетираните българи са намалели с още един пункт след пролетта на 2006 г., за да отстъпят място на положителните мнения. Българските стойности тук съвпадат със средните резултати за страните-членки. Те са също твърде близки с тези в Германия (26%), както и в Португалия и Великобритания (28%). От всички страни най-голям дял на мненията за членството в ЕС като нещо “нито добро, нито лошо”, има в Латвия. Това е единствената страна, където стойностите на неутралните позиции (44%) се изравняват, и дори надвишават тези на положителните мнения (43%).

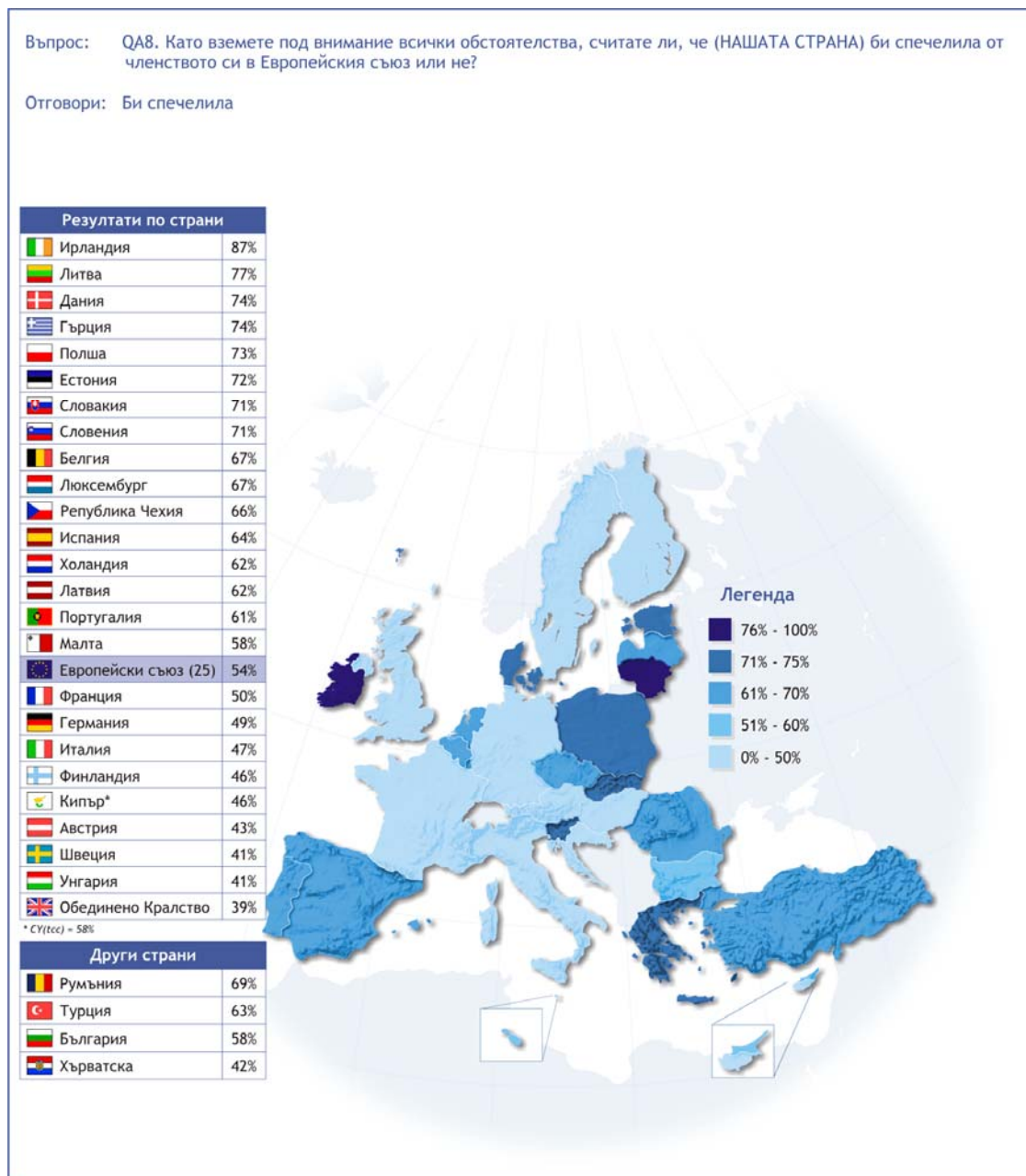
Българите, които не могат да отговорят на въпроса дали членството на тяхната страна в ЕС би било нещо добро или лошо, са малко по-малко, отколкото преди (-1 пункт), но значително най-много (9%), в сравнение с другите страни. Само в Испания делът на анкетираните, които остават без позиция дали членството на страната им в ЕС е нещо добро (10%) е по-голям, отколкото в България. В останалите държави средният дял на подобни отговори е 4%.

- **Още по-голяма увереност на мнозинството, че България би спечелила от своето членство в Европейския съюз**

След регистрираната положителна тенденция през пролетта, оптимистичните очаквания на българите, че страната им би спечелила от предстоящото си членство в ЕС е нараснала с още 4 пункта. Близко шест от всеки десет анкетирани сега споделят подобно мнение, а в сравнение с пролетта дистанцията между оптимистите (58%) и песимистите (16%) се е увеличила с още 7 пункта. Докато делът на положителните мнения бележи ръст, а този на отрицателните намалява с почти същите стойности, относителният дял на колебаещите се остава без видима промяна. Така, както и през пролетта, над една четвърт от анкетирани българи (27%), и най-много от всички анкетирани от Евробарометър, не могат да изразят мнение дали страната им би спечелила от своето присъединяване към ЕС.

Българският оптимизъм е по-слаб от румънския с 11 пункта (69%), но по-силно изразен (+4 пункта) от този на средния гражданин в страните-членки. (54%). От всички държави най-уверени в това, че страната им е спечелила от членството в ЕС са ирландците, (87%), а в най-малка степен подобно мнение подържат гражданите на Великобритания, където едва четирима от всеки десет анкетирани гледат положително на извлечените ползи от евроинтеграцията.

Фиг. 7 Ползите от членството в ЕС

Картината по страни показва големи различия, както в оценките, така и в развитието на общественото мнение от пролетта до есента. Най-значим ръст на позитивните оценки относно ползите от членството има в Полша (+9 пункта), а най-значим спад – в Унгария и в Италия (-7 пункта). В страни, където има силен евроскептицизъм, като например Малта, положителните мнения бележат ръст от 8 пункта и се изравняват с тези в България. В същото време, в Люксембург, където образът на ЕС е силно положителен, увереността, че страната е спечелила от своето членство в ЕС е намаляла с 4 пункта.

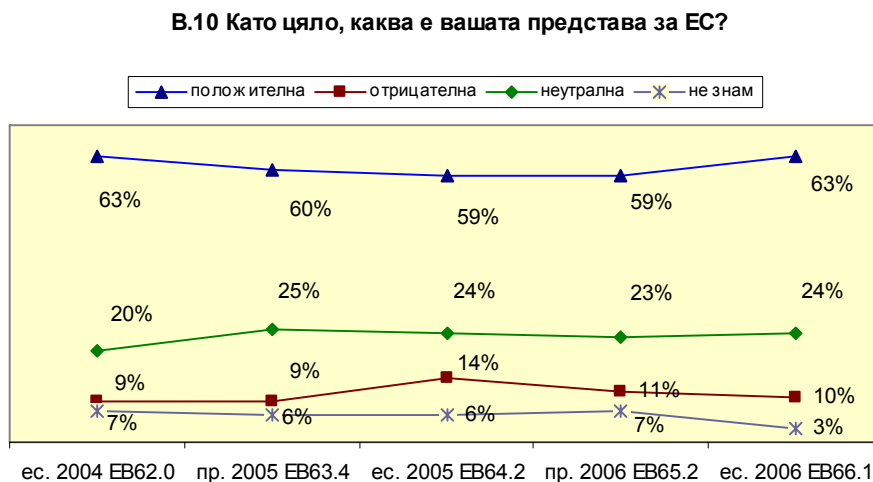
Независимо от разнопосочните тенденции, като цяло най-положителни оценки за ползите от членството дават гражданите на новите държави-членки (67%), т.е. с 13 пункта повече, отколкото в ЕС 25. Единствено в страните от предишното, четвърто разширяване на Съюза, позитивните оценки нямат мнозинство. Те са дори еднакви с отрицателните мнения (43%). Това показва, че общественото мнение в Австрия, Финландия и Швеция остава раздвоено. Освен това, след България, в Швеция има най-голям дял на колебаещите се в оценките дали страната се е възползвала от своето членство в ЕС (17%, дистанция от 10 пункта).

1.4. Образът на Европейския съюз в България

- **Още по-силно позитивен образ за Европейския съюз и още по-предни позиции за България сред страните с най-положителна представа за ЕС**

Положителната представа за ЕС, която споделят поне шест от всеки десет анкетирани в България, получава нов импулс от членството в ЕС и се засилва с още 4 пункта. С това тя достига отново стойностите, регистрирани от Евробарометър сред българите, непосредствено след приемането на 10-те нови държави-членки през 2004 г. Такъв ръст на положителните мнения се наблюдава за първи път оттогава и се дължи на факта, че българите вече имат по-ясни представи за Европейския съюз: делът на отговорите без мнения намалява (-4 пункта) и става незначителен (3%). В същото време, близо една четвърт от анкетирани запазват неутралните си мнения, а само един от десет анкетирани (значително по-малко, отколкото в другите страни) има негативен образ за Европейския съюз.

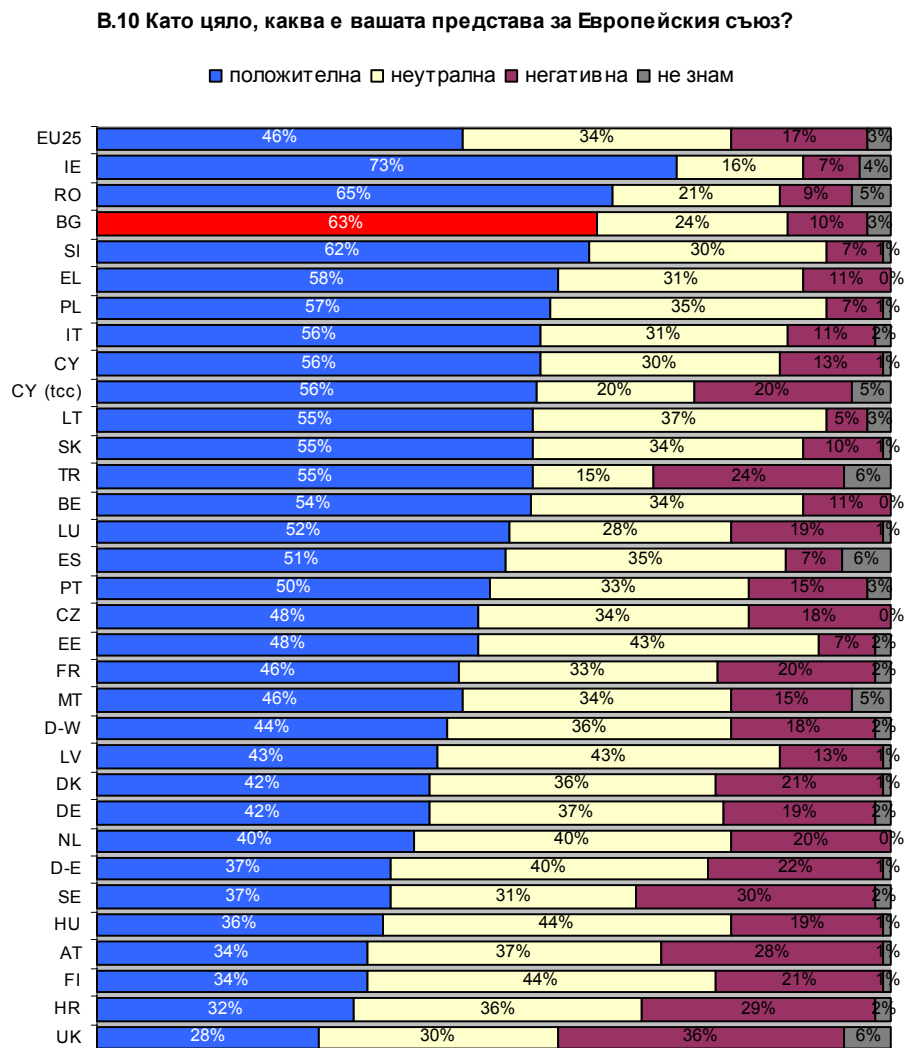
Фиг. 8 Как се променя образът на Европейския съюз в България

Тази положителна тенденция в България е с обратен знак на промяната в нагласите на средния гражданин на ЕС25, където положителните мнения намаляват с 4 пункта и губят предишното си мнозинство. В някои от страните, където през пролетта образът на ЕС беше по-силно положителен, отколкото в България, има силен спад на позитивните оценки, като например Италия (-12 пункта) и Испания (-10 пункта). В резултат на това, след Ирландия и съседна Румъния, където оценките остават без промяна, най-силно положителен образ за ЕС през есента на 2006 г. има в България.

Размествания в позициите се забелязват и сред страните, където има най-отрицателен образ за ЕС. Докато през пролетта това бяха Финландия и Австрия, сега на последно място е Великобритания, където има силен спад на положителните мнения (- 6 пункта), а близо всеки трети анкетирания споделя, че има негативен образ за Европейския съюз. Твърде близки до тези са резултатите в Хърватия, където позитивните, негативните и неутралните оценки имат много близки стойности.

Фиг. 9 Образът на Европейския съюз за неговите граждани

знец

В няколко страни, като Великобритания, Хърватия, Финландия, Австрия и Унгария гражданите имат преди всичко неутрален образ за ЕС, а в Холандия и в Латвия стойностите на позитивните и на неутралните мнения са еднакви.

От всички групи страни единствено в новите държави-членки и в страните-кандидатки тези, които имат положителен образ за ЕС представляват мнозинство.

2. Икономически и социални аспекти на евроинтеграцията

2.1. Оценка за икономическото и социално положение в България и в ЕС

- Така, както и гражданите на ЕС25, и българите оценяват като по-добра, отколкото преди, социално-икономическата ситуация в страната и в Европа

Есенният Евробарометър регистрира значителен ръст на положителните оценки относно състоянието на икономиката и заетостта, както сред гражданите на страните-членки, така и сред анкетираните в двете присъединяващи се страни – България и Румъния. Тази тенденция е съпътствана от още по-значителен спад на отрицателните мнения – с 12 пункта в ЕС25 относно вътрешно-икономическата ситуация и с 9 в България, а относно заетостта - съответно с 8 и с 9 пункта. Промяната в Румъния не е толкова значима, но достатъчна за сближаването на стойностите, в които се изразяват оценките на най-новите граждани на ЕС.

Фиг. 10 Оценка за социално-икономическата ситуация

В. 51 Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области?									
	ЕС25			BG			RO		
	пр.2006 ЕВ 65.2	ес. 2006 ЕВ 66.1	разлика	пр.2006 ЕВ 65.2	ес. 2006 ЕВ 66.1	разлика	пр.2006 ЕВ 65.2	ес. 2006 ЕВ 66.1	разлика
икономическата ситуация в страната	36%	46%	10%	10%	18%	8%	14%	19%	5%
положението на европейската икономика	50%	58%	8%	72%	76%	4%	76%	78%	2%
трудова заетост	21%	27%	6%	6%	12%	6%	8%	11%	3%

През есента на 2006 г. гражданите на страните-членки оценяват като значително по-добра, отколкото преди, **икономическата ситуация в своята страна**. В почти еднаква степен това се отнася и за българите. Анкетираните сред тях, които считат, че състоянието на националната икономика е “добро” или “по-скоро добро”, са почти с толкова повече, колкото и в ЕС25. Стойностите на тези оценки се изравняват с тези в Румъния и остават значително по-ниски от средните за ЕС25 (разлика от 28 пункта).

Най-одобрителна оценка за икономическото състояние на своята страна дават гражданите на Дания (96%), следвани от Ирландия (91%), Холандия и Финландия (90%). В другия край на скалата са оценките в Хърватия, където положителните мнения са едва 9%, следвани от Унгария (10%) и от Португалия (11%). В Словакия и в Полша, където общественото мнение по други вътрешно-политически въпроси се доближава до българското, поне една трета от анкетираните дават положителна оценка на общественно-икономическата ситуация в своята страна.

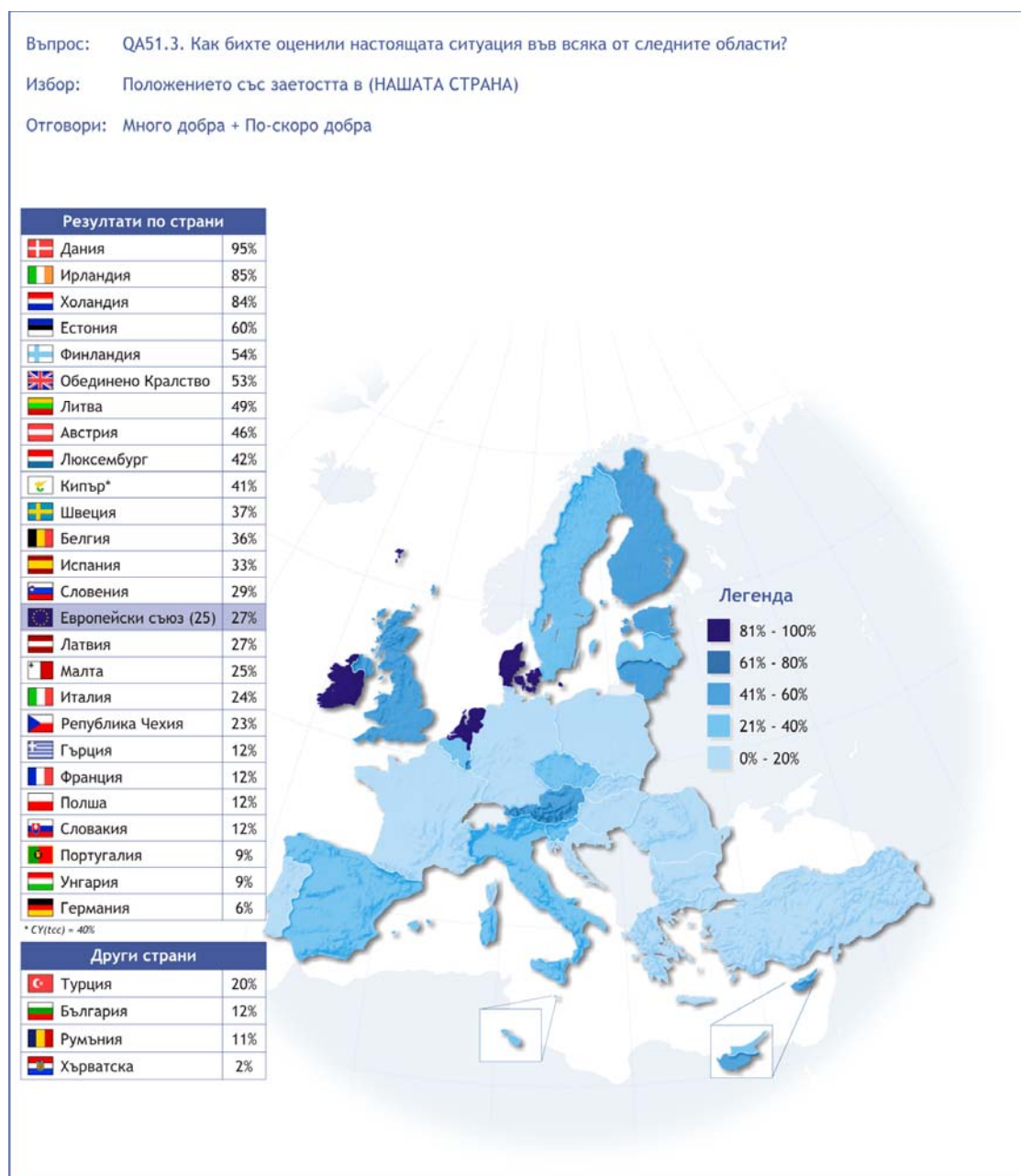
Ръстът на положителните мнения относно **състоянието на европейската икономика** е два пъти по-голям в ЕС25, отколкото в България, но абсолютните стойности остават с 18 пункта по-ниски от българските. През есента на 2006 г. три четвърти от анкетираните българи дават положителна оценка за състоянието на европейската икономика – с 58 пункта повече, отколкото за националната.

Най-висока оценката за състоянието на европейската икономика дават поляците и словенците (84%), а най-ниска – гражданите на Франция (42%) и на Италия (45%). Единствено в тези две страни мненията, че европейската икономика е в “добро”, или “по-скоро добро” състояние, нямат мнозинство. Оценките на българите са най-близки по стойности с тези в Холандия (75%), в Ирландия и в Словакия (77%).

Гражданите на ЕС25, които считат, **състоянието на трудова заетост** в техните страни за добро, или по-скоро добро, са точно с толкова повече, колкото и в България (+6 пункта), а спадът на негативните оценки е съответно със 7 пункта в ЕС25 и с 9 пункта в България. Българите, които вярват, че състоянието на трудовата заетост в България е сравнително добро, сега са два пъти повече, отколкото преди половин година (12%), но на практика, само един от всеки десет анкетирани в България застава на подобно мнение. Най-малко осем от всеки анкетирани през есента продължават да поддържат тезата, че ситуацията е като цяло лоша, а една четвърт от всички анкетирани твърдят, че тя дори е “много лоша” (с 21 пункта по-малко, отколкото през пролетта).

Картината по страни показва огромни различия в оценките. В страните-членки те варират от 6% в Германия, където кризата на безработицата продължава, до 96% в Дания, която успешно експериментира нови гъвкави форми на трудова заетост и пренасочване на безработните. Най-критично ниска от всички е оценката в Хърватия, където гражданите единодушно оценяват трудовата ситуация като лоша (97%), а мнозинството (54%) – дори като “много лоша”.

Фиг. 11 Състоянието на трудовата заетост през погледа на общественото мнение

Сравненията по групи страни показват, че единствено в Австрия, Финландия и Швеция гражданите, които дават положителна оценка на икономическата ситуация в страната представляват мнозинство. В страните от Еврозоната средно 54% от анкетираните считат, че състоянието на икономиката в техните страни е лошо.

В същото време във всички групи страни положителните мнения за положението на европейската икономика имат мнозинство. То е най-голямо в новите държави-членки, където осем от всеки десет анкетиран поддържа подобно мнение, докато в шестте държави-основателки то е характерно едва за половината от анкетираните.

Оценките относно трудовата заетост са най-крайни в групата на двете присъединяващи се страни – България и Румъния. Там има най-малко положителни, най-много отрицателни и най-много колебаещи се отговори. Твърде близки, но по-положителни от тях са мненията в новите държави-членки. В нито една група страни положителните мнения не достигат мнозинство.

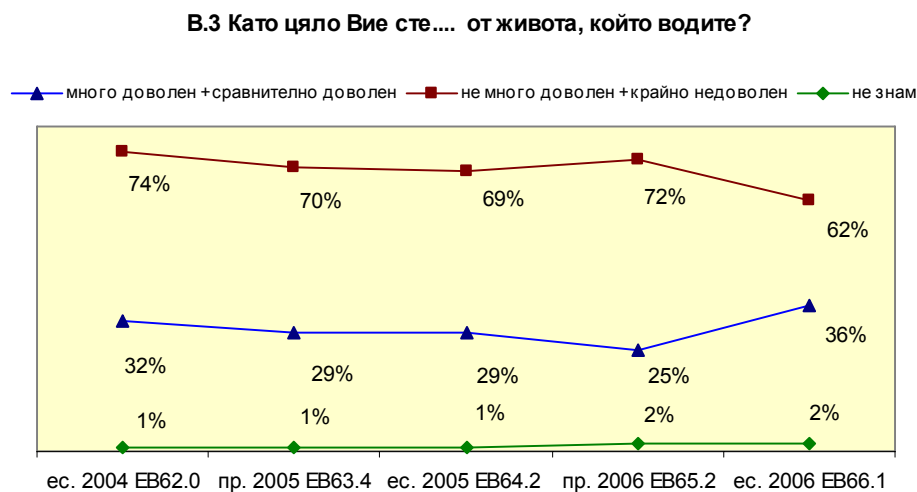
2.2. Социален оптимизъм

- За първи път откакто участват в стандартните изследвания на Евробарометър, българите заявяват по-голяма удовлетвореност от своя начин на живот

Личната удовлетвореност на българите от живота, който водят, е нараснала с 11 пункта, за сметка на отрицателните мнения и достига най-високите си стойности от есента на 2004 г. досега (36%). В края на 2006 г. над една трета от анкетираните в България твърдят, че са като цяло доволни от своя начин на живот. Нараснал е единствено дялът на гражданите, които твърдят, че са “сравнително доволни”, а дялът на тези, които са “много доволни” остава незначителен (2%), за разлика от страните-членки, където средно всеки пети анкетиран твърди, че е “много доволен” от своя начин на живот.

Сред отрицателните мнения, които намаляват за първи път толкова значително, дялът на тези, които са крайно недоволни (23%), и на по-скоро недоволните (39%) е намалял в еднаква степен.

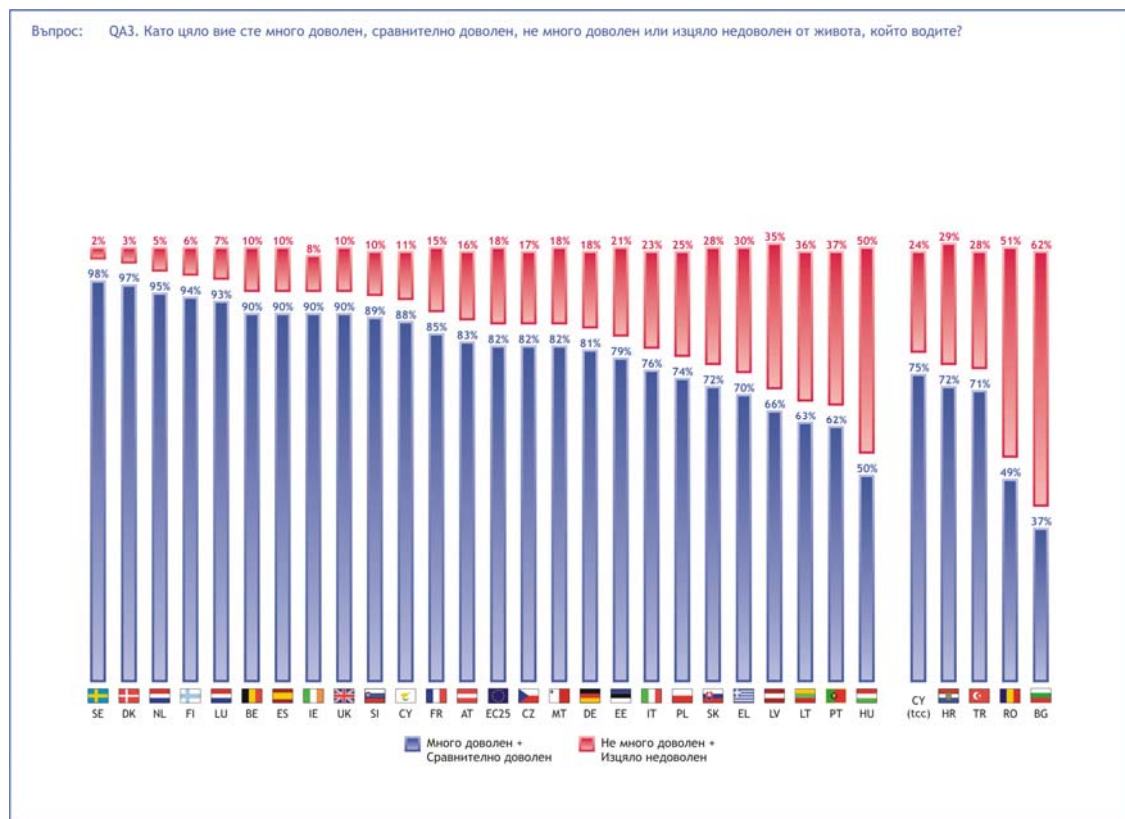
Фиг. 12 Промяна в личната удовлетвореност на българите от живота

Тази положителна тенденция, регистрирана за първи път в България, не е достатъчна, за да изведе страната от последните позиции, които заема, откакто е включена в стандартните изследвания на Евробарометър.

Подобна, макар и по-слабо изразена тенденция (с 5 пункта) се наблюдава и в Румъния, докато мнението на средния гражданин на ЕС се запазва без почти никаква промяна.

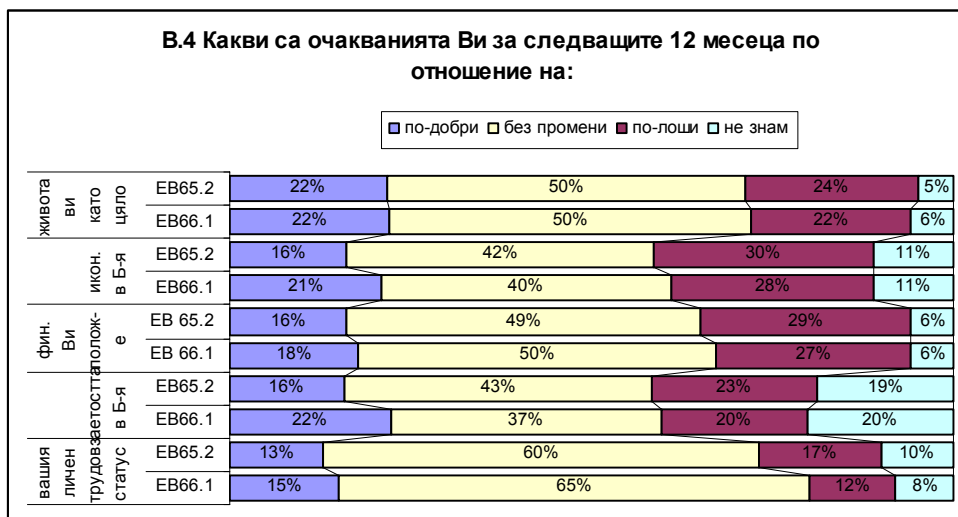
Фиг. 13 Лична удовлетвореност от живота

- **Социалният оптимизъм на българите се засилва, но общата прогноза е за запазване на статуквото**

Настоящият Евробарометър регистрира за първи път ясно изразени положителни тенденции в очакванията на българите за предстоящата година, която ще бъде и първата година от членството в ЕС. Най-силно нарастват оптимистичните нагласи във връзка с трудовата заетост (+6 пункта) и икономическата ситуация в страната (+5 пункта). Очакванията за положителна промяна в личния финансов и трудов статус се засилват в по-малка степен, докато прогнозите за подобряване на личната ситуация запазват предишните си стойности. Ръстът на положителните оценки се допълва от спад на отрицателните мнения, но като цяло преобладават очакванията за запазването на статуквото. Това означава, че поне шест от всеки десет българи ще бъдат недоволни от своя начин на живот през идната година (вж. фиг.13).

Фиг. 14 Очакванията на българите за следващите 12 месеца

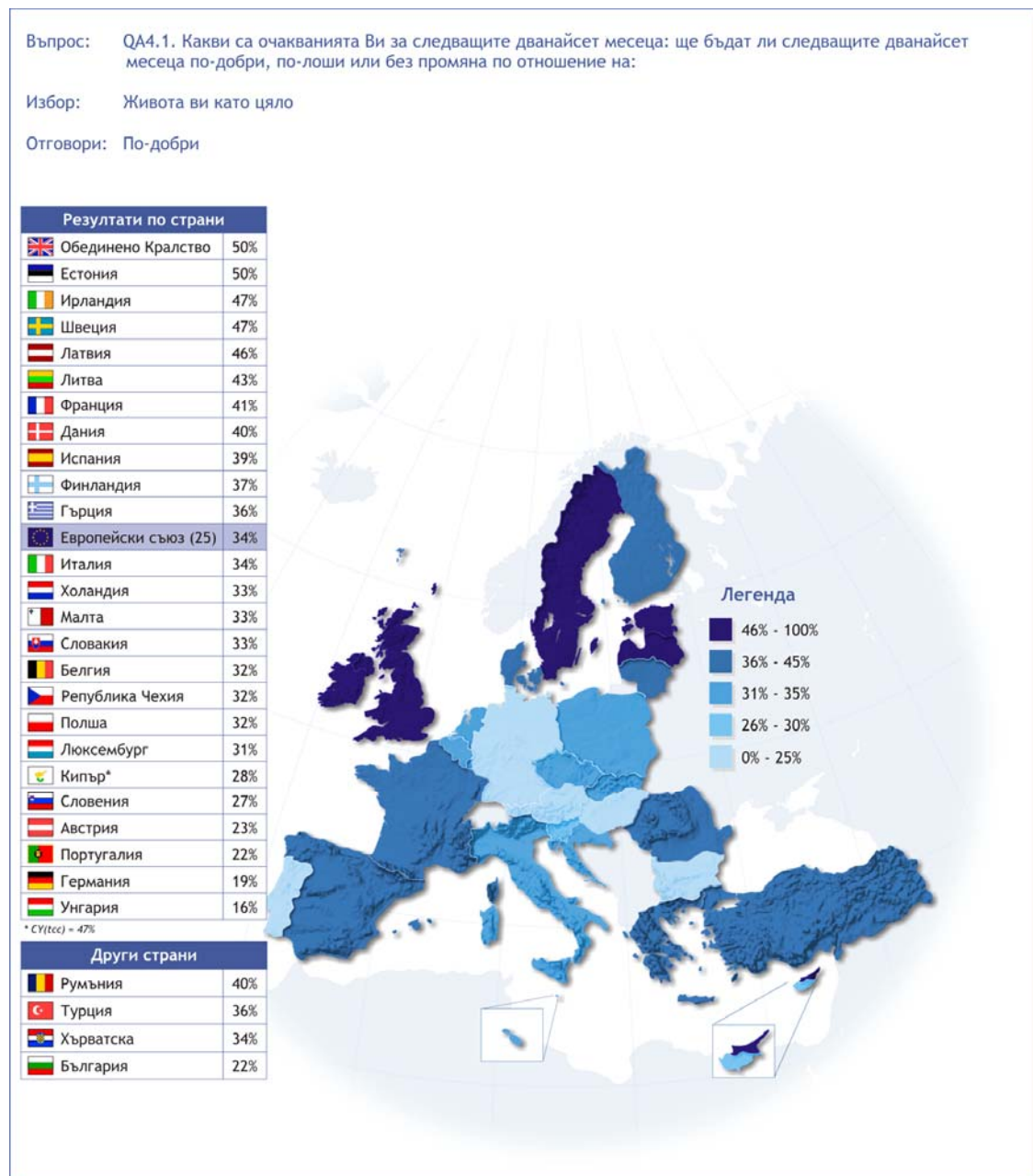

Гражданите на ЕС25 също свързват предстоящата година по-скоро със запазване на ситуацията, отколкото със съществени промени. Техният оптимизъм е малко по-голям, отколкото преди, единствено по отношение на заетостта (+2 пункта) и подобряването на личния им професионален статус (+1 пункт). По отношение на останалите показатели стойностите на техния оптимизъм и песимизъм остават без промяна.

Българите вярват в по-малка степен, отколкото гражданите на ЕС25 (разлика от 12 пункта), че през годината, която предстои, техният начин на живот ще се подобри. Подобно мнение споделят малко над една пета от анкетираните в България и над една трета от гражданите на страните-членки. И българите, и гражданите на ЕС25 са в еднаква степен убедени (50-51%), че техният начин на живот няма да претърпи съществена промяна. Малко над един от десет анкетирани в ЕС25 се опасява, че животът му ще се влоши, докато в България така мислят една четвърт от запитаните.

Българският оптимизъм показва едни от най-ниските стойности, докато румънският е с почти двойно по-голям и значително над средния за ЕС25 (+8 пункта).

Фиг. 15 Социалният оптимизъм на анкетираните от Евробарометър

Очакванията, че икономическата ситуация ще се подобри споделят една пета от анкетираните граждани на ЕС25 и почти същият дял (21%) от запитаните в България. Българският оптимизъм относно личното финансово състояние (18%) е по-скромен от този на гражданите в ЕС25, където една четвърт от анкетираните са положително настроени (+6 пункта).

Подобни са резултатите относно очакванията за трудовата заетост в страната и личната професионална ситуация. И българите, и гражданите на ЕС25 споделят в еднаква степен положителни очаквания относно развитието на пазара на труда в своята страна (22-23%). Докато средният гражданин на ЕС25 е в еднаква степен оптимист относно състоянието на заетостта в страната и своята лична професионална ситуация, българинът е значително по-скромен в очакванията за подобряване на личния му трудов статус (15%, - 8 пункта).

2.3. Най-важните проблеми, пред които е изправена страната

- **Както за българите, така и за гражданите на ЕС, икономическата ситуация и безработицата са най-важните проблеми, пред които са изправени техните страни**

Загрижеността на българите от престъпността, която бе един от най-важните проблеми за страната през пролетта, е намаляла с 6 пункта и отстъпва на по-заден план. Точно с толкова е нараснала загрижеността от икономическата ситуация. В навечерието на членството тя отново става един от най-важните проблеми за България според оценката на анкетираните за Евробарометър. В същото време, грижата за безработицата е намаляла – с 5 пункта в България и с 9 пункта средно за ЕС25, но тя остава традиционно най-важният проблем, пред който са изправени гражданите на страните-членки. За българите най-голяма загриженост сега предизвиква икономическата ситуация, за разлика от пролетта, когато на преден план беше безработицата.

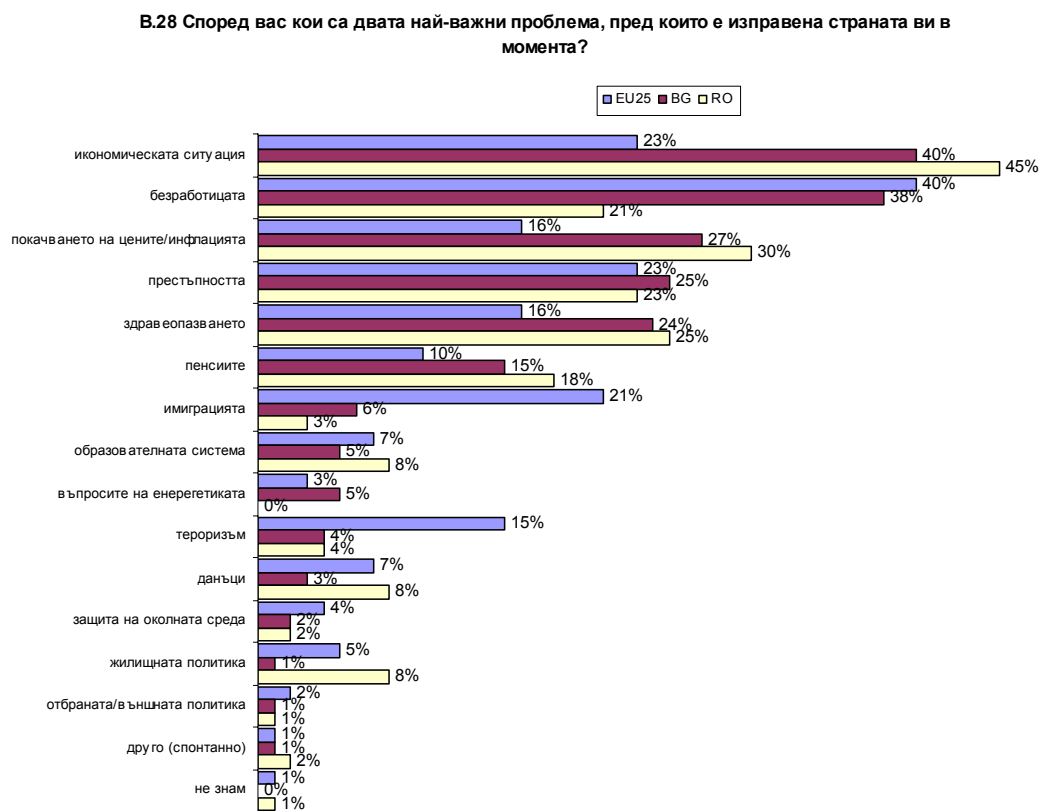
Засилва се също и безпокойството относно пенсиите (+5 пункта) и здравеопазването (+4 пункта), но те остават по-назад в списъка с проблеми.

През есента на 2006 г. всеки четирима от десет анкетирани за Евробарометър в България считат, че най-важният проблем за тяхната страна е икономическата ситуация и близо толкова – безработицата. Всеки четвърти българин смята инфлацията и покачването на цените, както и престъпността сред най-важните проблеми за България. След това на дневен ред са социалните проблеми, като здравеопазването и пенсиите, а по-назад и в по-малка степен въпросите, свързани със сигурността, околната среда и жилищната политика.

За разлика от българите, гражданите в страните-членки се вълнуват по-силно, отколкото преди, от проблемите свързани с обществената сигурност. Най-силно е нараснала тяхната загриженост относно имиграцията (+7 пункта), тероризма (+5 пункта) и националната защита (+1 пункт). Здравеопазването и пенсиите се възприемат като по-малък проблем, отколкото преди (-2 пункта).

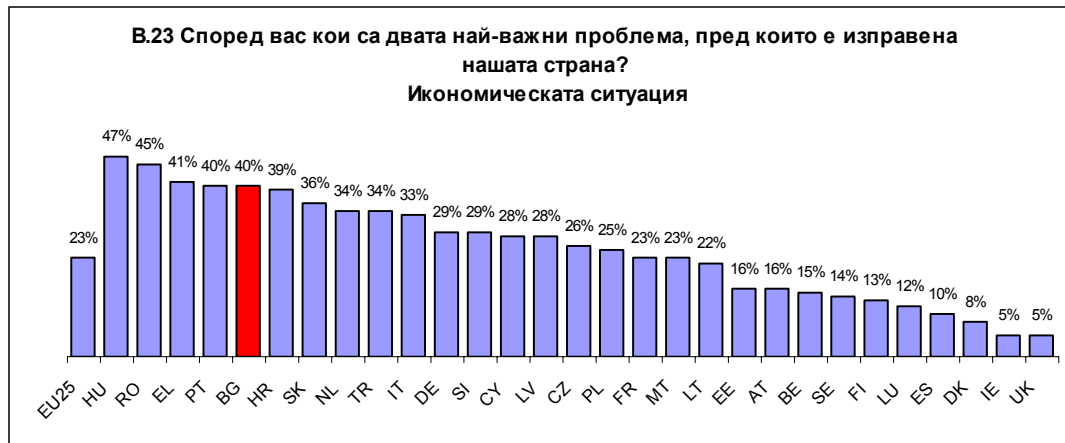
В Румъния гражданите считат за още по-голям проблем, отколкото в България, икономическата ситуация и инфлацията.

Фиг. 16 Най-важните проблеми, пред които е изправена страната

Икономическата ситуация представлява незатихващ проблем за над една трета от българите, откакто страната е включена в редовните изследвания на Евробарометър. През есента на 2006 г. тази загриженост е със 17 пункта по-голяма от средната за ЕС25. Заедно с другата присъединяваща се страна Румъния и съседна Гърция, и наравно с Португалия, България е една от страните, където анкетираните изразяват най-голяма тревога относно икономическото състояние на техните страни. Най-силно от всички от икономическите си проблеми се вълнуват унгарците. В другия край на скалата са Великобритания и Ирландия, където само 5% от анкетираните свързват икономическата ситуация с проблемите, които трябва да решава тяхната страна.

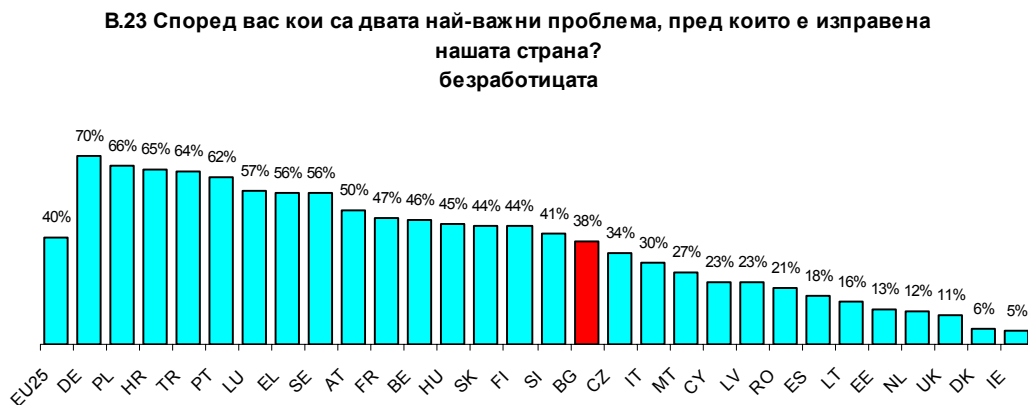
Фиг. 17 Икономическата ситуация като най-важен проблем

Безработицата се счита за по-малък проблем от българите, отколкото от гражданите на Съюза. Тя представлява да вълнува най-силно от всички германци и поляци, и в най-малка степен – гражданите на Ирландия и Дания. В последните две страни няма и един на всеки десет анкетирани, който да се вълнува от този проблем.

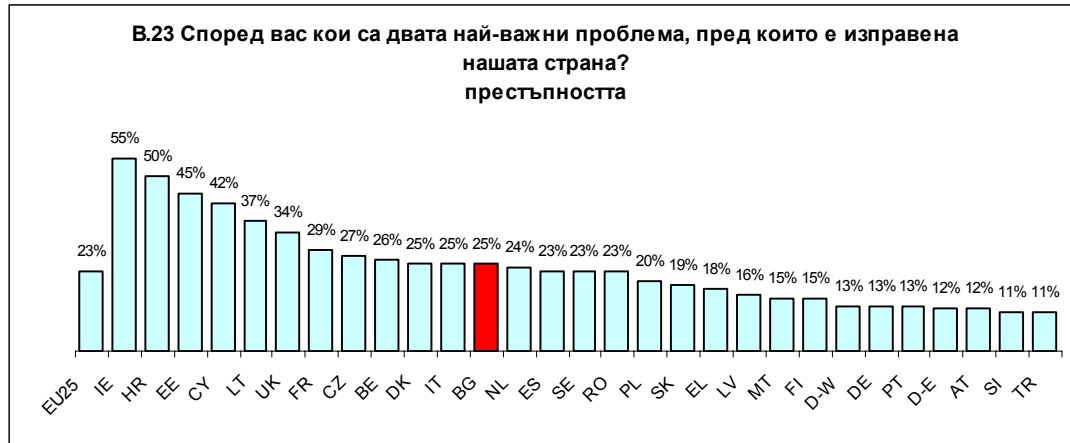
Българите са значително по-загрижени от безработицата, отколкото румънците (разлика от 17 пункта), но по-малко, отколкото гражданите на новите държави-членки (разлика от 14 пункта). Там анкетираните, които считат безработицата за най-важния проблем имат мнозинство (52%), така както и в групата на Австрия, Финландия и Швеция, които се присъединиха заедно към ЕС. По-висока от средната за ЕС25 е също грижата за безработицата в страните от Еврозоната (44%).

Фиг. 18 Безработицата като най-важен проблем

Престъпността, която през пролетта българите считаха за по-важен проблем дори от икономическата ситуация, продължава да буди тревога у всеки четвърти анкетиран. Това е малко по-високо, но близко до средното равнище ЕС25. В Ирландия и Хърватия поне половината от анкетираниите считат престъпността за най-важен проблем, докато в няколко други страни той вълнува едва един от всеки десет анкетирани.

Фиг. 19 Престъпността като най-важен проблем

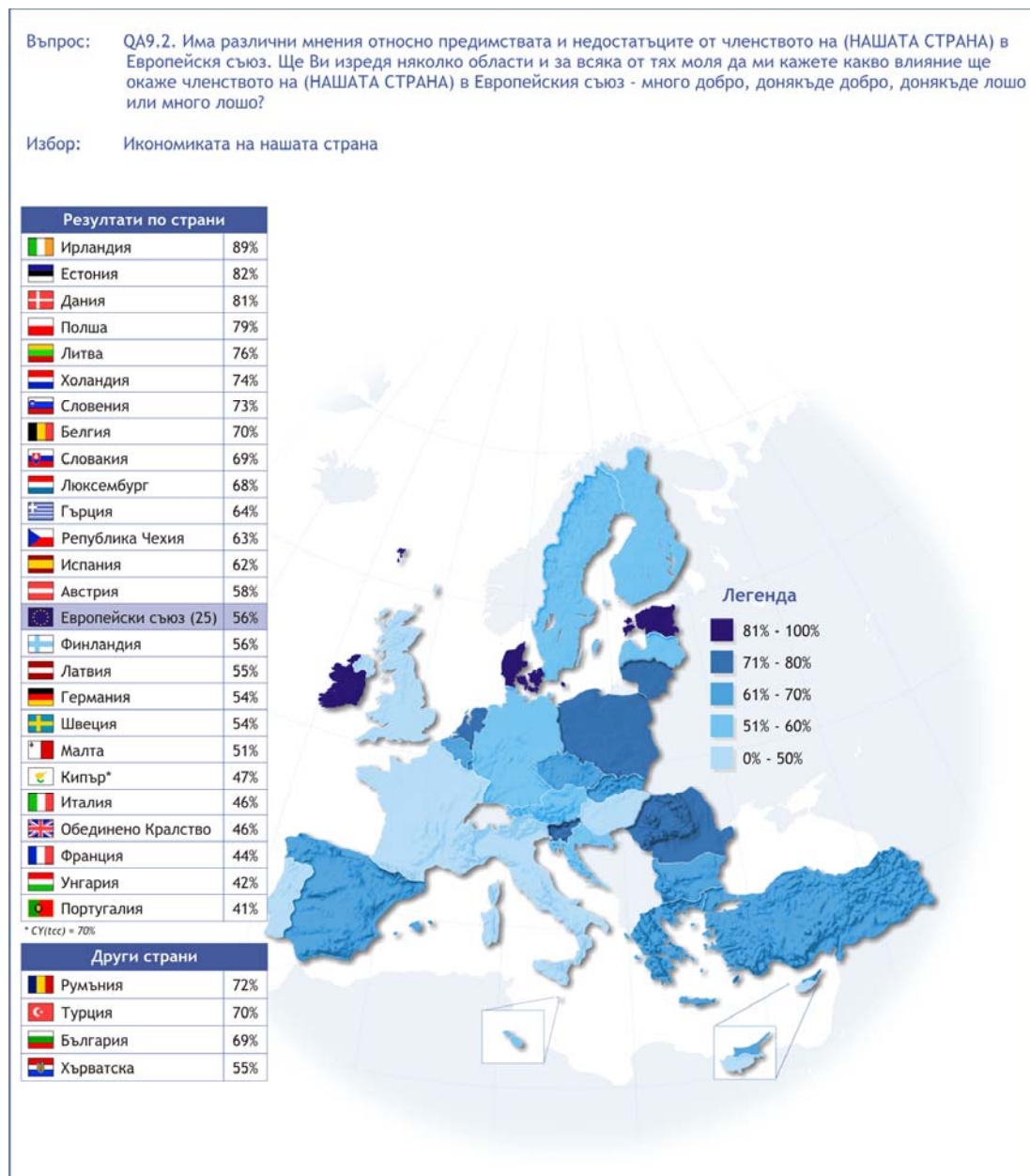
2.4. Ролята на ЕС за тяхното решаване

- Българите са отново сред тези, които вярват най-силно в положителното въздействие на членството в ЕС относно икономиката и трудовата заетост в страната.

Седем от всеки десет анкетирани в България, т.е. с 13 пункта повече, отколкото в ЕС25, вярват че предстоящото членство на страната в ЕС ще се отрази положително на нейната икономика. 17% от българите оспорват това, а 14% от анкетираните още не могат да преценят.

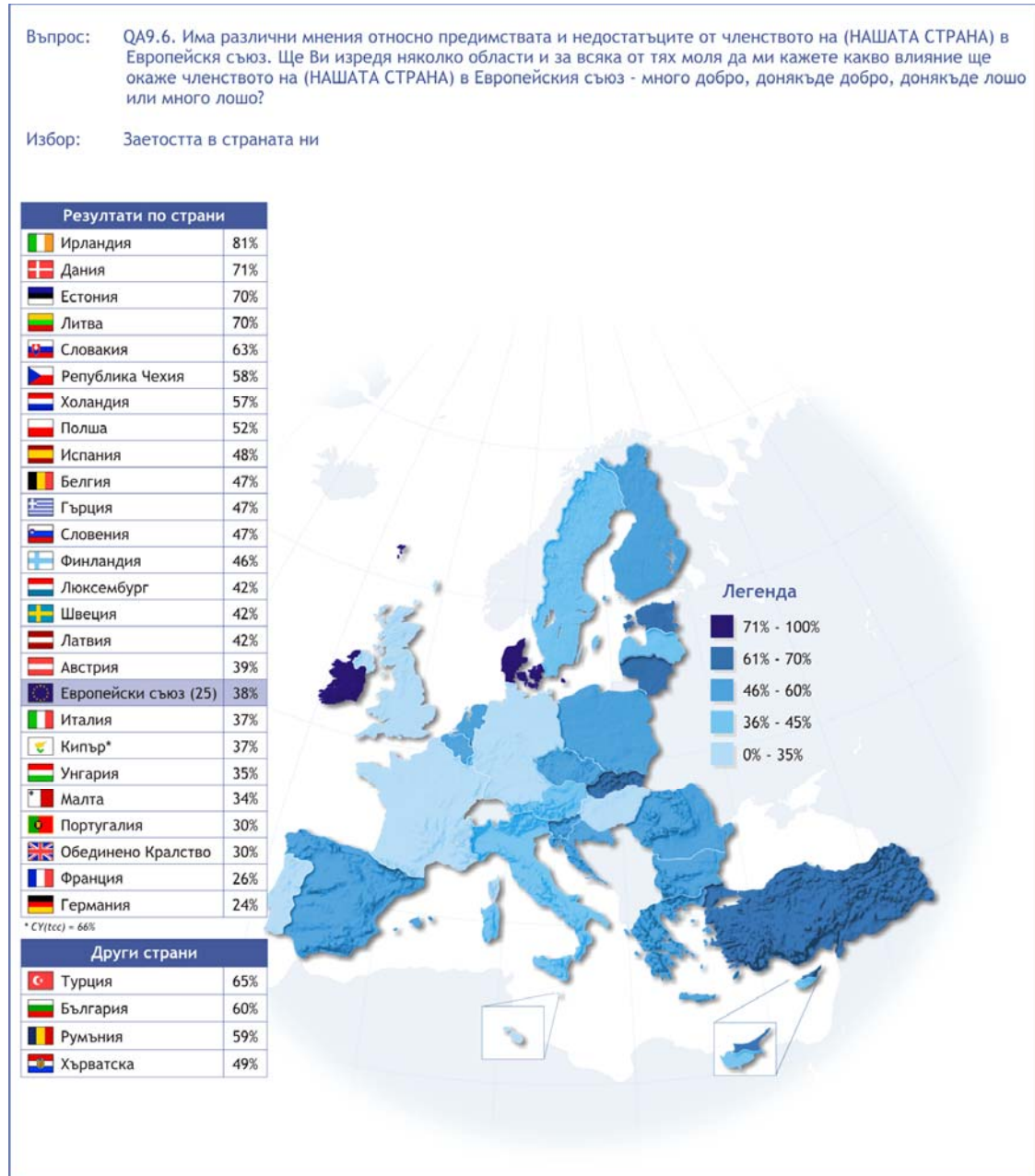
Българският оптимизъм е еднакъв с този на словаците и близък по стойности с оптимизма на гражданите от Бенелюкс. Най-големи оптимисти от всички са ирландците, а най-слаб е оптимизмът на унгарците и португалците.

Фиг. 20 Икономическа значимост на членството в ЕС

Запитани дали предстоящото членство в ЕС ще има положително въздействие върху трудовата заетост в страната, шест от всеки десет анкетируани в България отговарят положително (+1 пункт). Една пета запазват негативното си мнение (-2 пункта), а още толкова не могат да преценят (21%).

Фиг. 21 Влияние на членството в ЕС за борбата с безработицата

Българският оптимизъм относно ролята на членството в ЕС за решаване на един от най-важните проблеми за страната – безработицата, е еднакъв с румънския и значително по-голям, отколкото оптимизма на средния гражданин в ЕС (22 пункта). Той е по-близък по стойности с резултатите за ЕС10 (52%).

В “старите” държави-членки обратно - мнозинството от гражданите продължават да поддържат мнението, че членството в ЕС влияе зле на трудовата заетост в техните страни. Средно 51% от анкетираните граждани в страните-членки поддържат подобно мнение. В почти половината от държавите от ЕС общественото мнение е отрицателно настроено, особено в Германия (70%), където безработицата продължава да бъде сериозен проблем. Сред тези страни са Франция, където две трети от анкетираните не вярват в положителната роля на членството в ЕС за трудовата заетост, както и Великобритания (56%), където гражданите не приемат отварянето на трудовия пазар за новите държави-членки и особено за България и Румъния. В тази група попадат не само “стари” държави-членки, като Португалия, Австрия, Италия, съседна Гърция и Люксембург, но и нови членки, като Унгария, Кипър и Малта.

Общественото мнение в България и в Румъния се различава от мнението на средния гражданин в ЕС относно ролята на членството в Съюза за селското стопанство на страната. Всеки шест от десет анкетирани в България и почти толкова в Румъния (58%), са положително настроени, докато в страните-членки мнението на гражданите е раздвоено: 43% от анкетираните възприемат членството в ЕС като благоприятен фактор за селското стопанство, докато още толкова, и дори повече от тях (44%) са отрицателно настроени. В България близо една четвърт (23%) от анкетираните очакват членството в ЕС да се отрази зле на селското стопанство в тяхната страна.

С убедително мнозинство и българите, и гражданите на страните-членки считат членството на техните страни в ЕС за положителен фактор за укрепване сигурността и световното влияние на техните страни.

Близо една трета от българите (63%) и румънците (66%) са убедени, че предстоящото членство в ЕС ще повиши стандарта на живот в техните страни. В държавите-членки гражданите, които свързват високия стандарт на живот с членството на техните страни в Съюза, са значително по-малко мнозинство (52%). Мнозинството от гражданите на четири държави-членки са на мнение, че членството в ЕС е повлияло отрицателно на стандарта на живота в тяхната страна – унгарци (58%), французи (54), германци и португалци (48%).

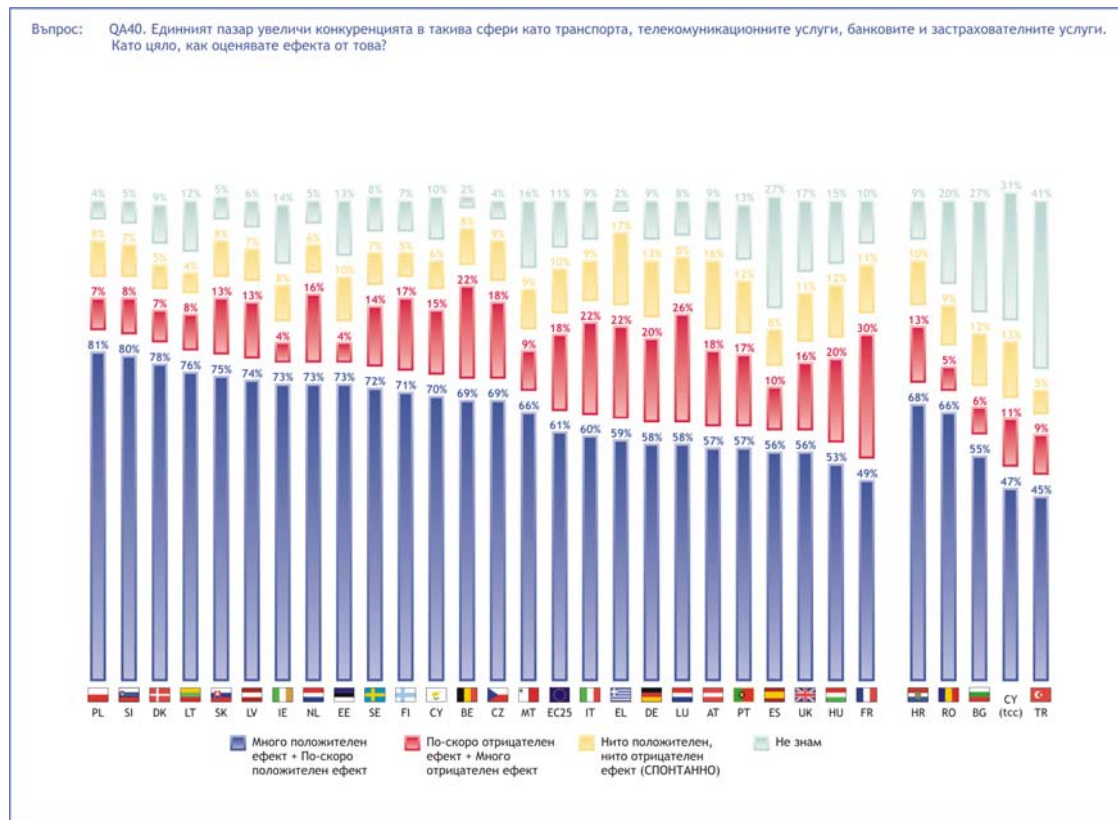
2.5. Въздействието на Единния пазар и конкуренцията

- Българите са убедени, но в по-малка степен, отколкото гражданите на страните-членки, в положителния ефект от конкуренцията в Единния пазар

Във всички държави-членки, с изключение на Франция, гражданите на ЕС оценяват високо положителния ефект от конкуренцията в Единния пазар, включително и в тези области, където той остава незавършен (вж. изброените сектори в текста на в.40). Убеждението в положителната роля на Единния пазар се засилва, не само сред гражданите на Съюза, но и в страните извън него. От есента на предишната година, когато Евробарометър задава за последен път този въпрос, положителните отговори за ЕС25 бележат ръст от 2 пункта, а за България и Румъния - с по 5 пункта.

Независимо, че представляват мнозинство, българите, които оценяват като положителна ролята на конкуренцията в обществените сфери са по-малко, отколкото в с ЕС25 (- 6 пункта). Стойностите на българския оптимизъм съвпадат с тези във Великобритания (55%), където позитивните оценки са сравнително най-ниски в границите на днешния ЕС. От всички държави-членки само в Унгария и във Франция гражданите оценяват ролята на конкуренцията в Единния пазар като по-малко положителна, отколкото в България.

Фиг. 22 Оценка за ролята на конкуренцията в Единния пазар

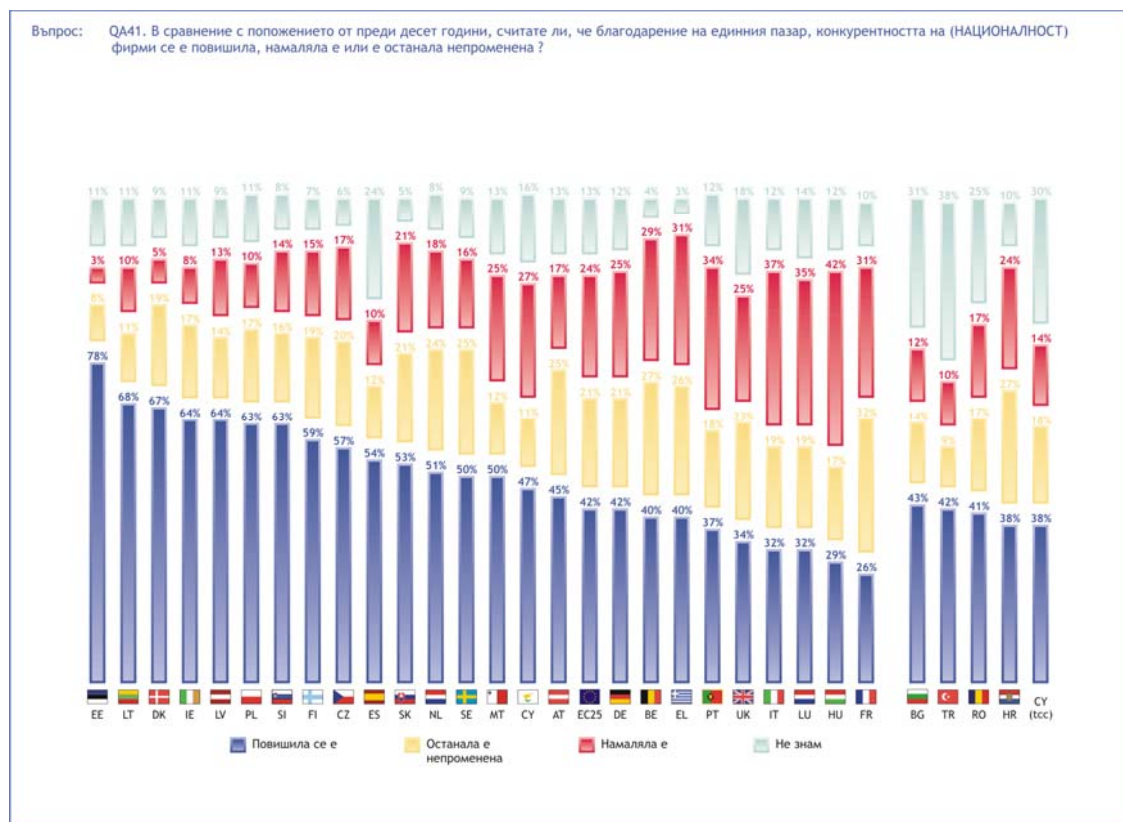

В същото време, след Ирландия, Естония и Румъния, в България има най-малко отрицателни мнения относно ефекта от конкуренцията в Единния пазар. Отрицателните отговори в България са по-малко дори от тези в Полша, Словения и Дания, където оптимизмът на анкетираниите е най-силно изразен.

Един от всеки десет анкетирани в България заема неутрална позиция, а трима все още се колебаят в мненията си. Отговорите без мнения в България съвпадат по стойности с тези в Испания, където процентът на колебаещите се е най-голям в рамките на ЕС25.

Що се отнася до конкретната роля на Единния пазар за международната конкурентност на националните фирми, българите и гражданите на ЕС мислят еднакво положително. Поне всеки четирима от десет анкетирани сред тях са съгласни с мнението, че за последните десет години Единният пазар е оказал положителен ефект върху конкурентността на фирмите от тяхната страна на международните пазари. Отрицателните и неутралните оценки на българите са значително по-ниски от тези в останалите държави-членки, но делът на отговорите без мнение остава отново значително по-висок, отколкото в страните-членки. След гражданите на Турция, българите са тези, за които е най-трудно от всички да преценят (поне за всеки трима от десет анкетирани) дали вследствие на Единния пазар международната конкурентност на българските фирми се е повишила или не.

Фиг. 23 Ролята на Единния пазар за конкурентността на фирмите

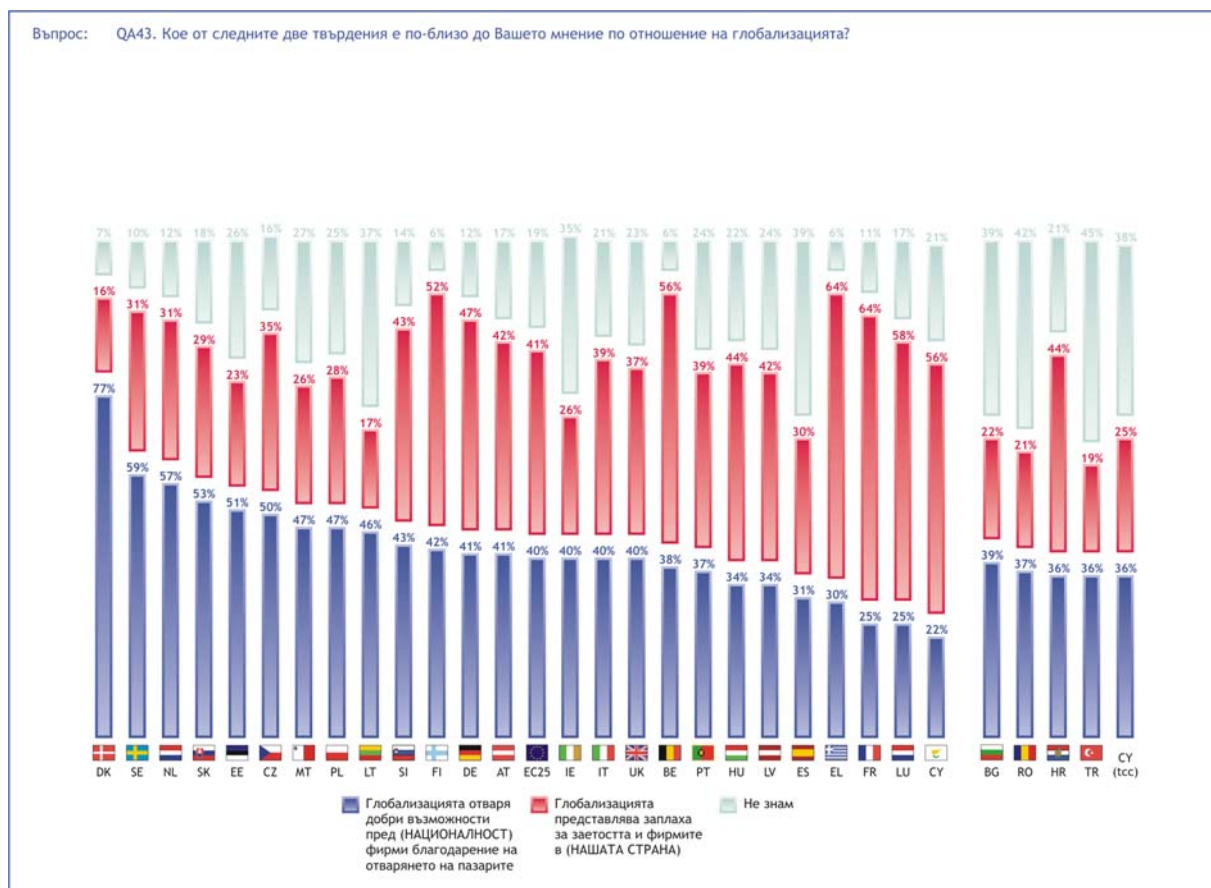

2.6. Последствия от глобализацията за българските фирми

- Глобализацията се възприема в еднаква степен като положителна възможност за фирмите, както от българите, така и от гражданите на ЕС, но според българите тя представлява двойно по-малка заплахата, отколкото смятат анкетираните в страните-членки

Четири от всеки десет анкетиран в България и в страните-членки на ЕС считат, че глобализацията предоставя добри възможности за фирмите от техните страни, поради отварянето на пазарите. Гражданите в страните-членки, които считат, че глобализацията създава заплахата за заетостта и компаниите, продължават да бъдат повече от тези, които виждат в нея по-добри пазари и възможности за фирмите от своята страна. В същото време, делът на оптимистите в България е еднакъв с този на анкетираните, които още нямат изработена позиция по този въпрос.

Фиг. 24 Глобализацията и конкурентността на фирмите

Българите се страхуват двойно по-малко, отколкото гражданите в ЕС25, от негативните последствия от глобализацията. В България отрицателно настроени към нея са малко над една пета от анкетираните, докато в някои от страните-членки, като Гърция, Франция, Люксембург и Кипър мненията, че глобализацията е

заплаха за заетостта и фирмите представляват мнозинство. За разлика от тях, гражданите в северната част на континента, и най-вече в Дания, Швеция, Холандия, Естония, виждат в глобализацията оптимистични перспективи. Изключение от това е Финландия, където мнозинството от анкетирани (52%) възприемат глобализацията негативно.

Противоположните мнения относно глобализацията в страни, като Дания и Финландия, където поне девет от всеки десет анкетирани са удовлетворени от икономическата ситуация в своята страна⁶ показват липсата на непосредствена зависимост между тези два индикатора на общественото мнение. Така би могло да се обясни и фактът, че макар българите да не са доволни от икономическата ситуация в своята страна, за тях глобализацията е свързана по-скоро с предимства за фирмите в страната, отколкото с отрицателни последици.

Мнението на българите относно глобализацията е почти еднакво с това на румънците, а от страните-членки то е твърде близко до мисленето на ирландците и на литовците. Българският оптимизъм обаче е по-малък със 7 пункта от средните стойности регистрирани в новите-държави членки (46%). Най-силни опасения относно негативните ефекти от глобализацията за фирмите и заетостта изразяват гражданите от Евразоната (46%).

⁶ вж. стр. 26

2.7. Как да се подобри ефективността на европейската икономика?

- Така както и гражданите в другите страни, но с най-малко мнозинство, българите и румънците считат, че образованието и професионалното обучение са най-важни за ефективността на европейската икономика

Запитани какъв е най-добрият начин за постигане на по-голяма ефективност на европейската икономика, гражданите на всички държави, които участват в Евробарометър са единодушни, и изтъкват с явно мнозинство, че това е образованието и професионалното обучение. Положителните мнения на българите са нараснали значително през последната половин година (+7 пункта, 57%), но заедно с румънците, те остават най-малко убедителни от всички анкетираните за Евробарометър. Дистанцията със средната оценка за ЕС25 е 8 пункта, а с Дания, където тези убеждения споделят всеки осем от десет анкетираните, тя достига 24 пункта.

Фиг. 25 Значимост на образованието и професионалното обучение за ефективността на европейската икономика

Между двата Евробарометъра голяма част от анкетираните българи изясняват своите позиции по този въпрос. Отговорите без мнения намаляват с 14 пункта и техният дял остава незначителен (12%) в цялостната оценка на общественото мнение. Докато българските оценки бележат силни изменения, общественото мнение в страните-членки остава значително стабилно.

В България най-положително развитие от пролетта насам е регистрирано относно твърденията, че инвестициите в транспортната инфраструктура са най-важни за по-добрата ефективност на европейската икономика (+20 пункта, 39%). Това би могло да се обясни със засилената информация относно инвестиционните проекти на страната за използване на Структурните фондове. За сравнение, ръстът на

положителните мнения в ЕС25 по този въпрос е 4 пункта (27%), а в съседна Румъния – 6 пункта (35%).

Българинът е значително по-убеден, отколкото преди (+11 пункта, 42%), че по-ефективното използване на енергията води до по-голяма икономическа ефективност. Така неговата оценка се изравнява с мнението на средния гражданин на Съюза, при ръст от 4 пункта на положителните мнения в страните-членки.

Българите подкрепят почти еднакво с гражданите на ЕС25 приоритетните пътища за постигане на по-голяма ефективност на икономиката в страните от Съюза. На второ място, според общественото мнение в България и в страните от ЕС, са инвестициите в научните изследвания и иновациите. На трето място анкетираните в страните-членки поставят улесненията за създаване на фирми, докато за българите по-важна роля има ефективността при използването на енергията, при стойности – еднакви със средните за ЕС25.

Независимо от ръста на положителните мнения (+5 пункта), българите изглежда подценяват значимостта на улесненията за създаване на нови фирми като начин за постигане на по-голяма ефективност на икономиката. Около една пета от тях (19%) считат това условие като приоритетно, което е с 24 пункта по-малко от средното за ЕС. За румънците, както и за гражданите на страните-членки, то се нарежда непосредствено след необходимостта от по-добро образование и професионално обучение.

Фиг. 26 Най-важните фактори за ефективността на европейската икономика

3. Европейският политически съюз

3.1. "Климат" на доверието в политическите институции и в Европейския съюз

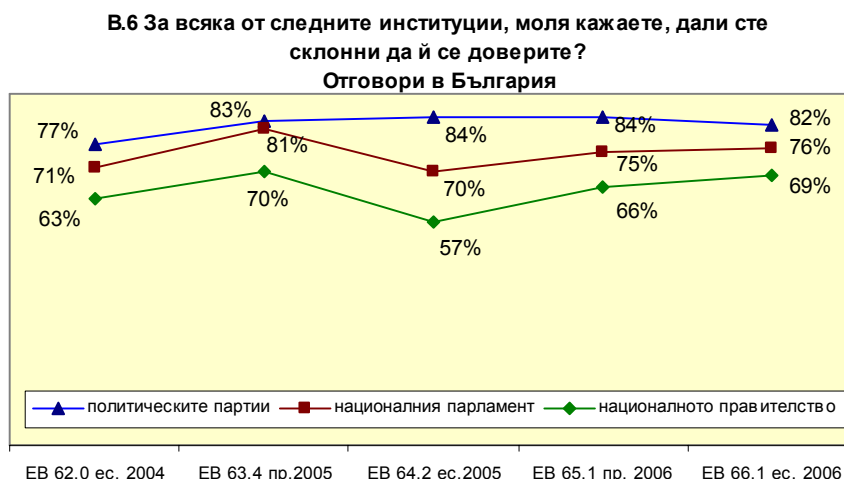
- Лек спад на доверието в политическите институции и в Европейския съюз

Както и досега, Евробарометър изследва доверието към политическите, съдебни и други институции в страната и как те се съпоставят с доверието към ЕС. Данните от есента показват, че независимо от активния предизборен период, в който са проведени анкетите за есенния Евробарометър, общественото мнение в България остава относително спокойно.

Доверието в политическите партии запазва без промяна ниските си стойности, както в България (10%), така и в ЕС25 (17%), а недоверието към тях в страната намалява с 2 пункта (82%). По-значим, както за България, така и за ЕС25, е спадът в доверието към националните правителства и парламенти – с 5 пункта за всяка от двете институции в страните-членки, и с 3 пункта – в България. В същото време недоверието към националните правителства е нараснало с по 3 пункта сред гражданите на ЕС25 и на България. Ръстът на недоверието у средния гражданин на ЕС25 е по-голям, що се отнася до парламента (+4 пункта), отколкото до националното правителство (+3 пункта), докато в България – обратно – недоверието към коалиционното правителство е нараснало по-силно (+3 пункта), отколкото към Парламента (+1 пункт).

Развитието на общественото мнение в съседна Румъния следва същите тенденции, а стойностите са близки с българските.

Фиг. 27 Доверие в българските политически институции

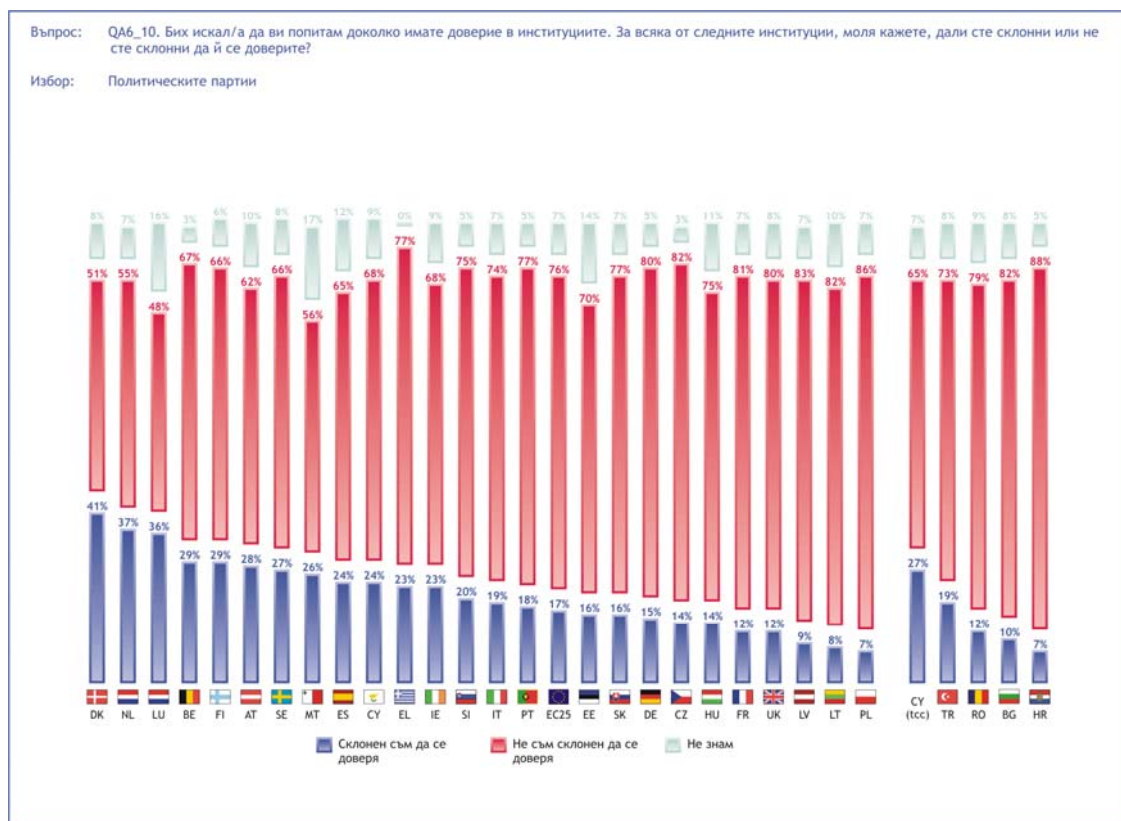

И в ЕС25, и в България, нито една от политическите институции не печели доверие сред гражданите. Най-голямо е недоверието към политическите партии. От трите политически институции българите изразяват най-малко недоверие към националното правителство, докато средният гражданин на ЕС25 е най-малко скептичен към парламента в своята страна.

Доверието в политическите партии в България е със 7 пункта по-ниско от средното за ЕС25, а недоверието – по-високо с 6 пункта. От всички анкетирувани за Евробарометър, по-ниско доверие към политическите партии, отколкото в България има само в двете балтийски държави Латвия и Литва, в Полша и Хърватия. Най-високо доверие към тях демонстрират, така както и преди, гражданите на Дания и на Бенелюкс.

От всички държави, които са включени в изследванията на Евробарометър, единствено в Люксембург гражданите, които изразяват недоверие към политическите партии нямат мнозинство. Българското недоверие към партиите през есента на 2006 г., когато се провеждат президентски избори, съвпада по стойности със средното в 10-те нови държави-членски на ЕС (82%).

Фиг. 28 Доверие в политическите партии

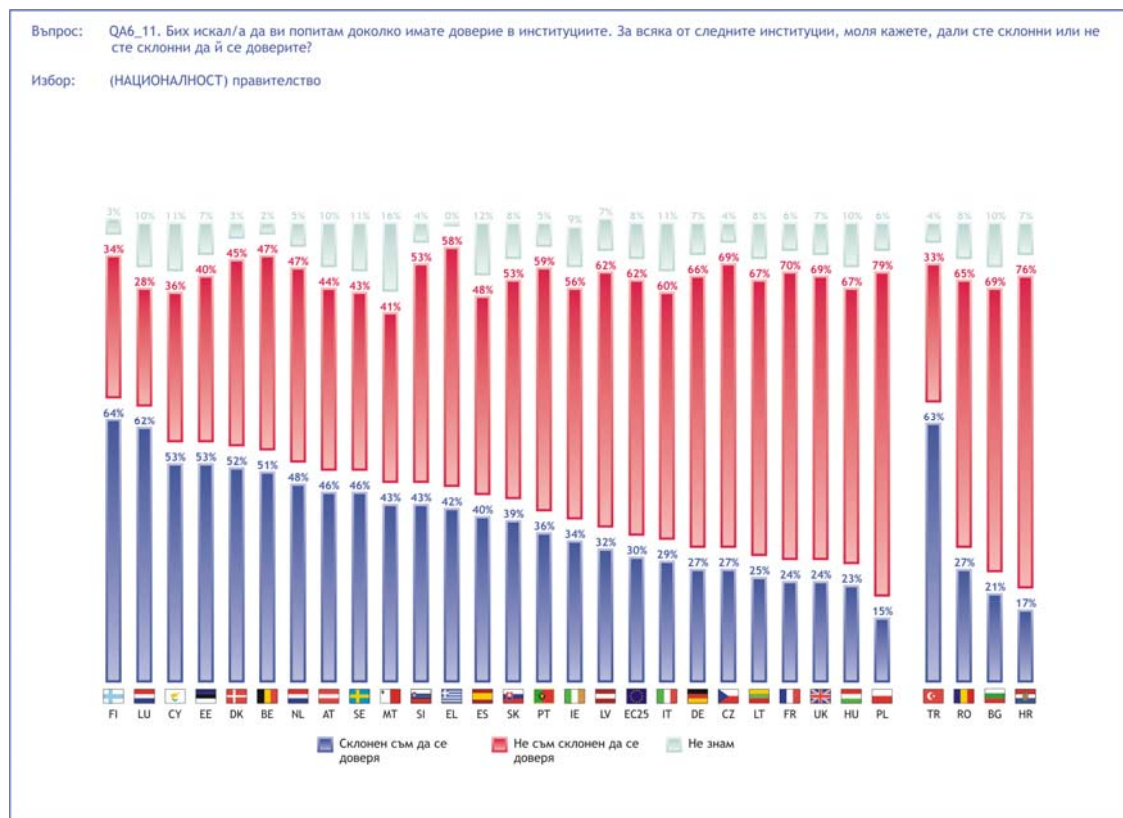

Доверие към националното правителство изразяват една пета от анкетираните българи, а във Финландия, където стойностите на положителните отговори са най-високи, правителството се ползва с доверието на близо две трети от гражданите на страната. България отново е сред страните, където доверието към правителството е най-малко. Само в Полша и в Хърватия доверието в националните правителства е по-ниско от българското, а дистанцията със средните стойности за ЕС25 е 9 пункта.

От всички, които участват в изследванията на Евробарометър, само в шест държави националните правителства печелят доверие сред гражданите и те са предимно от Северната част на континента, като Финландия, Люксембург, Естония, Дания и Белгия. Сред тях е и една от южните държави-членски – Кипър. В Холандия общественото мнение е раздвоено, а в Австрия, Швеция и Малта макар и да са по-високи, стойностите изразяващи доверието на гражданите, са твърде близки до отрицателните (разлика само от 2 пункта).

Недоверието към коалиционното правителство в България през есента на 2006 г. съвпада по стойности с недоверието към националните правителства в Чехия и Великобритания. По-високи стойности на недоверие от тези има регистрирани само в три страни – Франция, Хърватия и Полша.

Фиг. 29 Доверие в националните правителства

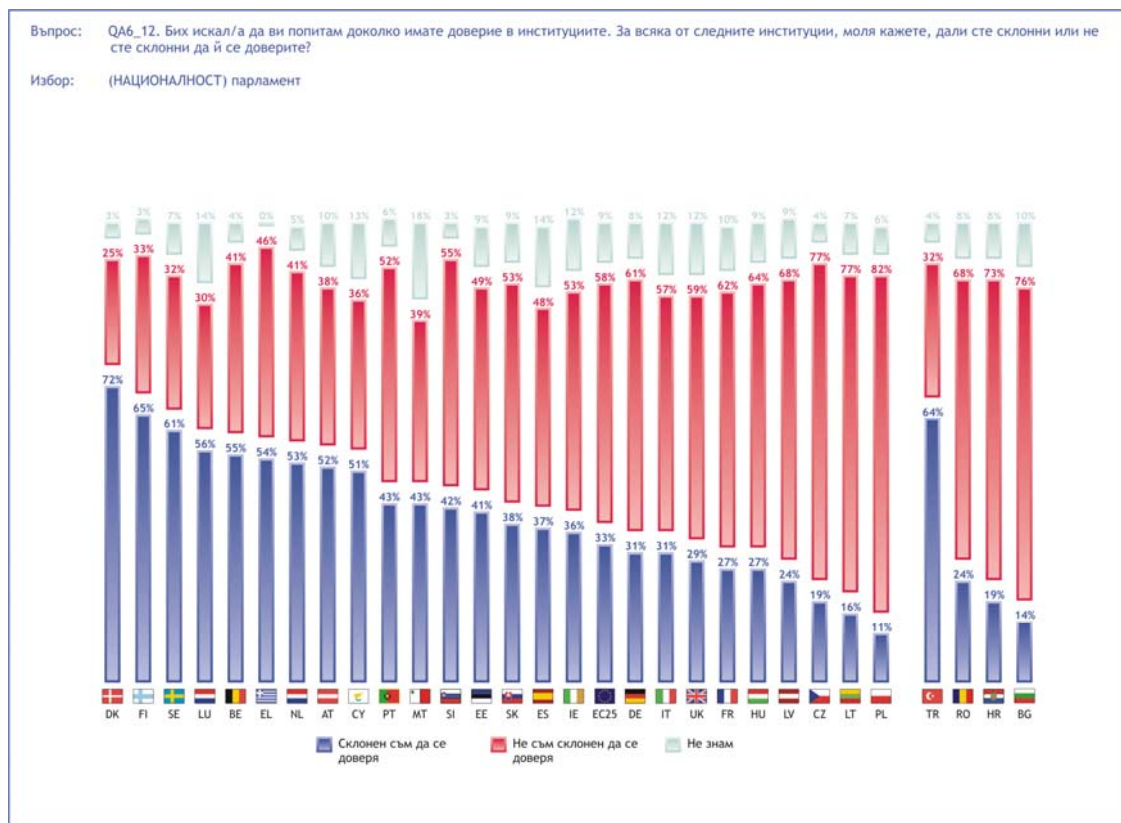

Доверието на българите към парламента на страната е с 19 пункта по-ниско от средното за ЕС25 и с 10 пункта – от стойностите регистрирани в Румъния. По-слабо доверие, отколкото това на българите, изразяват единствено анкетираните в Полша. На практика в България и в Полша, а заедно с тях и в Латвия, само един от всеки десет анкетиран има доверие в националния парламент, докато в ЕС25 то се споделя от всеки трети анкетиран.

В другия край на скалата са скандинавските страни, Бенелюкс, Австрия, а от южна Европа – Гърция и Кипър. Във всички тях доверие към националните парламенти споделят убедително мнозинство от анкетираните за Евробарометър.

По-високо недоверие към националните парламенти, отколкото българите, изразяват единствено гражданите на Чехия, Литва и Полша. Поне всеки седем анкетиран в България изразяват недоверие към парламента на страната, докато в Дания обратно – всеки седем анкетиран споделят своето доверие. Българското недоверие е с 14 пункта по-високо от средното за ЕС25.

Фиг. 30 Доверие в националните парламенти

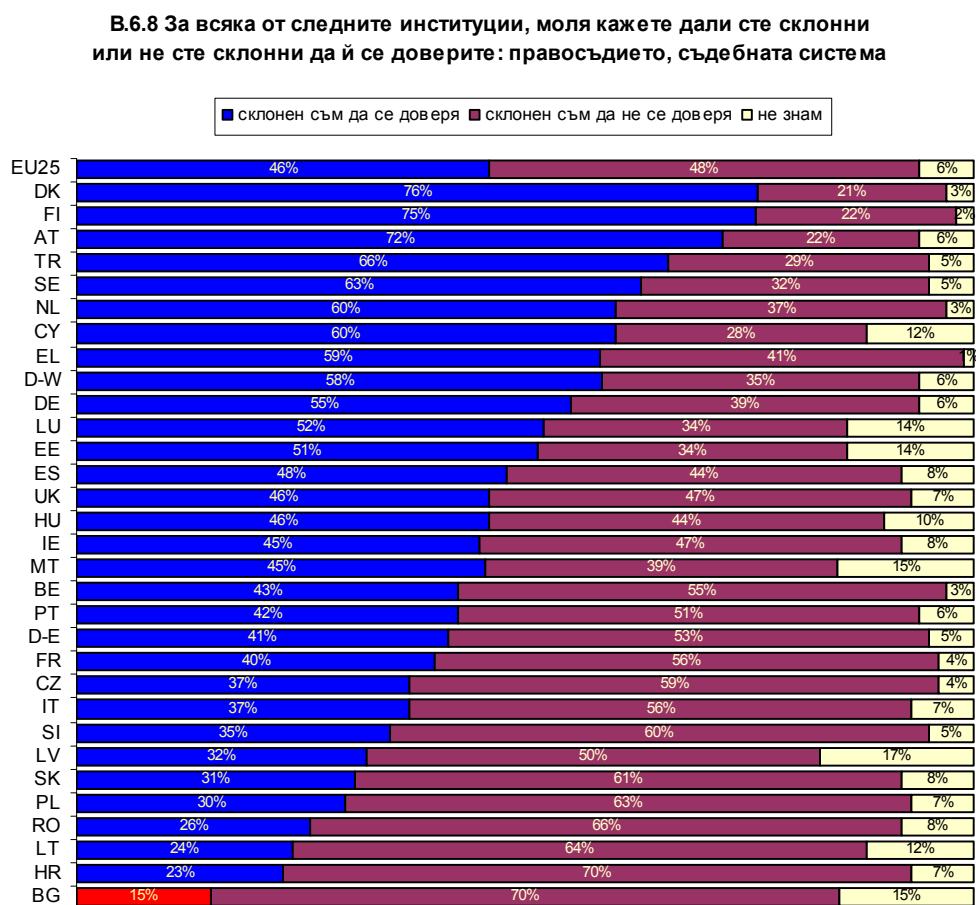

В България всеки седем от анкетираните за Евробарометър споделят недоверие към Парламента и правителството на страната, а всеки осем – към политическите партии. Доверие към политическите институции в страната има само един от всеки десет анкетиран, що се отнася до партиите и парламента, и двама от десет анкетиран – към националното правителство.

- От всички анкетирувани за Евробарометър, българите изпитват най-малко доверие и най-голямо недоверие към правосъдието и към синдикатите в своята страна

Така, както и досега, българите изразяват най-голямо недоверие от всички към съдебната система в своята страна, независимо че то е намаляло с 3 пункта за последната половин година. С 5 пункта е намаляло и доверието, за сметка на това, че за по-голяма част от анкетираните (+ 8 пункта) става трудно да изразят ясно мнение по този въпрос. Само в Латвия има по-голям дял на колебаещите се в доверието или недоверието в правосъдието и съдебната система на своята страна.

Фиг. 31 Доверие в правосъдието и в съдебната система

Недоверието към правосъдието в България съвпада по стойности с това в Хърватия, където от пролетта до есента общественото мнение се запазва без промяна. Сред най-недоволните от съдебната система в своята страна са също гражданите на Латвия и Румъния, където удовлетворението от живота е най-ниско⁷, а най-висока степен на доверие към нея показват гражданите на скандинавските страни и Австрия, където удовлетворението от живота е най-голямо. За разлика от

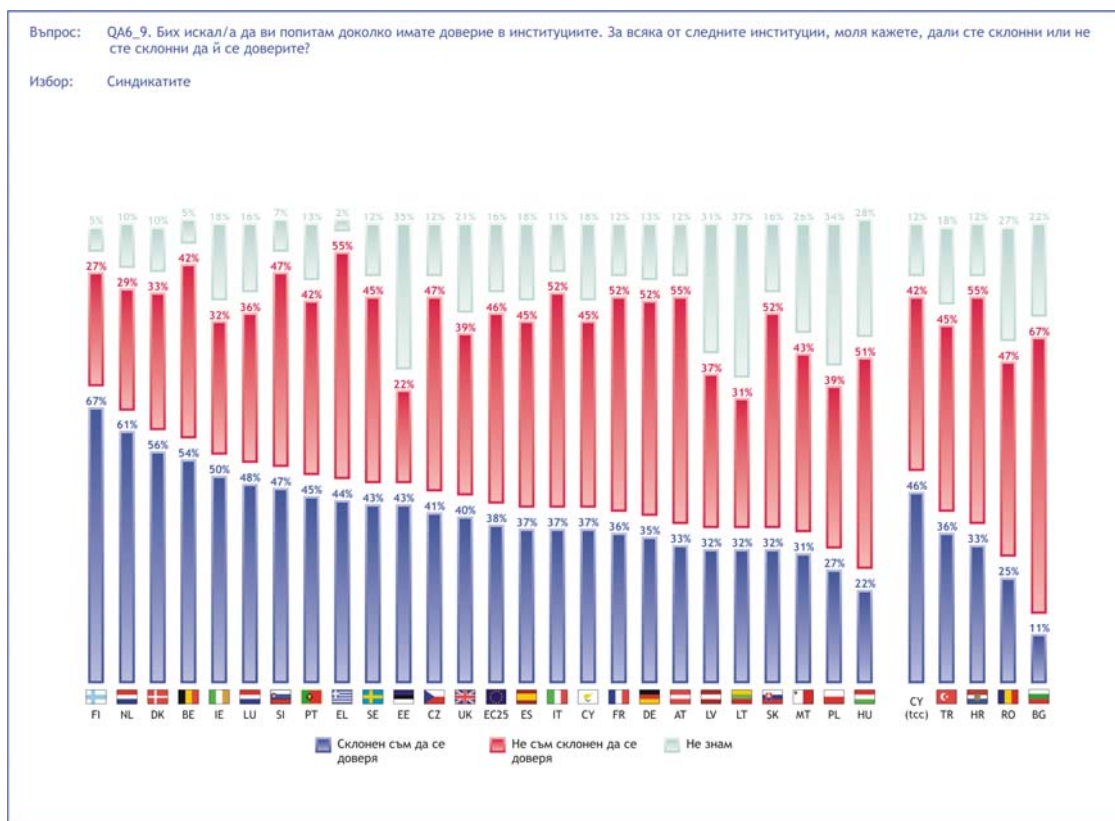
⁷ вж. стр. 26

преди, средният гражданин на ЕС25 изразява по-скоро недоверие, отколкото доверие в съдебната система на своята страна.

Като цяло, мненията на българите относно правосъдието и синдикатите са твърде сходни. Само един от всеки десет анкетиран в България се доверява на синдикатите, докато в страните-членки доверие в тях декларираят средно близо четирима от всеки десет. Във Финландия, Дания, Холандия и Белгия синдикатите печелят доверието на убедителна част от мнозинството. Близо седем от всеки десет запитани финландци се доверяват на синдикатите, докато в България точно толкова са гражданите, които изразяват недоверие.

Тези резултати са следствие от отрицателни тенденции в развитието на общественото мнение в България. За последните шест месеца доверието е намаляло с 2 пункта, а недоверието е нараснало с още 3 пункта. В същото време в ЕС25 намалява само недоверието (-2 пункта), а доверието се запазва при стойности близки до постигането на мнозинство.

Фиг. 32 Доверие в синдикатите

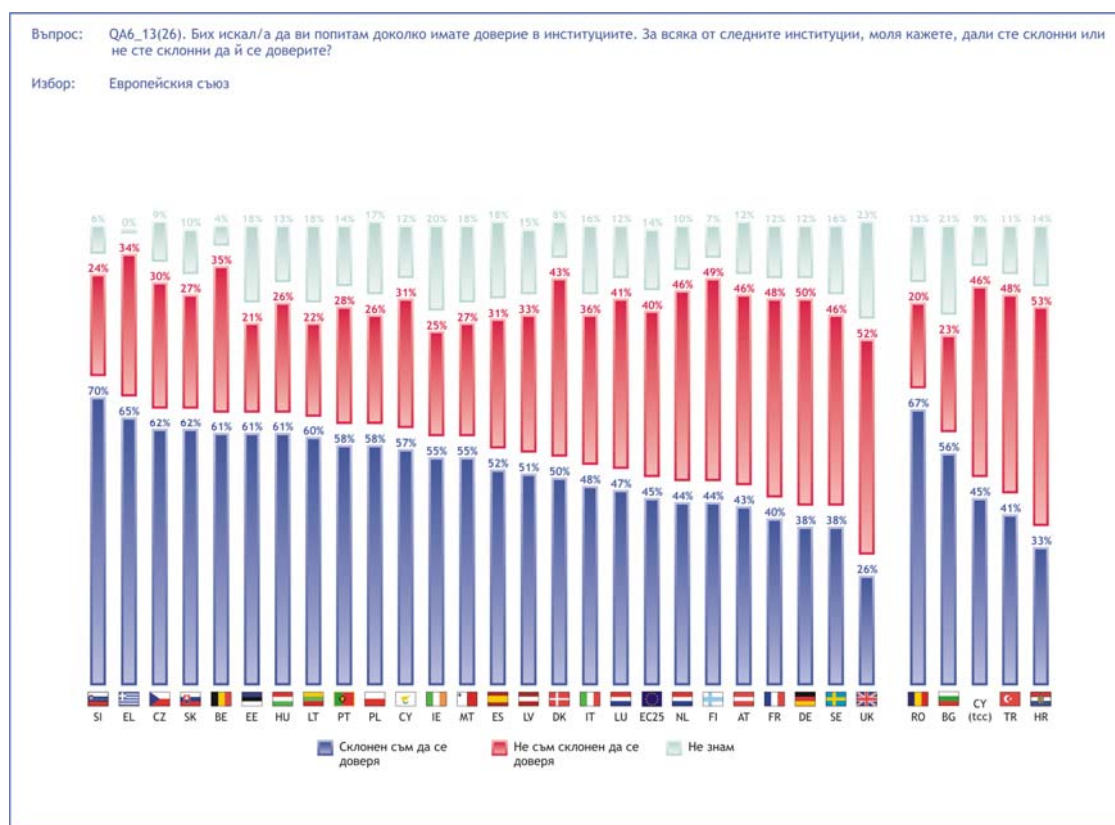
- **Българите стават граждани на Европейския съюз с убедително доверие на мнозинството в него и в неговите институции**

Докато националните институции се ползват с недоверие сред гражданите на страната, Европейският съюз продължава да печели убедително доверието на мнозинството. Макар и без съществена промяна от пролетта до есента, то остава по-значимо, отколкото доверието на средния гражданин в страните-членки (разлика от 12 пункта).

Положителен е също фактът, че от всички страни, които участват в Евробарометър, само в съседна Румъния, а от страните-членки - в Естония и Латвия има по-ниско недоверие към ЕС, отколкото в България.

Като цяло, Европейският съюз се ползва с най-голямо доверие сред гражданите в новите държави-членки, а доверието на българите е близко по стойности със средните за ЕС10 (59%).

Фиг. 33 Доверието на гражданите в Европейския съюз

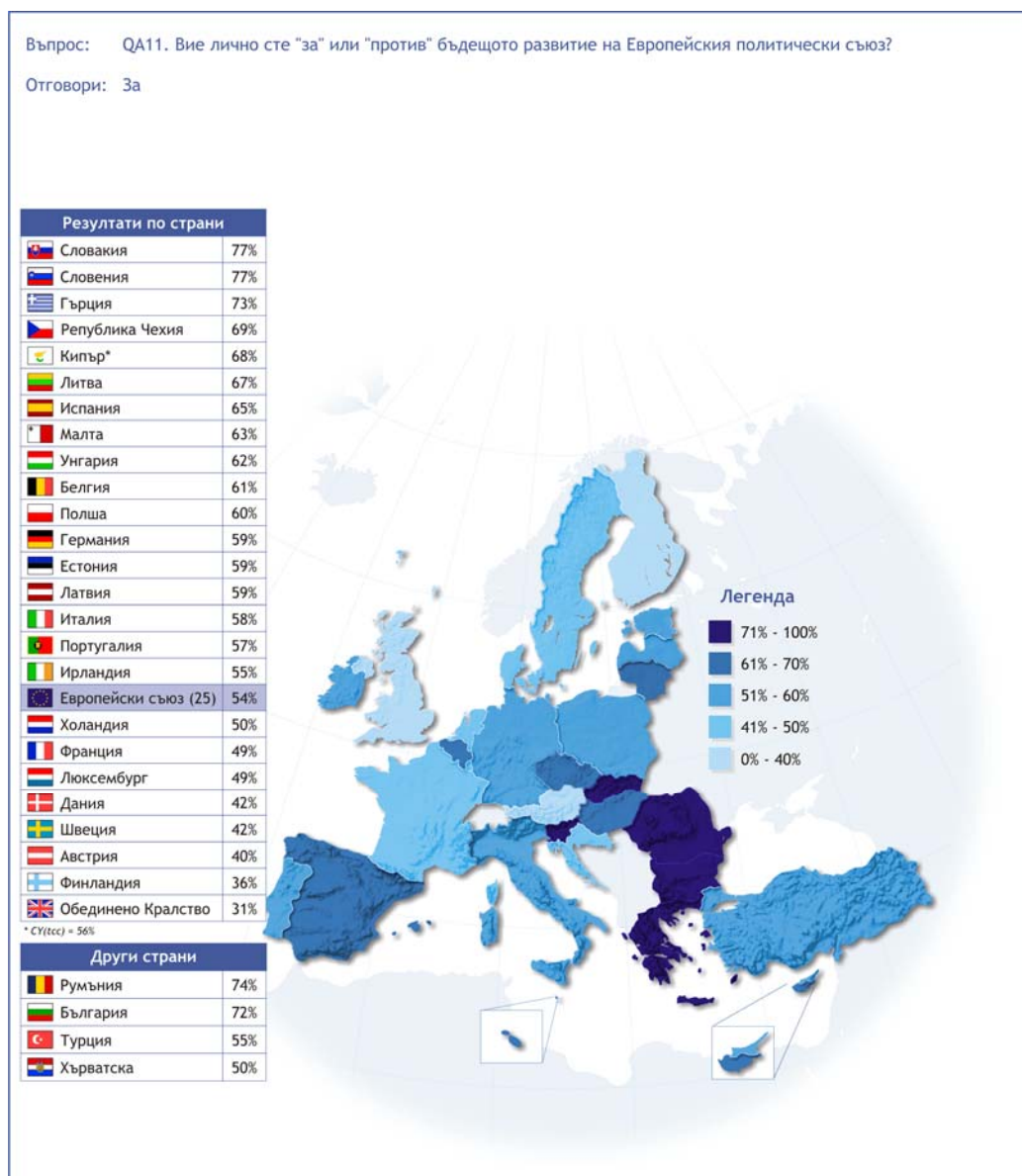

3.2. Обществена подкрепа за развитието на Европейския политически съюз

- Българите подкрепят още по-силно, отколкото преди, Европейския политически съюз и се нареждат сред най-ентузиасираните му поддръжници

Така, както и в съседна Румъния, подкрепата на българите за по-нататъшно развитие на Европейския политически съюз е нараснала с 3 пункта и нейните стойности сега се приближават до най-високите за страните в и извън ЕС. Резултатите от есенния Евробарометър показват още, че най-висока степен на подкрепа за задълбочаване на политическата интеграция в ЕС има на югоизток – сред гражданите на Словакия и Словения, както и в балканските страни (Гърция, Румъния, България), където е родината на демокрацията. Българската подкрепа за Европейския политически съюз е с 18 пункта по-висока от средната за ЕС (54%).

Фиг. 34 Подкрепа за развитието на Европейския политически съюз

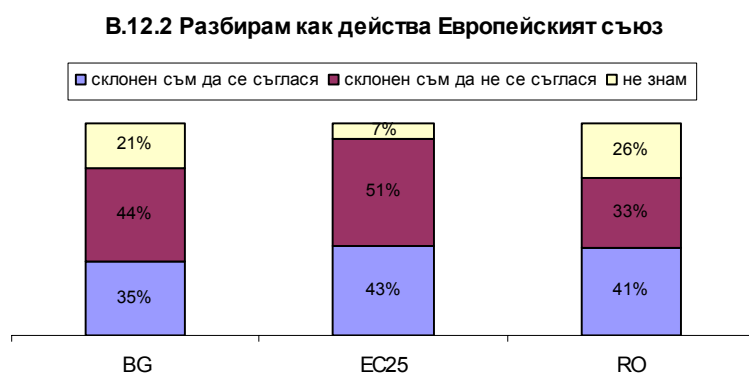
Подкрепата на средния гражданин в ЕС запазва значимите си стойности (54%) почти без промяна (-1 пункт), а трима от всеки десет анкетирани в страните-членки (-1 пункт) са отрицателно настроени. Данните от есенния Евробарометър показват още, че волята на гражданите в страните от Еврозоната да продължават политическата интеграция (57%) е по-голяма, отколкото средната за ЕС. Още по-ярко изразени са положителните настроения в новите държави-членки, където близо две трети от анкетираните (64%) подкрепят Европейския политически съюз.

В другия край на скалата, с най-ниска подкрепа за развитието на политическата интеграция в ЕС са гражданите на държави от северната част на континента, като Великобритания, Финландия, Швеция и Дания. В първите две от тях противниците на Европейския политически съюз представляват мнозинство – 54% във Великобритания и 50% във Финландия. Това определя общата негативна нагласа на общественото мнение по един от важните въпроси за бъдещето на Европейския съюз.

- **Българската подкрепа за политическата интеграция в ЕС продължава да бъде по-скоро емоционална, отколкото рационална**

Пред прага на самото членство българите, които считат, че знаят как действа Европейският съюз са повече, отколкото преди (+ 5 пункта, 35%), но значително по-малко отколкото техните съграждани, които твърдят обратното (44% - разлика от 9 пункта).

Фиг. 35 Разбиране за начина, по който действа Европейският съюз

Близки до тези са резултатите в Словакия, където има най-силна подкрепа за политическата интеграция в ЕС, но мнозинството от гражданите заявяват (53%), че не разбират как функционира Европейският съюз. За разлика от тях в Словения, където подкрепата за политическата интеграция бележи еднакви, и най-високи стойности, близо шест от десет анкетирани твърдят, че разбират как функционира ЕС.

В Румъния също интервюираните за Евробарометър, които заявяват, че разбират как функционира ЕС (41%) са повече от тези, които смятат, че не знаят как работи той (33%).

3.3. Кой трябва да взема решенията в Европейския съюз?

- Българите изясняват своите позиции за това, кой трябва да взема решенията относно общите политики на ЕС

Пред прага на самото членство в ЕС, при което общите политики на Съюза ще престанат да бъдат външни политики за България, общественото мнение в страната търпи известни промени, що се отнася до суверенността при взимането на решенията в някои най-важни области за евроинтеграцията. В същото време, мнението на средния гражданин в страните-членки по тези въпроси остава относително стабилно. Като цяло обаче вижданията на българина и на средния гражданин на Съюза относно това, кои политики да се решават от националните правителства и кои – съвместно с Европейския съюз, съвпадат. Общо разминаване на мненията има единствено в областта на селскостопанската политика и риболова, която мнозинството от българите (52%) считат, че трябва да се решава суверенно от правителството на страната. В същото време гражданите на ЕС25 са склонни, макар и без мнозинство (45%), да приемат, че това трябва да става съвместно с Европейския съюз.

Така, както и гражданите в ЕС25, българите също считат, че в **“силовите” области**, като борбата срещу тероризма, престъпността, както и в отбраната и външната политика, решенията трябва да се взимат съвместно с ЕС. Тези мнения съвпадат също с виждането, и на българина, и на средния гражданин на ЕС, че **политиките, които допринасят за икономически растеж и конкурентност** също трябва да се решават съвместно с ЕС. Пример за това е отношението на общественото мнение относно политиките за развитието на изоставащите региони, за науката и технологиите, околната среда, енергетиката и конкуренцията.

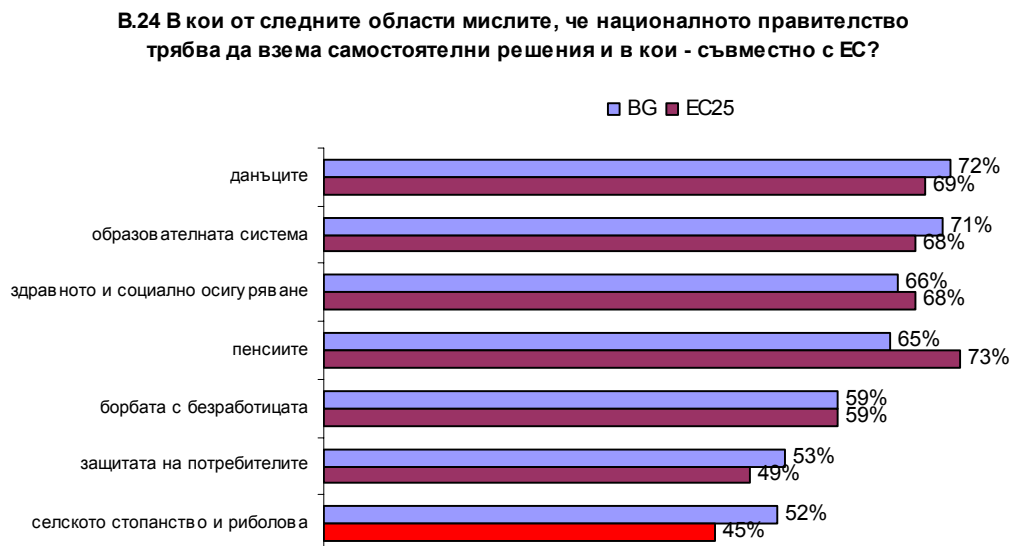
Фиг. 36 Политиките, които да се решават съвместно с Европейския съюз

Всеки осем от десет анкетирувани в България считат, че правителството трябва да решава заедно с останалите държави-членки политиката за борба с тероризма, всеки седем – научно-изследователската политика и развитието на изоставашите региони. Поне шест от всеки десет анкетирувани са на мнение, че относно отбраната и вътрешните работи, както и имиграцията, правителството трябва да взема решения съвместно с Европейския съюз. Макар и в по-малка степен, отколкото в страните-членки, над половината от анкетираните българи считат, че правителството не може да решава само въпросите на конкуренцията. Макар и по-малко убедителни, отколкото гражданите на ЕС, българите също считат, че опазването на околната среда и енергийната политика трябва да бъдат предмет на съвместни решения на страните-членки.

В социалната, образователната и финансовата сфера, където общите политики засягат най-непосредствено гражданите, и българите, и анкетираните в страните-членки държат на суверенните решения и прилагането на субсидиарността.

Фиг. 37 Политиките, които да се решават самостоятелно от националните правителства

Поне седем от десет анкетирувани в България считат, че данъчната и образователната политика на страната трябва да се решават суверенно. Две трети поддържат мнението, че това се отнася също до здравеопазването, социалната защита и пенсиите. Независимо, че българите вярват в положителната роля на ЕС за решаването на проблема с безработицата⁸, шест от всеки десет анкетирувани в страната, и точно толкова средно за страните-членки, са убедени, че борбата с нея трябва да е предмет на самостоятелни решения на страните-членки. Защитата на потребителите, която ще бъде ръководена от първия български комисар в Европейската комисия, също е считана от гражданите на страната и на ЕС25 за национална политика. На селското стопанство и риболова мнозинството от българите гледат като на национална политика. Независимо, че средният гражданин на ЕС е на принципно различно мнение, за последната половин година

⁸ вж. стр. 33

неговите възгледи също се променят (с 2 пункта) в подкрепа на решенията от националните правителства.

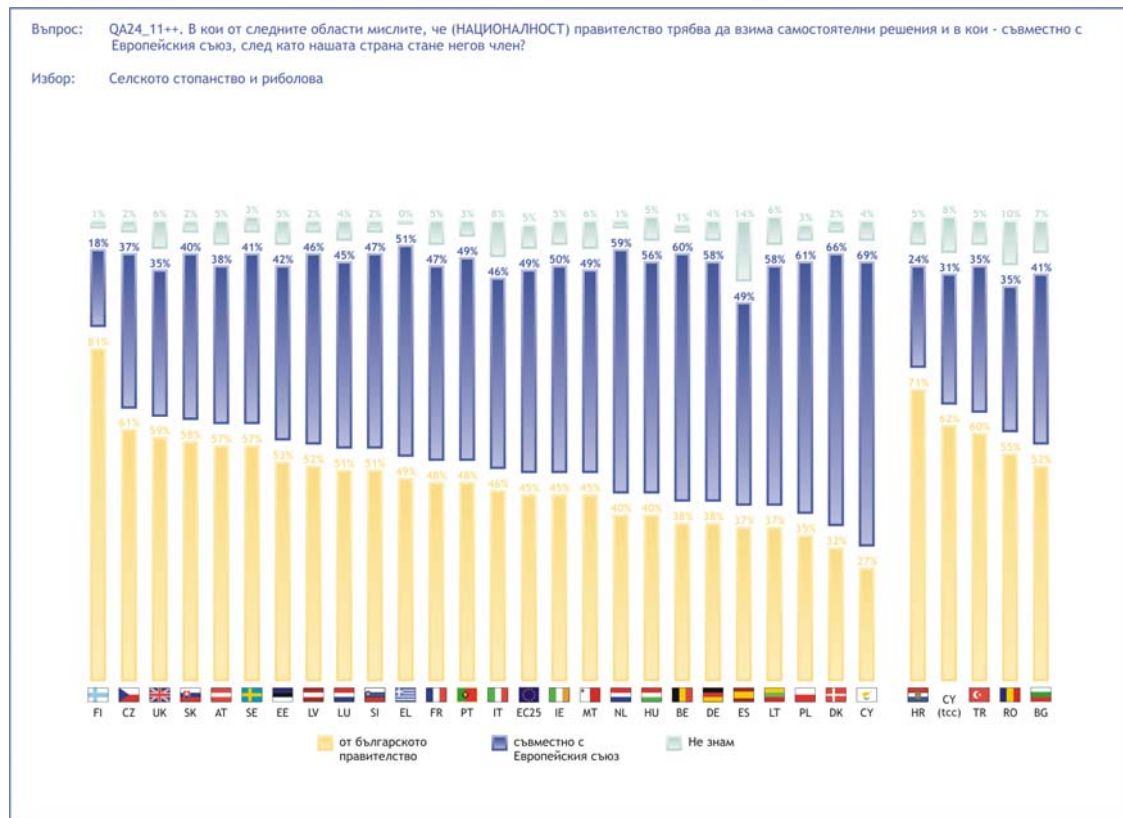
Най-силно развитие на общественото мнение в страната през последната година има относно виждането, че опазването на околната среда трябва да бъде по-скоро национална политика (+10 пункта). С 9 пункта намаляват стойностите на мненията, че решенията в тази област трябва да се взимат съвместно с Европейския съюз, но това не води до принципна промяна в убежденията на българите, че опазването на околната среда е предмет на съвместна грижа и общи решения за действия от страните-членки (49%). Значителен ръст бележат също мненията, че решенията относно научните изследвания и технологиите трябва да се взимат съвместно с Европейския съюз (+9 пункта, 73%). Засилват се и убеждението, че съвместните решения с ЕС са по-благоприятни за енергийната политика на страната (+5 пункта, 48%), за справянето с имиграцията, когато България стане външна граница на Европейския съюз (+4 пункта, 61%), за подпомагане на изоставащите региони (+3 пункта, 69%), както и за отбраната на страната (+3 пункта, 63%).

За разлика от предишната година, когато Евробарометър задава за последен път този въпрос, българите вярват по-малко в ролята на съвместните решения с ЕС за борбата с престъпността (-3 пункта, 52%). Засилват се убежденията, че в тази област решенията трябва да се взимат само от националните правителства (+4 пункта), но мнозинството остава на мнение за съвместни решения с ЕС (52%). Нарастват също убежденията, че както в България (+6 пункта, 59%), така и в ЕС25 (+2 пункта, 59%), борбата с безработицата ще бъде по-ефективна, ако решенията се взимат самостоятелно от правителствата на страните-членки. Засилват се също с по 2 пункта и мненията, че решенията относно защитата на потребителите, както и в областта на данъчната и образователната политика трябва да бъдат предмет на самостоятелни решения от страните-членки. Относно пенсиите твърденията, че те трябва да се взимат суверенно, са намалели с 1 пункт, но две трети от българите продължават да считат тази политика за национална (с 8 пункта по-малко, отколкото средното за ЕС25).

Сравненията по страни показват, че българите не стигат до крайности в своите оценки.

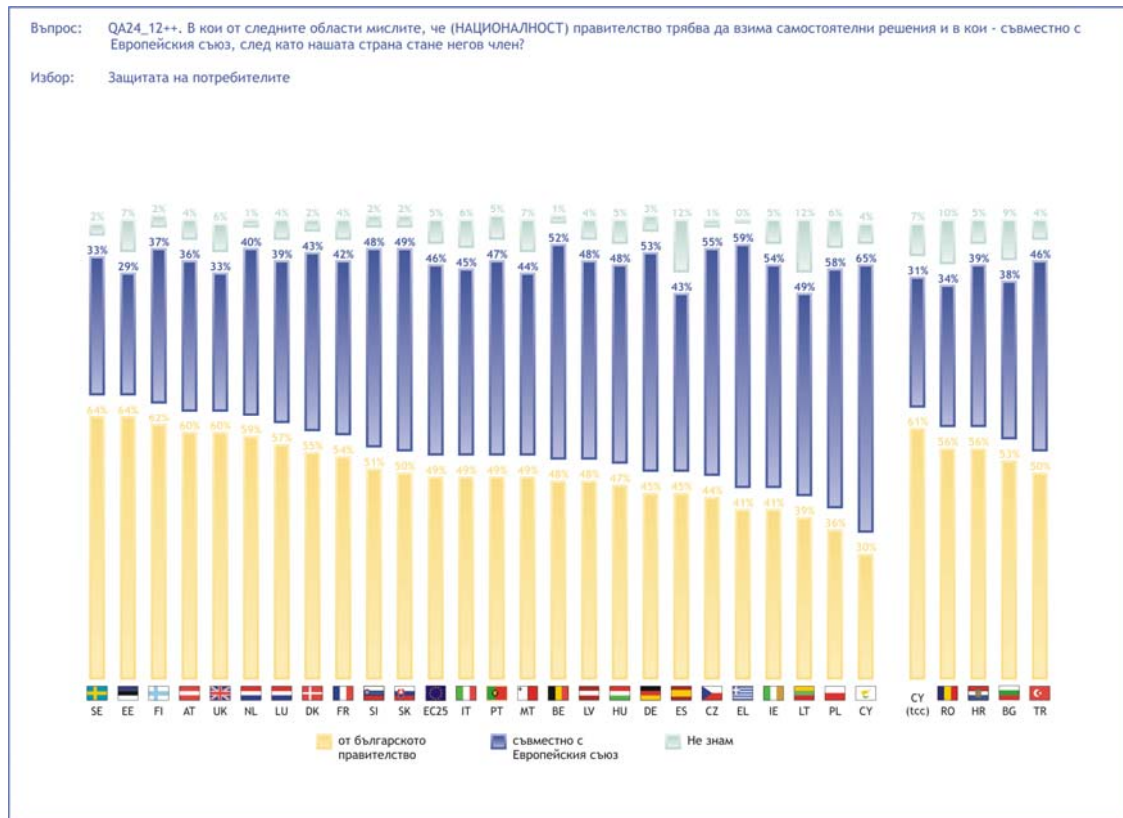
Що се отнася до селското стопанство и риболова, където мнението на българите се разминава с това на средния гражданин, в 10 от страните-членки мнозинството от анкетираните смятат, че решенията трябва да се взимат съвместно със страните-членки, а в други десет – обратно – само от националните правителства. Стойностите на българските мнения отново са твърде близки до тези в Латвия. За разлика от българите и латвийците, като цяло мнозинството от гражданите в новите държави-членки (54%) гледат на селското стопанство и на риболова като на общи европейски политики. В България това мнение споделят четириима от всеки 10 анкетирани и с 9 пункта по-малко, отколкото в ЕС25.

Фиг. 38 Кой трябва да взема решенията за Общата селскостопанска политика и риболва

Данните от есенния Евробарометър показват, че защитата на потребителите, която се обособи като самостоятелен ресор за българския комисар, се възприема като обща европейска политика в ограничен брой от страните-членки: в Белгия, Чехия, Германия, Гърция и Полша. В най-голяма степен подобно мнение споделят съгражданите на Европейския комисар Маркос Киприану, който отговаряше досега за защитата на потребителите - две трети от кипърците смятат, че решенията в тази област трябва да се взимат съвместно с Европейския съюз.

Фиг. 39 Защитата на потребителите – европейска или национална политика

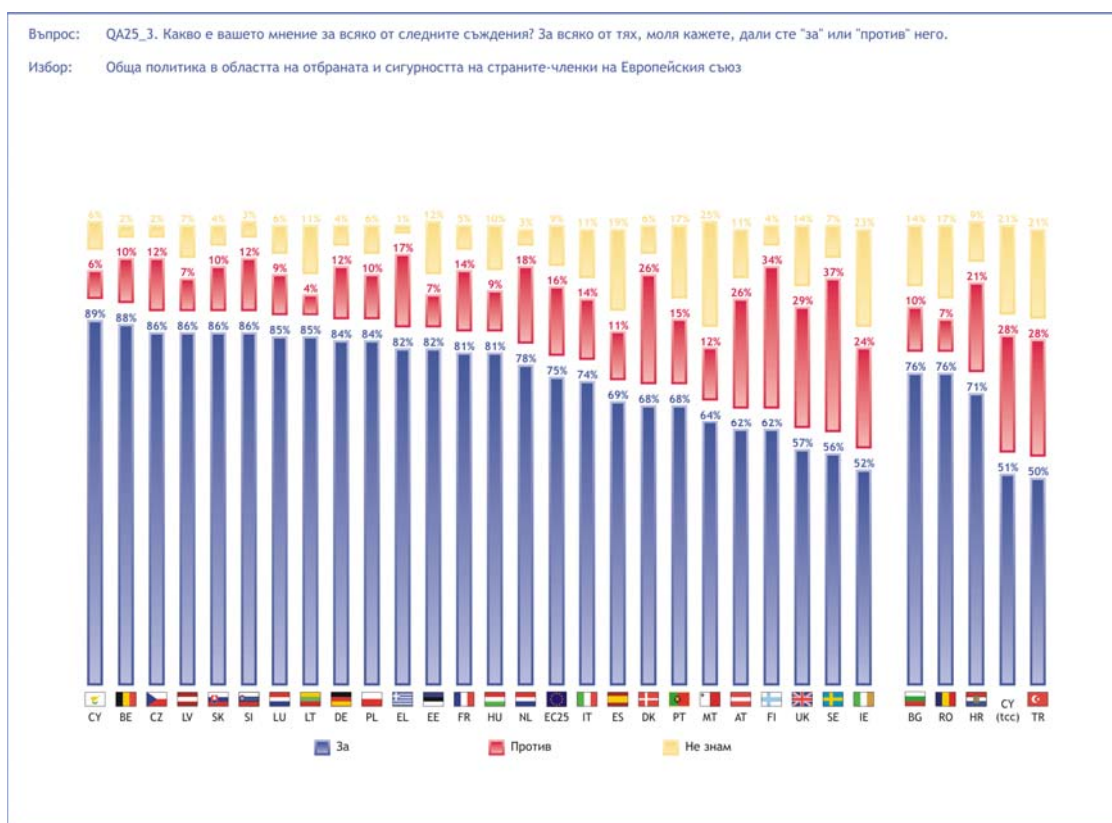
3.4 Подкрепа за общите политики на ЕС

- Още по-убедителна подкрепа за новите политики на ЕС

Две трети от анкетираните българи се обявяват “за” общата парична политика на ЕС и единната валута, а поне седем от всеки десет анкетирани са за единната външна политика на Съюза и за общата отбрана на страните-членки. От пролетта до есента тази подкрепа е нараснала – с 3 пункта за външната политика на Съюза, с 4 пункта – за общата парична политика и с 6 пункта – за общата отбрана на страните-членки. Като цяло, общественото мнение в страните-членки се запазва без промяна.

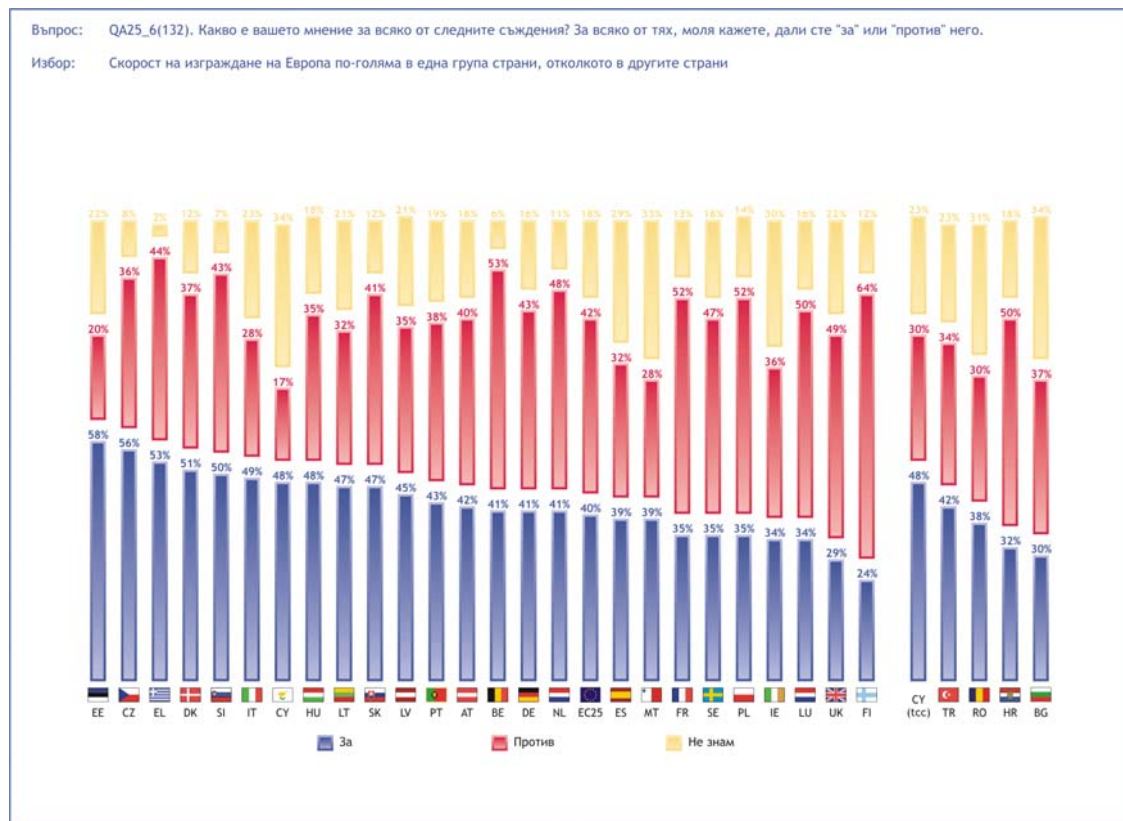
Във всички страни, които участват в Евробарометър, анкетираните подкрепят с мнозинство развитието на общата отбрана и сигурността. Противниците ѝ са най-много в скандинавските страни – една трета в Швеция и във Финландия и една четвърт – в Дания. Българската подкрепа съвпада по стойности със средната за ЕС и с тази в съседна Румъния.

Фиг. 40 Обществена подкрепа за общата политика в областта на отбраната и сигурността

Докато преди половин година българите подкрепяха идеята за Европа на две скорости, през есента на 2006 г. противниците на тази идея са вече двойно повече (ръст от 18 пункта) и макар да нямат мнозинство, определят общата нагласа на общественото мнение в страната. Като цяло, общественото мнение в страните-членки остава раздвоено по този въпрос. В пет от страните-членки, а заедно с тях и в Хърватия, противниците на идеята представляват мнозинство, а в други пет – мнозинството е положително настроено. Най-много въздържаха се да отговорят на този въпрос има в България и в Кипър, където една трета от анкетираните остават без ясно мнение. Близки до тези са резултатите в Малта, Ирландия и Румъния, където също както и в България мненията са разделени между поддръжниците, противниците и гражданите без позиция по този важен въпрос за бъдещето на евроинтеграцията.

Фиг. 41 Обществено мнение за “Европа на две скорости”

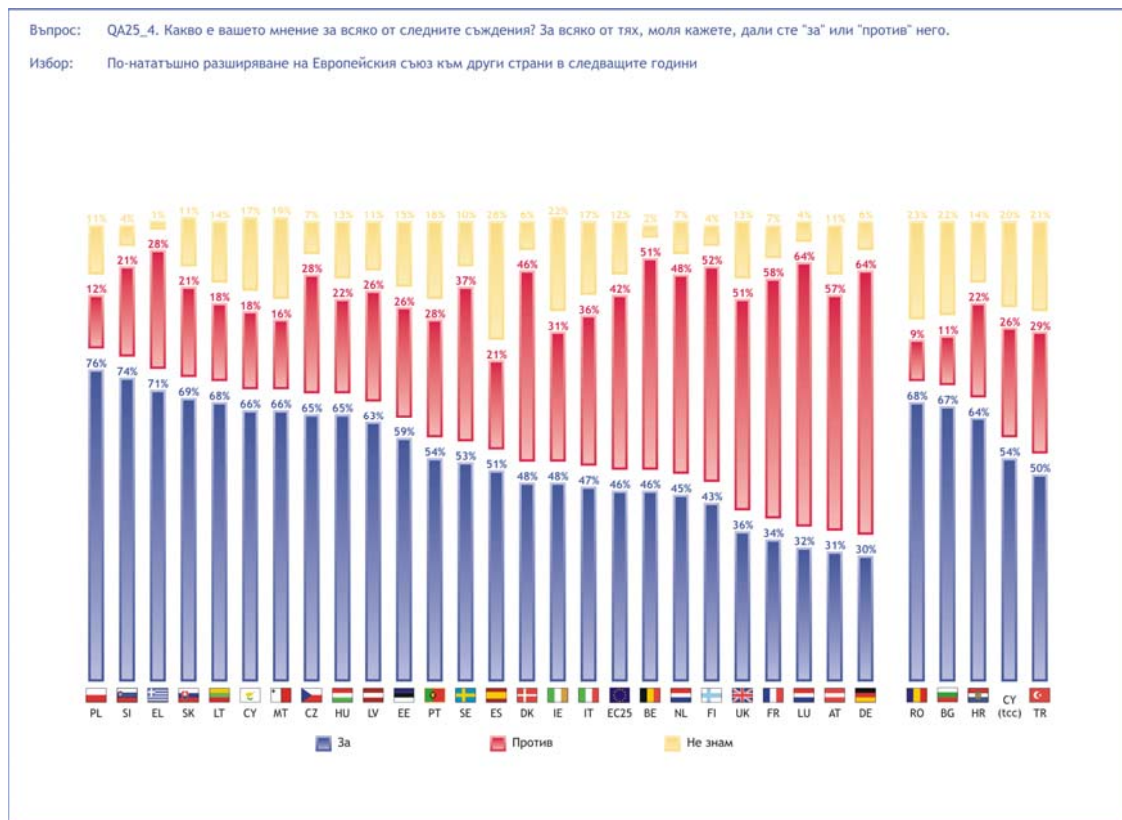
3.5. Подкрепа за нови разширявания на Съюза

- Засилена подкрепа за нови разширявания на ЕС

Едновременно с приемането на България и на Румъния за членки на Съюза, ЕС преразглежда своята стратегия за нови разширявания. Като цяло, общественото мнение в страните-членки остава раздвоено по този въпрос, докато в България принципната подкрепа за нови разширявания на ЕС нараства с 5 пункта. Така през есента на 2006 г. подобно мнение споделят две трети от анкетирания българи. Това съвпада с мнението на румънците, което се запазва без промяна от пролетта на 2006 г. Становището на българите по този въпрос е най-близко с общественото мнение в Словакия и Литва, където подобно на България поне всеки трети анкетиран подкрепя ново разширяване на ЕС, а почти всеки четвърти е настроен отрицателно.

Подкрепата на българите за нови разширявания на Съюза е с 21 пункта по-висока от средната за ЕС25 и с 5 пункта по-ниска от тази в ЕС10. В “старите” държави-членки и особено в онези шест от тях, които преди близо 50 години поставят началото на ЕС, мнозинството от гражданите (52%) са отрицателно настроени. В ЕС10 обратно – близо трима от четирима анкетирани за Евробарометър са ентусиазирани настроени към нови разширявания на Съюза.

Фиг. 42 Общественото мнение за бъдещи разширявания на ЕС

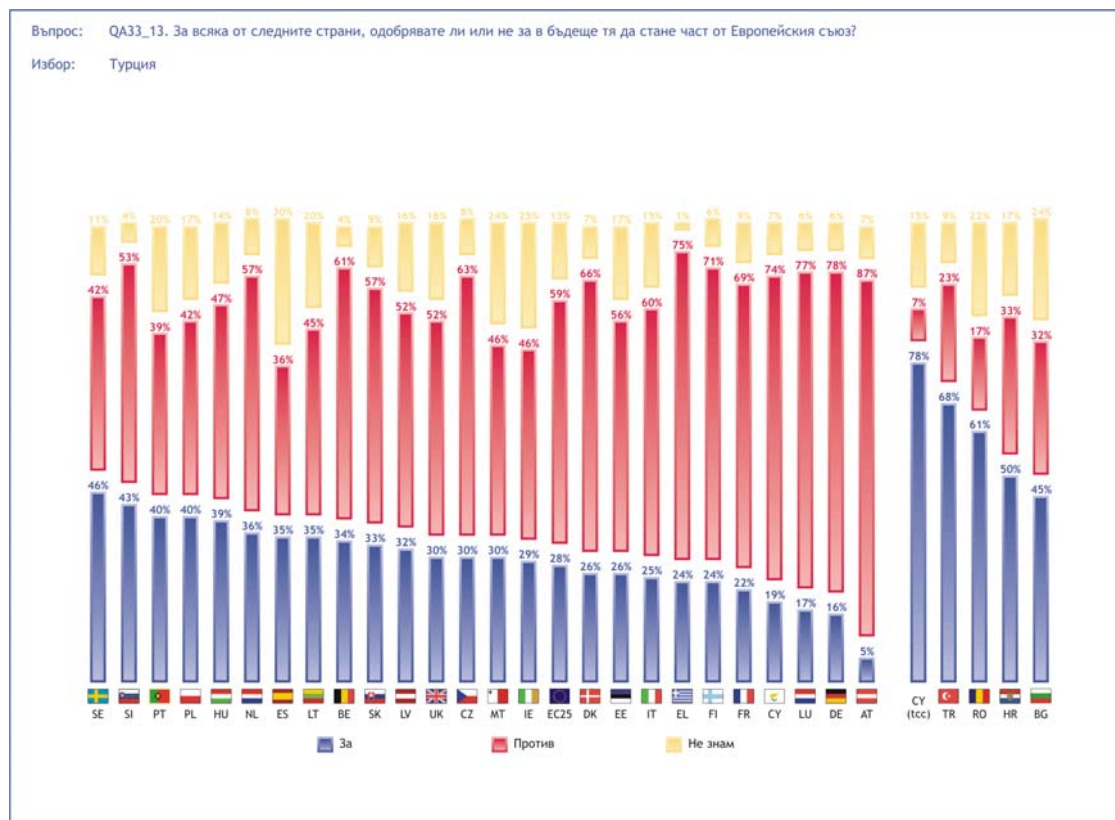

- **Българите изразяват почти еднакво одобрение за членство на Турция в ЕС с най-силните негови привърженици в страните-членки**

За последната половина година позитивните нагласи на българите към бъдещо членство на Турция в ЕС почти запазват предишните си стойности, а опозицията е намаляла с 3 пункта. Независимо от това, България остава единствената страна извън ЕС, която е включена в Евробарометър, но не подкрепя с мнозинство членството на съседна Турция в ЕС. В същото време българската подкрепа почти съвпада по стойности с тази на гражданите в Швеция, които са най-положително настроени от страните-членки към възможностите на Турция да стане членка на ЕС.

Най-силна опозиция относно възможността за присъединяването на Турция към ЕС има в Австрия, където близо девет от всеки десет анкетирани са против, а положителните мнения са едва 5%. От всички настоящи държави-членки единствено в Швеция преобладават, с разлика от 4 пункта, позитивните нагласи. Общественото мнение в Португалия е раздвоено, а в Испания всеки трима от десет анкетирани се колебаят в своя отговор. Българските мнения са най-близки до тези в Хърватия, където около половината от анкетираните подкрепят членството на Турция, но една трета се противопоставят, а всеки четвърти още няма мнение.

Фиг. 43 Общественото мнение за членство на Турция в ЕС

3.6. Българите и Европейската конституция

- Почти наравно с румънците, българите и словенците са най-малко резервирани към идеята за Конституция на Европейския съюз

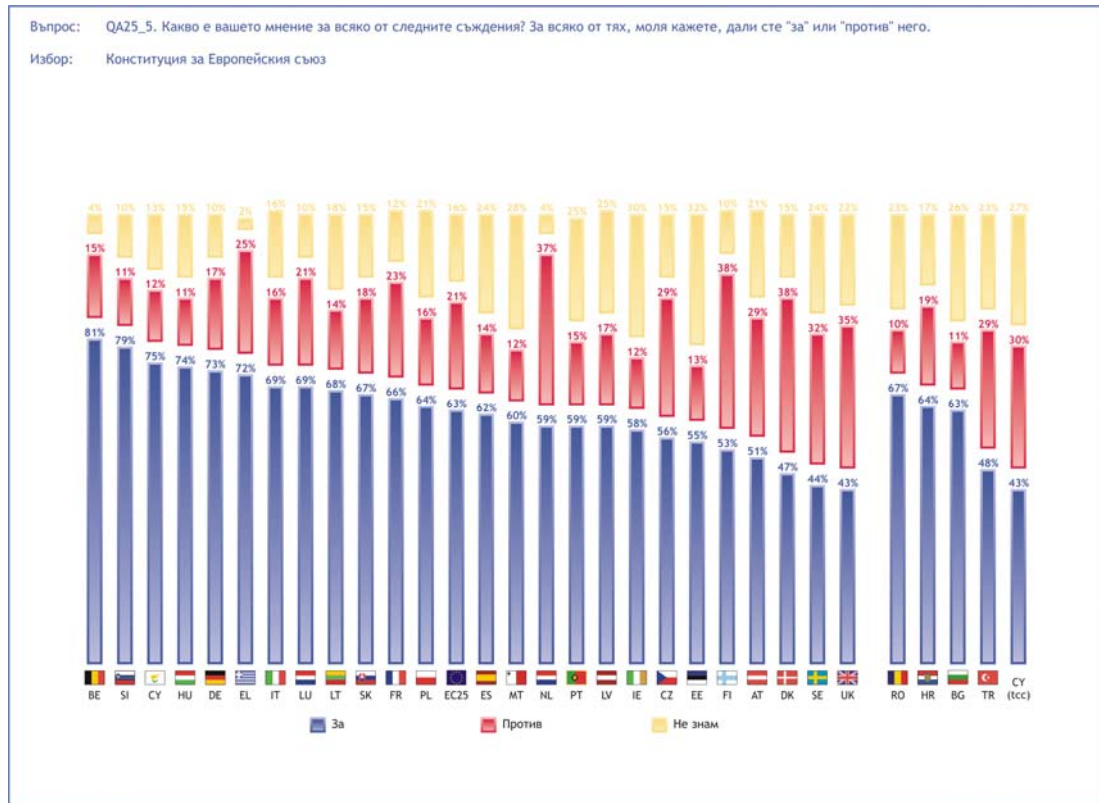
Запитани дали са “за” или “против” конституция на ЕС, 63% от българите отговарят положително, което съвпада по стойности с подкрепата на средния гражданин в ЕС. Българите изразяват по-малки колебания в своите мнения, отколкото през пролетта (-8 пункта), поради което подкрепата за Конституцията сред гражданите на страната нараства с 5 пункта, а опозицията е намаляла с 2 пункта. През есента на 2006 г. близо две трети от анкетирания българи изразяват подкрепа за конституцията на ЕС, един от всеки десет анкетирани е против, а всеки четвърти няма мнение.

Най-положително настроени към идеята за конституция са белгийците, следвани от словенците и гражданите на още няколко от новите държави-членки. Като цяло, в ЕС10 и в страните от Евространата общата подкрепа за Конституцията на ЕС е най-голяма.

Най-силни противници на идеята за конституция са гражданите на две от скандинавските страни - Финландия и Дания. Непосредствено след тях се нарежда Холандия, където гражданите имат сравнително най-ясни позиции относно Конституцията от всички анкетирани за Евробарометър – близо шест от десет са “за”, 37% % “против”, а колебливи отговори дават само 4%. Две години след отрицателния референдум за конституцията общественото мнение във Франция изглежда успокоено и дистанцията между положителните и отрицателните мнения е 43 пункта. Подкрепа за нея изразяват две трети от анкетирания, а малко над една пета са отрицателно настроени.

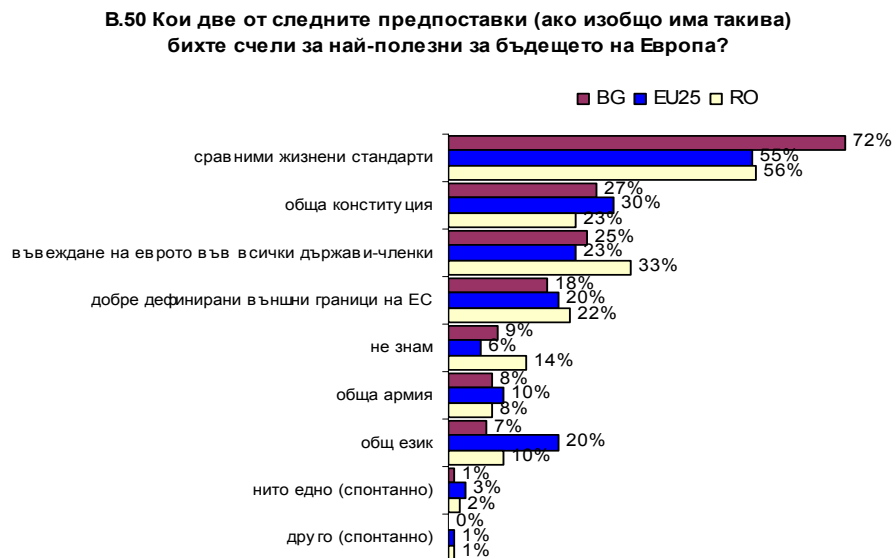
Сравнени с другите страни, мненията на българите се доближават най-много до тези на испанците.

Фиг. 44 Принципна подкрепа за Конституция на ЕС

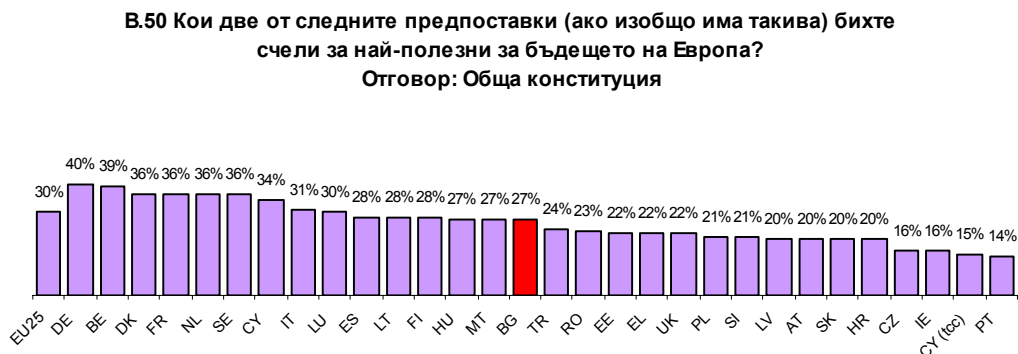
Така, както и гражданите на настоящия ЕС, и българите гледат на общата конституция като на една от двете най-важни предпоставки за бъдещето на Европа. На първо място, със значимо мнозинство, и в ЕС25, и в двете бъдещи държави-членки, анкетираните изтъкват въвеждането на сравними жизненни стандарти. Заедно с това, средно трима от всеки десет граждани на ЕС25, и малко по-малко от българите посочват ролята на обща конституция. За разлика от тях, според една трета от румънците, по-важна предпоставка за бъдещето на Европа от конституцията е повсеместното въвеждане на еврото като обща парична единица във всички държави-членки.

Фиг. 45 Най-важните предпоставки за бъдещето на обединена Европа

От всички, на Конституцията като на най-важна предпоставка за бъдещето на Европа гледат гражданите от страните-учредителки на ЕС. Мнението на българите съвпада с това на унгарците и на малтийците, и е твърде близко по стойности до общественото мнение в Литва.

Фиг. 46 Конституцията като най-важна предпоставка за бъдещето на Европа

Запитани отново след една година дали Конституцията е важна за доброто функциониране на институциите на Съюза⁹, средно шест от всеки десет анкетирувани в ЕС25 (61%) и с 3% по-малко от тях сред българите (58%) отговарят положително. Това показва, че убедителното мнозинство на положителните мнения остава без промяна. Средно всеки четвърти от гражданите на настоящите държави-членки не може да се съгласи, че конституцията е необходима за по-добрата работа на институциите на ЕС.

Ниският дял на отрицателните отговори в България може да се обясни с факта, че голяма част от гражданите все още нямат ясно мнение по този въпрос. Така, както и преди година, всеки трети от анкетираните българи продължава да се колебае в своята преценка. Заедно с Ирландия (35%) това представлява най-висока степен на регистрираните отговори “не знам”. В същото време в Румъния дялът на отговорите без мнения, който преди година бе същия като в България, е намалял с 12 пункта (25%), за сметка на положителните мнения. В сравнение с предишната година румънците сега са по-силно убедени от българите, че конституцията е необходима за по-доброто функциониране на институциите на Съюза (67%, разлика от 9 пункта).

От всички анкетирувани за Евробарометър в най-голяма степен подобно мнение поддържат гражданите на Словения (81%) и на Белгия (80%). Най-малко убедени в нуждата от обща конституция за институциите на Съюза са гражданите на Великобритания (43%), а най-силно против – анкетираните в Холандия (46%) и във Финландия (44%).

- **Българите очакват Договорът за Конституцията на ЕС да направи Европейския съюз в еднаква степен по-демократичен, по-ефикасен и по-силен в света.**

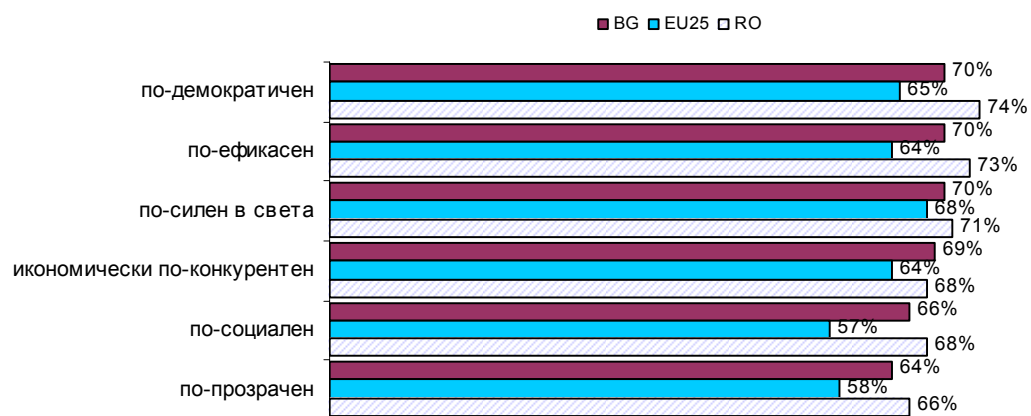
Българите считат в по-голяма степен, отколкото през пролетта, че ако влезе в сила, настоящият Договор за Конституцията на ЕС ще направи Съюза, към който се присъединяват, по-ефикасен (+7 пункта, 70%), по-прозрачен (+4 пункта, 64%) и по-демократичен (+4 пункта, 70%), отколкото е сега. Мненията, че Конституцията ще направи ЕС по-силен в света бележат лек спад (-1 пункт), но остават сред тези с най-високи стойности.

Според българите, ако се приеме от всички, сегашната Конституция ще направи ЕС в еднаква степен по-демократичен, по-ефикасен и по-силен в света. За гражданите на ЕС тя означава преди всичко засилване международните позиции на Съюза, а за румънците – повече демокрация в ЕС.

Фиг. 47 Значимост на Конституцията за ЕС

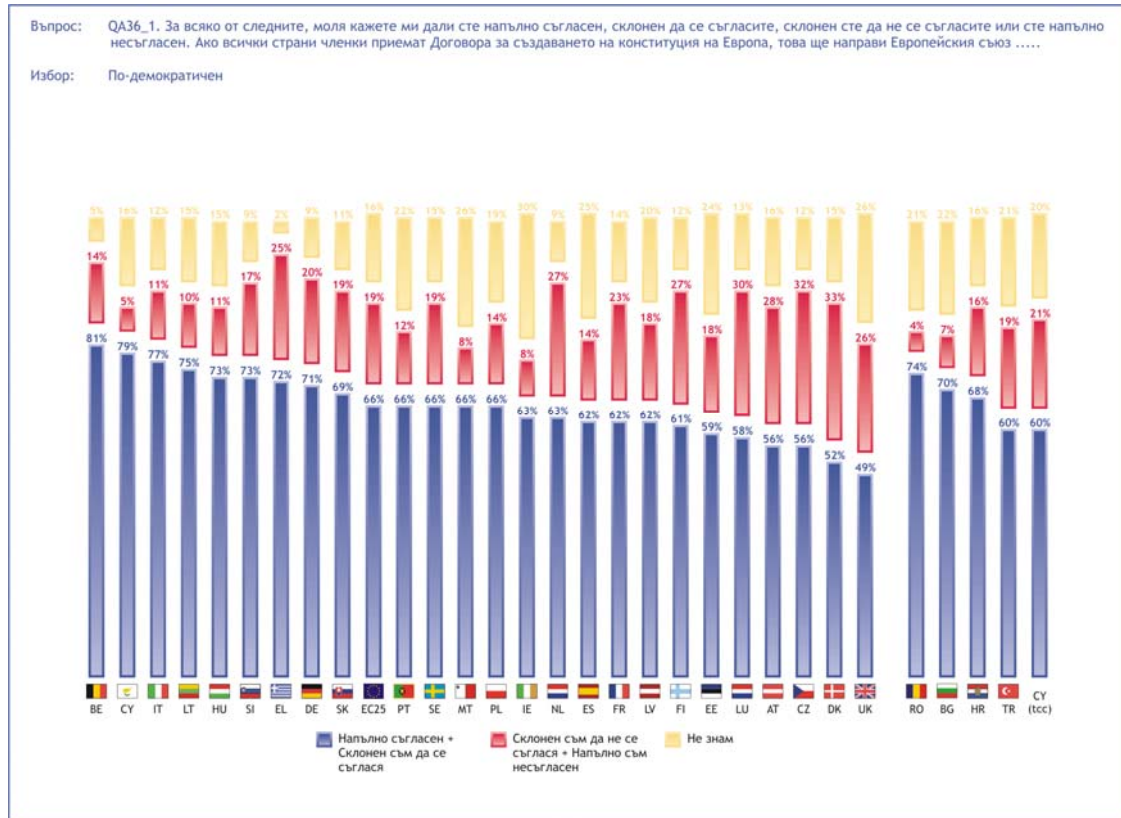
⁹ В. 38 Кое от следните твърдения най-добре отговарят на Вашето мнение? А. За добрата работа на европейските институции е необходима европейска конституция, Б. Не е необходима европейска конституция за добра работа на европейските институции, С. Не знам

В.36 ... Ако всички страни-членки приемат Договора за създаването на конституция на Европа, това ще направи ЕС....

От всички, включени в Евробарометър, единствено във Великобритания мненията, че Конституцията ще направи ЕС по-демократичен нямат явно мнозинство. Българите вярват в по-голяма степен, отколкото средният гражданин на ЕС (разлика от 4 пункта) , че Конституцията ще демократизира Европейския съюз.

Фиг. 48 Ролята на Конституцията за демократизирането на ЕС

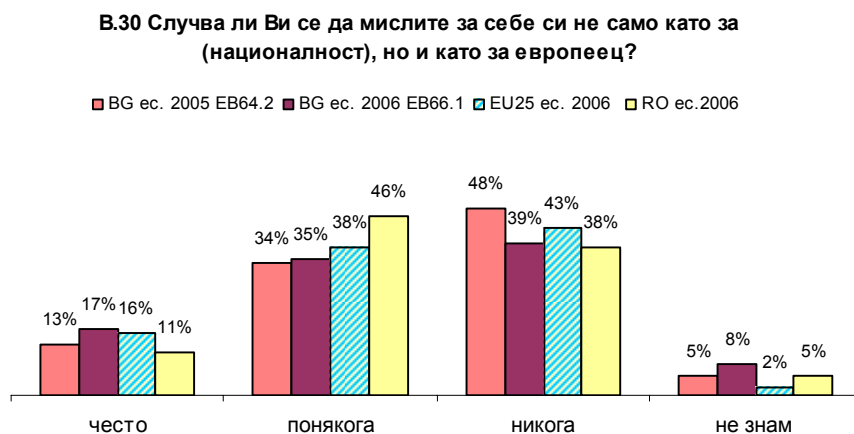
4. Български и европейски граждански ценности

4.1. Българска и европейска принадлежност

- В дните преди самото членство в ЕС българите се чувстват повече европейци, отколкото преди, и изпитват гордост от европейската си принадлежност

За разлика от есента на 2005 г. мнозинството от анкетираните в страната (52%) се чувстват не само българи, но и европейци. Почти всеки пети (19%) изтъква, че това му се случва често (+4 пункта), а поне всеки трети (34%) – понякога (+1 пункт). Делът на тези, които не са изпитвали усещането, че са европейци, е намалял през последната година от 48% на 39%, докато в съседна Румъния той е нараснал с 6 пункта (38%) и вече е еднакъв с този в България.

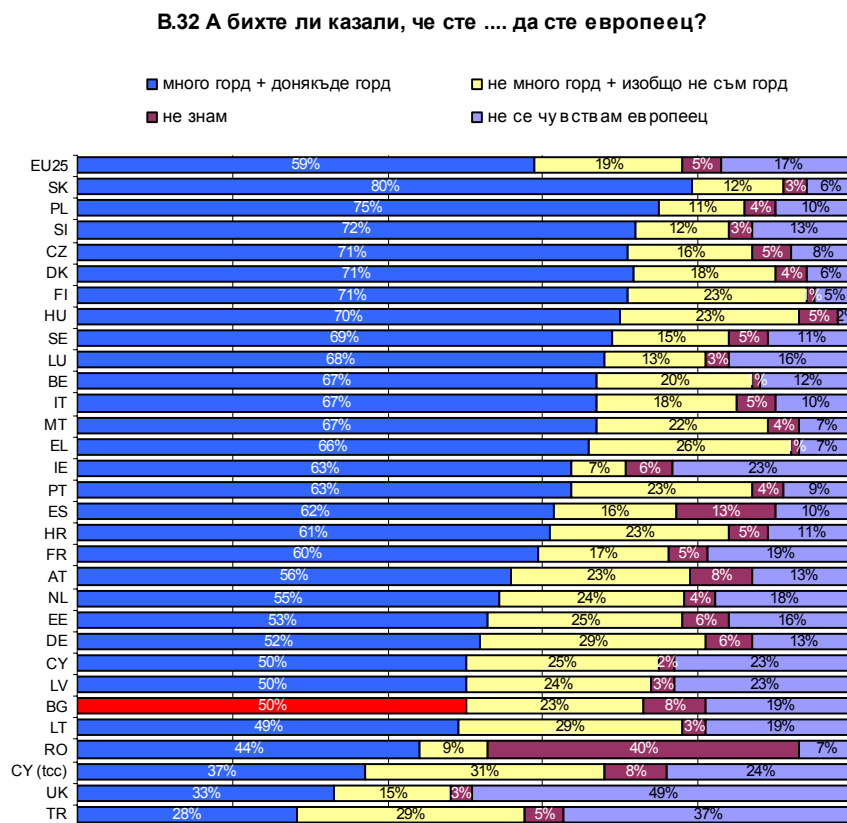
Фиг. 49 Национална и европейска принадлежност на българите и на средния гражданин на ЕС

В дните преди българите да станат пълноправни граждани на ЕС, всеки втори от тях заявява, че се гордее с европейската си принадлежност, всеки четвърти анкетиран отрича това, а всеки пети твърди, че не се чувства европейец. Българите изпитват в еднаква степен гордост от това, че са европейци, с гражданите на Латвия и Кипър. Делът на отрицателните мнения също съвпада, но сред българите има по-малко анкетирани, които не считат себе си за европейци. По този признак българските оценки са по-близки до тези в Литва.

От всички най-силна гордост от европейската си принадлежност изпитват гражданите на три от новите държави-членки: Словакия, Полша и Словения. В другия край на скалата е Великобритания, където почти всеки втори анкетиран твърди, че не се чувства европейец. В съседна Румъния има най-много граждани, които нямат мнение дали се гордеят с европейската си принадлежност. Те представляват всеки четирима от десет анкетирани, а дистанцията между тях и техните съграждани, които са горди, че са европейци, е само 4 пункта.

Фиг. 50 Чувството за европейска принадлежност

4.2. Социални възприятия и морални принципи

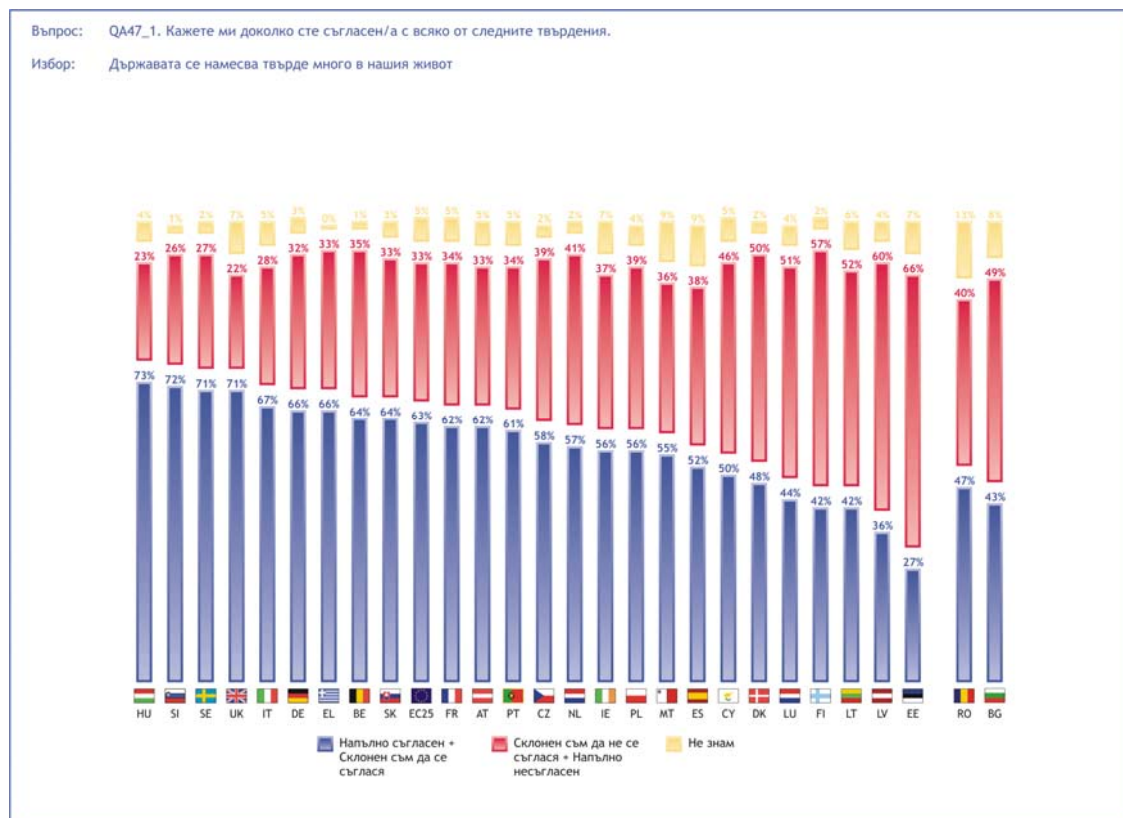
Настоящият Евробарометър търси за първи път мнението на гражданите по актуални въпроси, свързани с функционирането на демокрацията и с морално-етичните ценности на съвременното общество.

- **Българите изразяват по-ясни позиции по общественно-политическите и икономически въпроси, отколкото по морално-етичните проблеми на съвременното общество**

За разлика от средния гражданин на ЕС25, в България почти всеки втори анкетиран не е съгласен с твърдението, че държавата се намесва твърде много в личния живот на гражданите. Най-крайни мнения по този въпрос изразяват гражданите на новите държави-членки. Поне всеки седем от десет анкетиран в Унгария считат, че това е факт, докато в Естония двама от всеки трима са на обратното мнение.

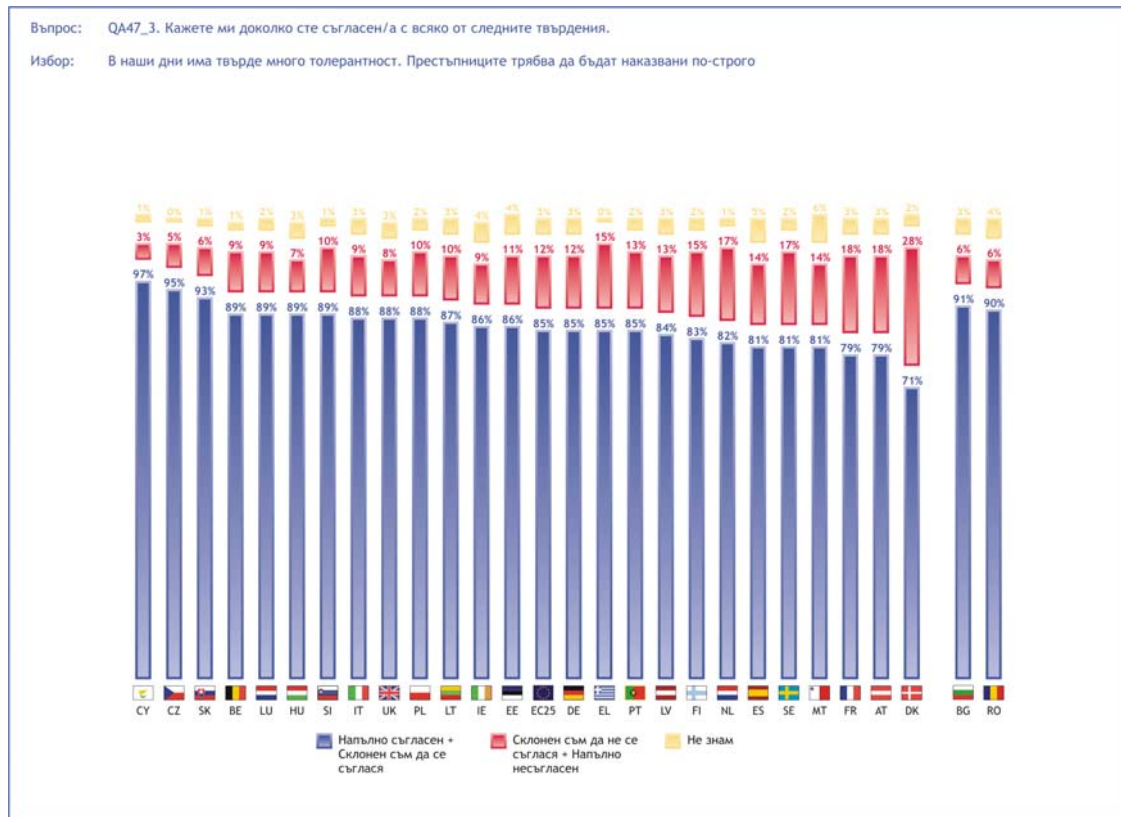
В по-голяма част от страните-членки с убедително мнозинство се налага становището, че държавата се меси прекалено в личните дела на гражданите. България е една от общо седемте страни, където преобладава обратното мнение. За разлика от балтийските държави, където дистанцията между положителните и отрицателните мнения по този въпрос е твърде убедителна, в България тя е едва шест пункта. Оценките на българите и румънците по този въпрос имат обратен знак.

Фиг. 51 Намеса на държавата в личния живот на гражданите

Всички анкетирувани за Евробарометър единодушно считат, че толерантността в съвременното общество пречи на ефективната борба с престъпността. Тази позиция е най-ясно изразена в новите държави-членки, и в двете присъединяващи се страни, където борбата с престъпността продължава да бъде сред най-важните въпроси за обществеността и за евроинтеграцията. Мненията на българите и румънците по въпроса за толерантността и престъпността съвпадат и се измерват с почти еднакви стойности.

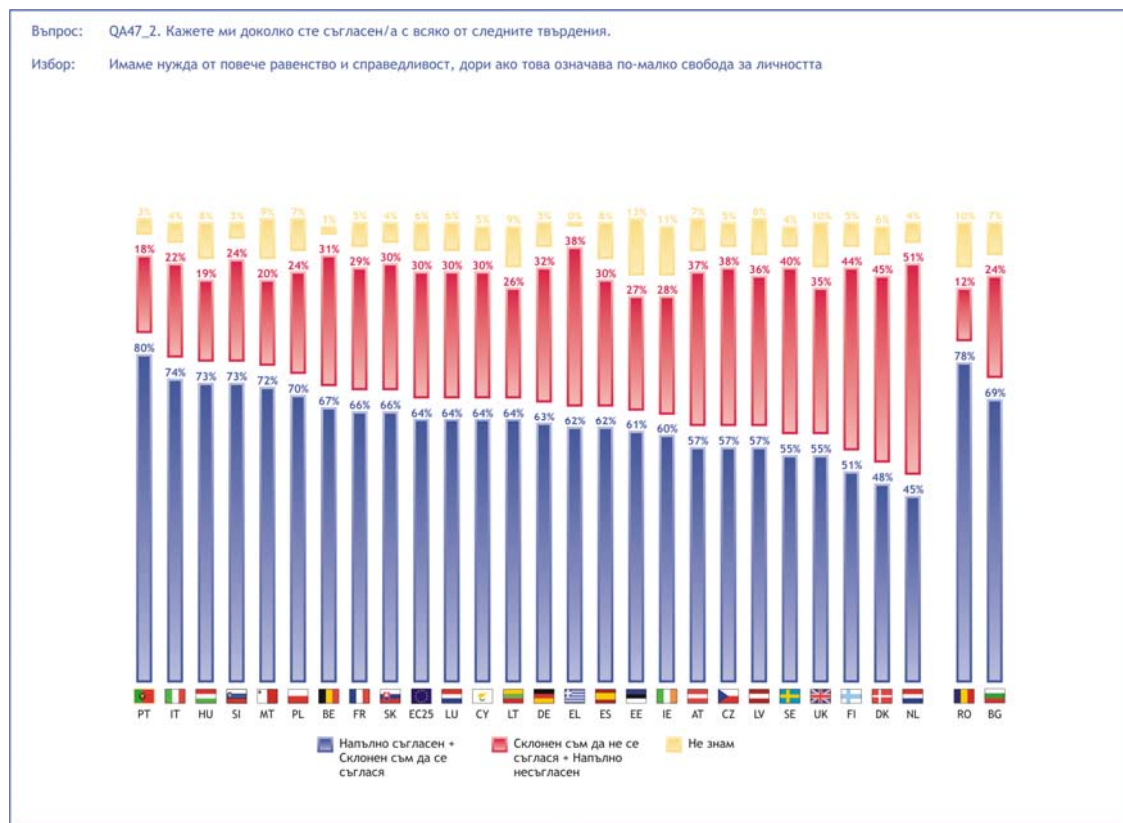
Фиг. 52 Обществената толерантност и борбата с престъпността

Като цяло българите изразяват по-еднозначни мнения, отколкото гражданите на Съюза, относно демократичните принципи в обществото. Девет от всеки десет българи – с 5 пункта повече, отколкото в ЕС25, са на мнение, че в наши дни има твърде много толерантност и тя не трябва да пречи престъпниците да бъдат наказвани достатъчно строго. В същото време, седем от десет анкетирувани в страната, и отново с 5 пункта над средното за страните-членки, изразяват мнение, че е нужно повече равенство и справедливост, дори ако това означава по-малко свобода за личността.

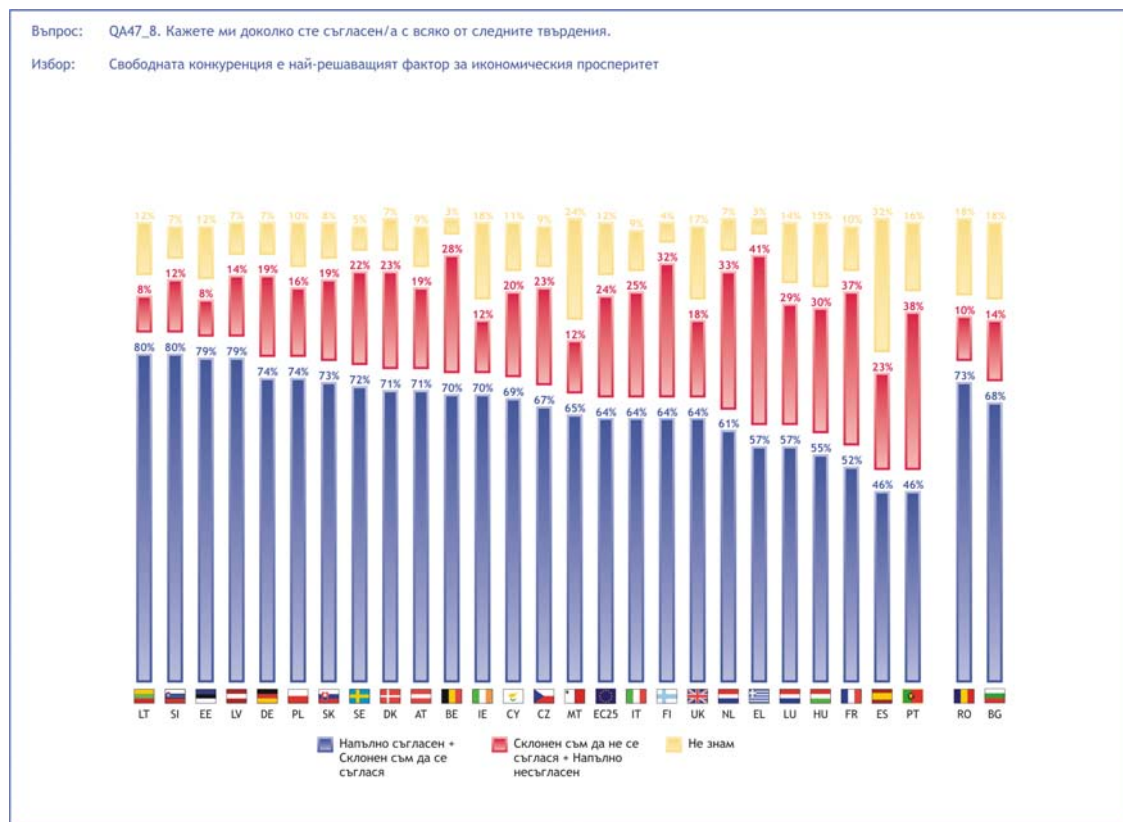
От всички, единствено в Холандия мнозинството от гражданите смятат, че не може в името на по-голямо равенство и справедливост да се ограничава свободата на личността. Близки до тях са отрицателните мнения в скандинавските, балтийските и други северни страни, като Великобритания. В същото време, най-склонни да се съгласят с твърдението, че социалното равенство и справедливостта стоят над личната свобода са гражданите от южната част на Европа, като например португалците, италианците, малтийците. Мненията на българите са близки до тези на поляците, т.е. седем от десет анкетирани приемат твърдението, че обществото има нужда от повече равенство и справедливост, дори ако това означава по-малко свобода за личността, а всеки четвърти анкетиран е на обратно мнение.

Фиг. 53 Повече равенство и справедливост, но по-малко свобода за личността

Гражданите в новите държави-членки считат, че свободната конкуренция е най-важният фактор за икономическия просперитет на обществото. Близко седем от всеки десет граждани в България поддържат подобно мнение, което е с 4 пункта повече от средното за ЕС25, но с 12 пункта по-малко, отколкото в Литва, където регистрираните стойности са най-високи. Заедно със Словения, гражданите на трите балтийски страни са най-положително настроени към свободната конкуренция, а най-зле разположени към нея са гражданите на двете иберийски държави – Испания и Португалия. В Португалия има най-малко положителни и почти най-много отрицателни мнения относно ролята на конкуренцията за икономическия просперитет.

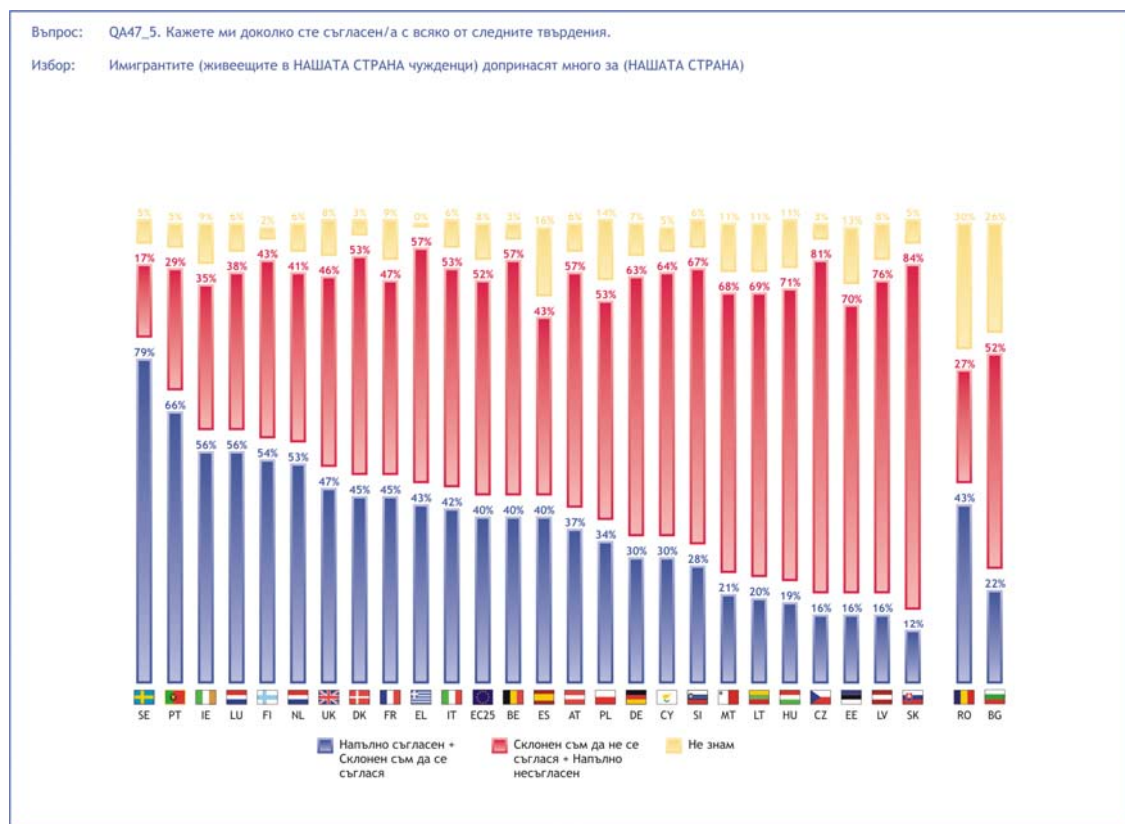
Фиг. 54 Свободната конкуренция и икономическия просперитет

Въпросът за ползите и вредите от имиграцията вълнува преди всичко гражданите в “старите” държави-членки и това намира отражение в резултатите от есенния Евробарометър. Именно с това може да се обясни фактът, че най-много положителни отговори за ролята на имигрантите има в тези страни. Техните оценки са типично над средната за ЕС25, където средно всеки четири от десет анкетирувани са положително настроени, но противниците представляват мнозинство.

Всеки пети анкетиран в България е положително настроен към имигрантите в своята страна, като се има предвид, че въпросът на Евробарометър не уточнява за кои от всички емигранти в дадена страна става дума.

Фиг. 55 Общественото мнение за имиграцията

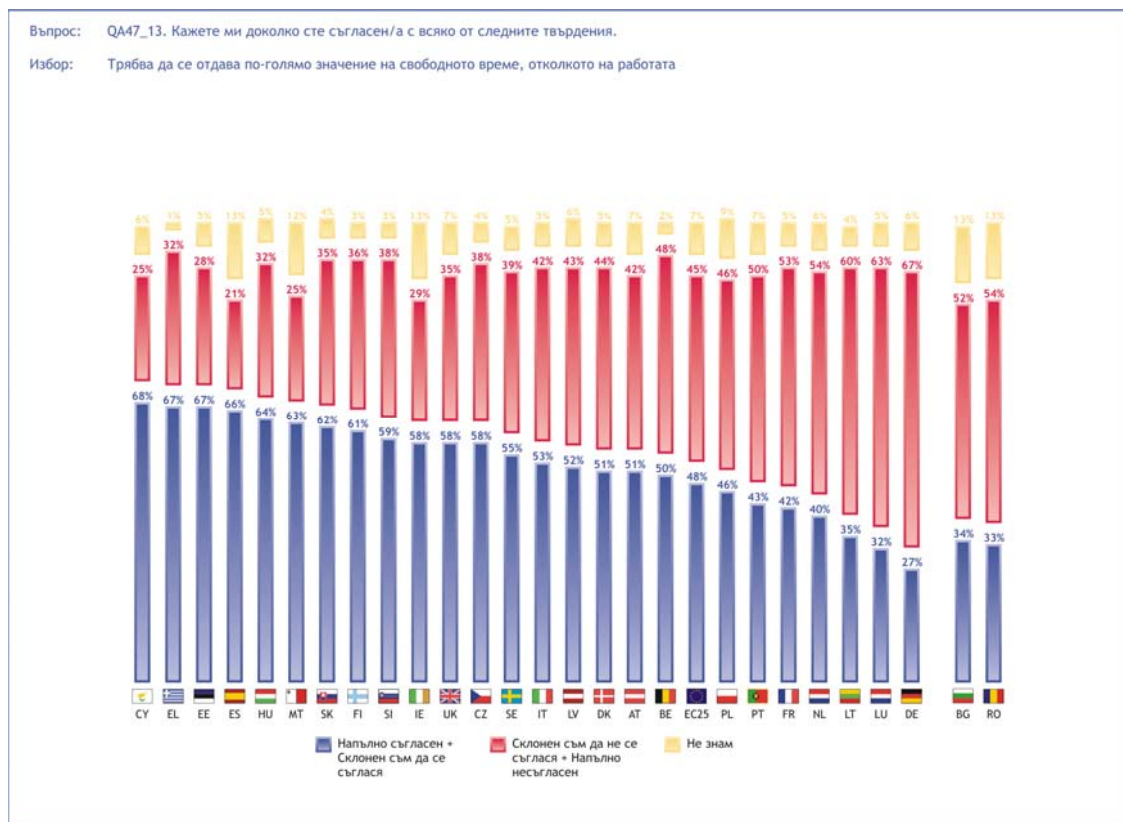

Според резултатите от Евробарометър, българите се очертават като едни от най-големите работохолици сред гражданите на настоящите и бъдещите държави-членки на Европейския съюз. Запитани дали са съгласни, че на свободното време трябва да се отдава повече значение, отколкото на работата, мнозинството (52%) отговорят отрицателно. Близки до тях са мненията на румънците, където само една трета от гражданите са съгласни с подобно твърдение, а мнозинството го отхвърля. След Германия, Люксембург и Румъния **именно в България има най-малко привърженици на идеята, че на свободното време трябва да се обръща повече внимание, отколкото на работата.**

Като цяло общественото мнение в страните-членки е раздвоено по този въпрос. Тези, които подкрепят подобна теза са точно толкова, колкото и нейните противници (46%). Това е с 12 пункта повече, отколкото поддръжниците на идеята в България и с 6 пункта по-малко, отколкото нейните противници.

Интерес представлява фактът, че гражданите на Франция, която първа въведе 35 часовата работна седмица, са против (52%) идеята да се отдава повече значение на свободното време, отколкото на работата. Едновременно с това, във Великобритания, която настоява за изключения от нормите на Директивата за нормираното работно време, анкетираните са съгласни с идеята да се отдава повече значение на работното време, отколкото на работата (58%).

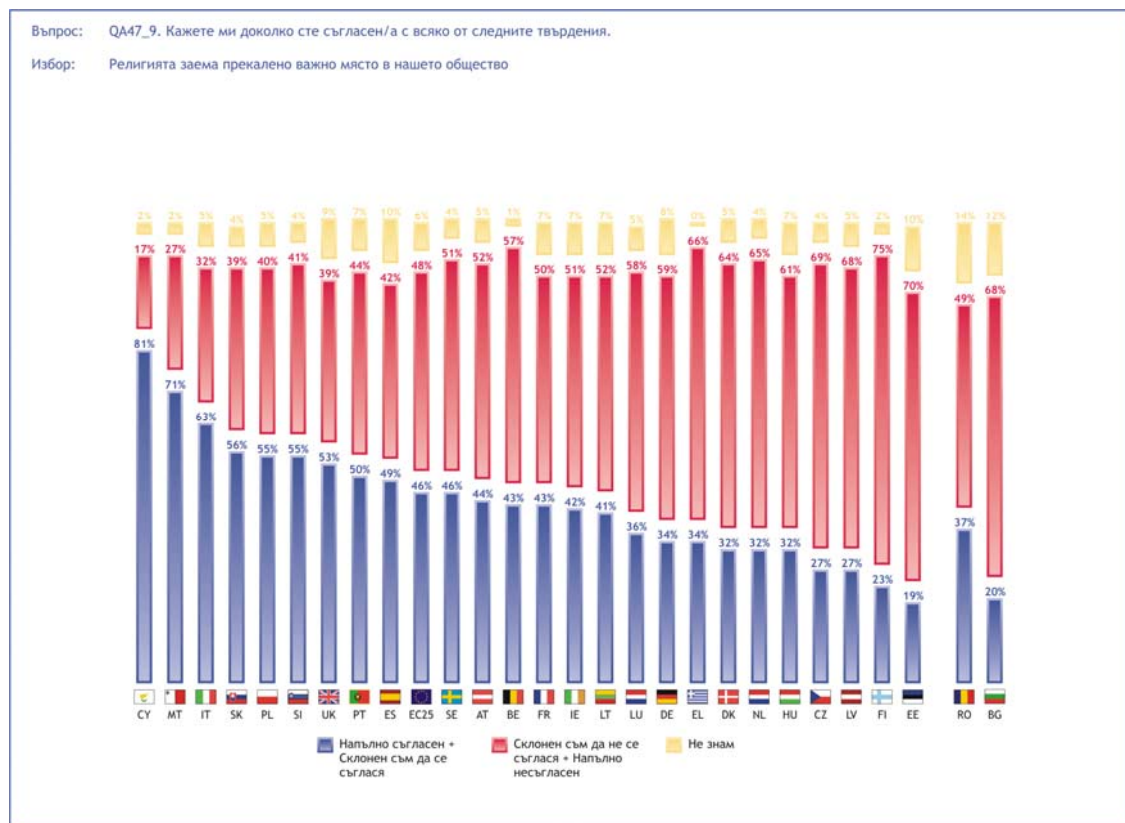
Фиг. 56 Отношение към свободното време и работата

Българите изразяват открито несъгласие с твърдението, че религията заема прекалено важно място в съвременното общество, за разлика от средния гражданин в страните-членки, който се колебае в цялостната си преценка. Седем от десет анкетирани в България отхвърлят мнението, че на религията се отдава твърде важно място в настоящия живот. Това съвпада с общественото мнение в Латвия и е твърде близко до стойностите на отрицателните отговори в другите балтийски страни, във Финландия, Чехия и в съседна Гърция, където отрицателните мнения са най-много.

Най-много поддръжници на тезата, че религията доминира прекалено много обществения живот има в три от средиземноморските страни - Кипър, Малта и Италия.

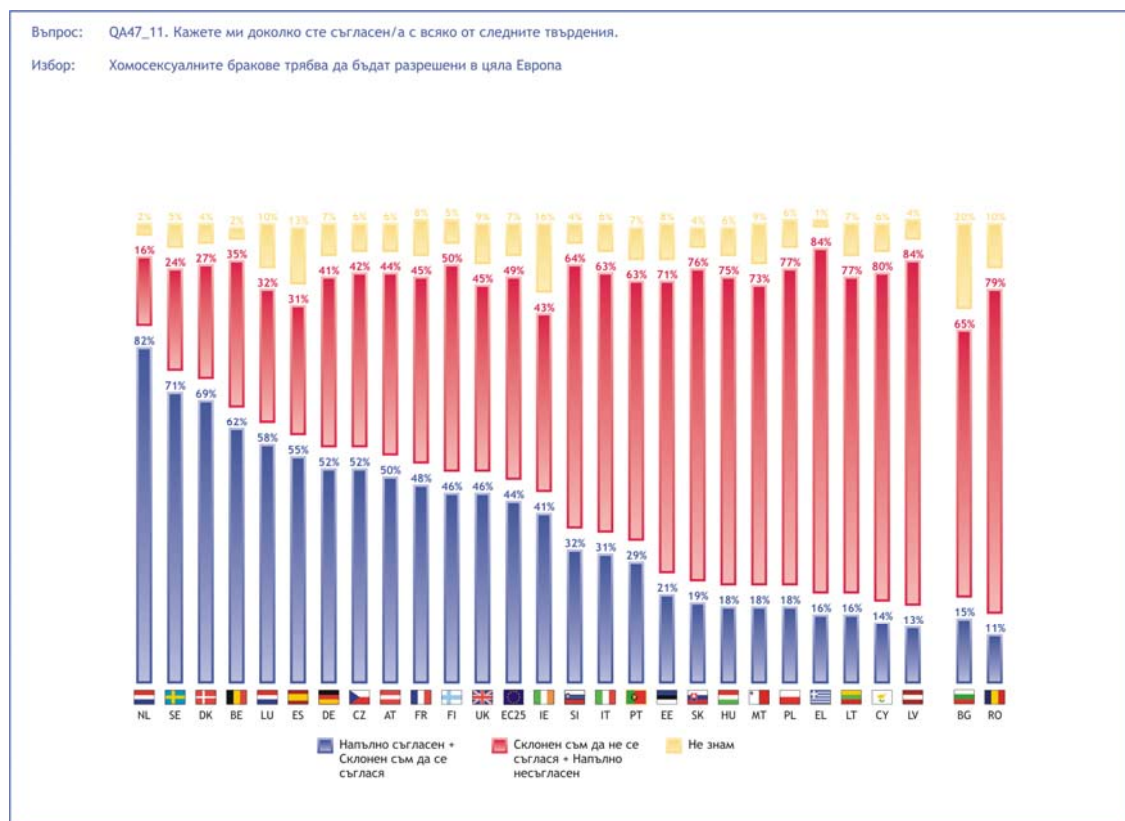
Фиг. 57 Мястото на религията в обществения живот

Българските мнения относно правото на хомосексуални бракове и осиновяването на деца от такива двойки са крайно отрицателни. Това се отнася и до общественото мнение на българите относно легализирането на канабиса в Европа. Тези крайности могат да се обяснят отчасти с факта, че в България, както и в новите държави-членки няма такъв широк дебат и законодателна инициатива в тази област, както в ЕС15, и особено в скандинавските страни.

Всеки седем от десет българи отхвърлят тезата, че хомосексуалните бракове трябва да бъдат легализирани в цяла Европа и това е с 20 пункта повече, отколкото средното в ЕС. 67% от българите са против осиновяването на деца от хомосексуални двойки, което е с 6 пункта над средното за ЕС25. Най-положително настроени относно правата на хомосексуалистите са гражданите на Холандия, където всеки четирима от петима анкетирани подкрепят легализирането на такива бракове и осиновяването на деца. Най-малко толерантни в тази област са гражданите на новите държави-членки, включително и на България.

Фиг. 58 Признаване на хомосексуалните бракове в Европа

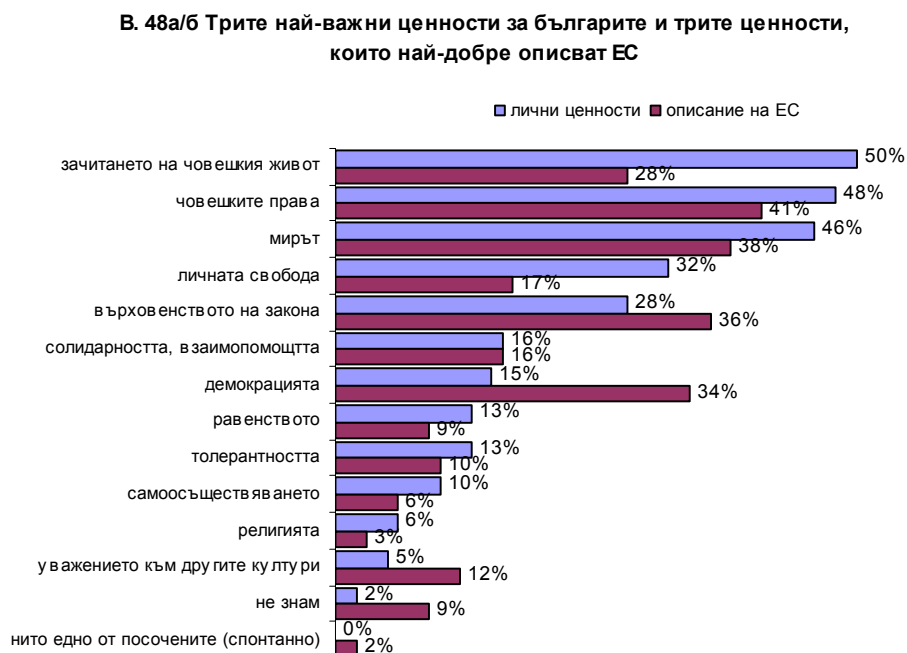
4.3. Индивидуални и европейски ценности

Настоящият Евробарометър проучва също за първи път, откакто България е включена в изследването, доколко принципите, на които се изгражда Европейският съюз съвпадат с личната ценностна система на гражданите в настоящите и в бъдещите държави-членки.

- **Личните ценности на българина и на средния гражданин на ЕС съвпадат**

Както за българите, така и за средния гражданин на ЕС трите най-важни ценности са мирът, човешките права и зачитането на човешкия живот. Докато гражданите на ЕС25 дават предимство на по-универсалните понятия, като мира, българинът поставя в центъра на своята ценностна система човека. Всеки втори българин изрежда на първо място като най-важна за него ценност зачитането на човешкия живот, а след това, с по два пункта разлика следват човешките права и мирът.

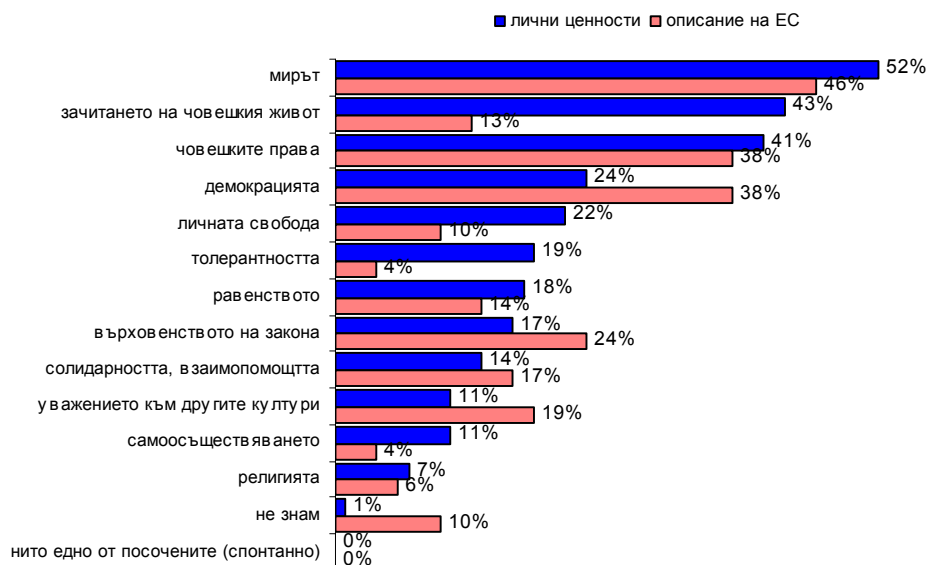
Фиг. 59 Най-важните лични ценности за българите и принципите, на които се изгражда ЕС

Гражданите на ЕС25 посочват с явно мнозинство (52%) като най-важна ценност мира, а на второ място, с 9 пункта разлика (43%) следват зачитането на човешкия живот и човешките права (41%).

Фиг. 60 Най-важните лични ценности за средния гражданин на ЕС и принципите, на които се изгражда ЕС

В. 48а/б Трите най-важни ценности за средния гражданин на ЕС25 и трите ценности, които най-добре описват ЕС

Зачитането на човешкия живот се изтъква като ценност в най-голяма степен от ирландците (56%), следвани от гражданите на Финландия (52%) и Португалия (51%). Веднага след тях се нареждат българите, при еднакви резултати с анкетираните във Великобритания и с турското население на Кипър. В другия край на скалата остават Словакия, Австрия и Дания, където зачитането на човешкия живот представлява важна ценност за малко над една трета от анкетираните за Евробарометър. Близки до тях са резултатите в Румъния, където всеки четири от десет анкетирани (10 пункта разлика с българите) посочват зачитането на човешкия живот като една от трите най-важни ценности за тях.

Човешките права представляват една от трите най-важни ценности за всеки шест от десет шведи (12 пункта разлика с България), а след това – за литовците (53%), в еднаква степен за кипърците и поляците (50%) и за анкетираните в Люксембург, Турция и Хърватия (49%). Следват българите, с еднакви резултати (48%) с гражданите на Латвия, а след тях, с твърде близки стойности се измерва и вниманието към човешките права в Румъния (47%).

В най-малка степен като своя лична ценност определят човешките права турскоезичните кипърци (31%), гражданите на Великобритания (32%) и на Ирландия (34%).

Мирът като най-важна ценност посочват седем от десет източно-германци и средно близо две трети от анкетираните в обединена Германия (65%). Близки до тях са резултатите в Словакия (63%) и в Швеция (61%), докато стойностите за България са еднакви с тези за Италия и остават по-близки до другия край на

скалата. Евробарометърът показва, че от всички, мирът представлява в най-малка степен ценност за анкетираните в Турция (35%) и за турското население на Кипър (37%). По-нататък се нареждат Латвия (38%), Великобритания и Холандия (42%), следвани от Румъния (43%) и от България, заедно с Италия (46%).

Наред с тези три най-важни ценности, българинът и средният гражданин на ЕС25 споделят също, че твърде важна за тях е личната свобода (вж. фиг. 59 и фиг. 60). Това посочва близо всеки трети анкетиран българин (32%) и всеки пети гражданин на страните-членки (22%). Заедно с това българите отдават по-голяма значимост на върховенството на закона (28%), а средният гражданин на страните-членки – на демокрацията. Тя е важна за всеки четвърти от анкетираните в ЕС25 и за 15% от българите, участвали в Евробарометър.

- **Образът на Европейския съюз въплъщава най-значимите индивидуални ценности за българите и за гражданите на ЕС**

Запитани кои са трите ценности, които най-добре описват Европейския съюз (в. 48б), българите изтъкват преди всичко човешките права (41%), мира (38%) и върховенството на закона (36%), след което се нареждат демокрацията (34%) и зачитането на човешкия живот (28%) (вж. фиг.59)

Поставен в огледалото на личните ценности за средния гражданин на Съюза, образът на ЕС също отразява ясно най-важните от тях (вж. фиг. 60). Почти пълно покритие в него намират Принципите на мира и на човешките права, на които е изграден ЕС, намират почти пълно покритие с разбиранията на гражданите за тяхната значимост (вж. горната фигура). Заедно с това, важни щрихи от образа на ЕС, според анкетираните в ЕС25, са демокрацията (38%) и върховенството на закона (28%), а за всеки пети – уважението към другите култури.

Сравненията между отговорите в България и средните резултати за страните-членки показват, че образът на ЕС, който представя средният гражданин на ЕС25 отразява в по-голяма степен принципите на мира и на човешките права като негови лични ценности.

4.4. Общност на ценностите в страните от ЕС

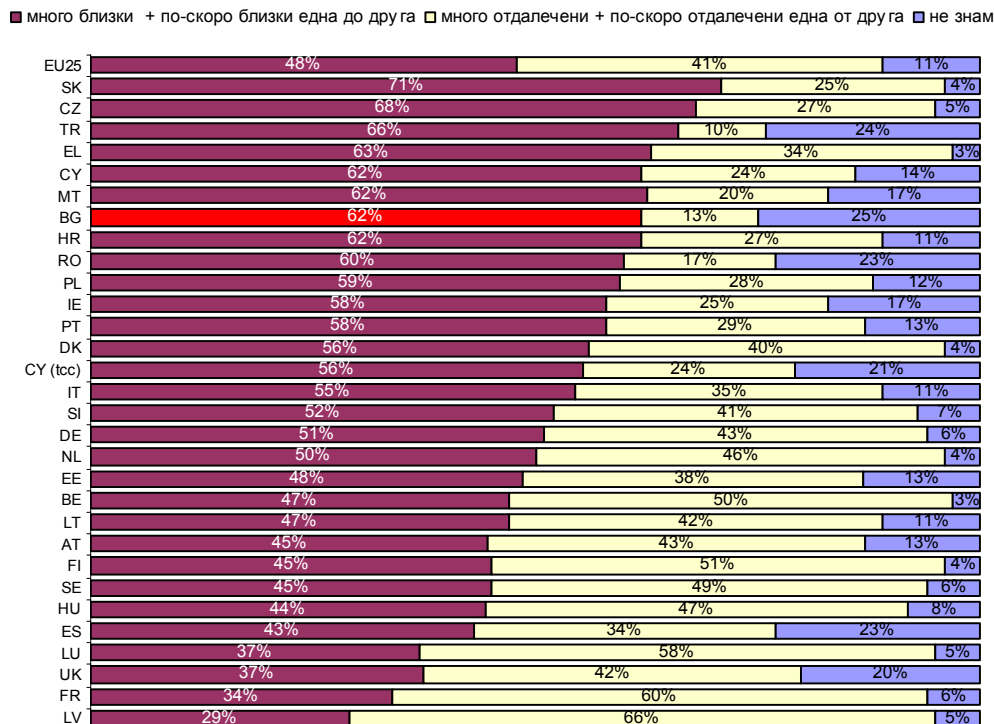
Настоящият Евробарометър включва за първи път въпрос, който показва доколко, според общественото мнение, ценностите, които споделят гражданите в отделните държави-членки на ЕС, ги сближават или раздалечават.

- За разлика от средния гражданин на Европейския съюз, българите вярват силно, че има общност на ценностите, които сближават отделните държави-членки

Наравно с анкетираните в други три държави (Малта, Кипър и Хърватия), 62% от българите считат, че по отношение на ценностите, които споделят, страните-членки са близки една до друга. Един от всеки десет българи твърдят обратното, а за всеки четвърти е трудно да изкаже ясно мнение. Най-много положителни, но и най-много отрицателни мнения относно близостта на ценностите, които споделят гражданите на отделните страни, има сред анкетираните в новите държави-членки. Най-малко двама от всеки трима в Словакия и Чехия дават положителна оценка, докато в Латвия две трети от анкетираните изразяват негативни мнения.

Фиг. 61 Общност на ценностите, които споделят страните-членки

В. 49 Считате ли, че по отношение на ценностите, които споделят, страните-членки са:

Негативните оценки са мнозинство не само в Латвия, но и във Франция, Люксембург, Финландия и Белгия. Макар и без мнозинство, във Великобритания, Унгария и Швеция също преобладават мненията за ценностните различия между отделните държави в ЕС25.

Средният гражданин на ЕС също не е убеден, че страните, които днес членуват в Европейския съюз, са близки една до друга относно споделяните ценности. Въпреки това, в повечето от страните, включени в изследването, гражданите изтъкват по-скоро близостта, отколкото различията в ценностните системи на отделните държави от ЕС.

В няколко от тях има силни колебания в оценките. Най-голям дял на отговорите без мнения има в България и в Турция, а след това в Румъния и в Испания. Всеки пети анкетиран във Великобритания също остава без мнение по този въпрос.

Социално-демографският анализ на данните за България и за ЕС показва, че мъжете са по-склонни да възприемат положително близостта на ценностите между отделните държави в ЕС, отколкото жените. Младите, учащите и ръководните кадри са тези, които изразяват най-силно положителни оценки сред гражданите на страните-членки. В България сред най-положително настроените са анкетираните на средна възраст. В страните-членки мненията на гражданите не се влияят от тяхната политическата ориентация, докато в България тези, които мислят положително, заявяват, че са привърженици на десни и на центристски политически идеи.

Както в България, така и в страните-членки, гражданите, които мислят положително по този въпрос, подкрепят най-силно евроинтеграцията на своята страна и изтъкват ползите от нея. Те са поддръжници на общите политики и на Конституцията на ЕС, която изразява общите ценности в ЕС и на тази основа може да сближи още повече гражданите и страните-членки.

С това Евробарометър показва непосредствената връзка между общността на ценностите, които споделят гражданите в страните-членки и тяхната подкрепа за развитието на евроинтеграцията.

Приложения

Резюме

Настоящият доклад представя резултатите от последното редовно проучване на Евробарометър, преди на 1 януари 2007 г. часовникът да отмери началото на българското членство в Европейския съюз (ЕС). Той представя състоянието на общественото мнение в настоящите и в бъдещите държави-членки на ЕС по ключови въпроси за евроинтеграцията, за членството на техните страни в ЕС и за бъдещето на Съюза. Почти 30 000 граждани от 30 държави и територии вземат участие в есенния Евробарометър за 2006 г. между 6 септември и 10 октомври 2006 г.

Интервютата за Евробарометър в България са проведени от BBSS Gallup International между 6 и 20 септември 2006 г. - в момент на активна предизборна кампания за нов президент. Използвана е представителна случайна извадка за населението на страната на възраст над 15 г., която е хомогенна и обхваща 1035 граждани.

Резултатите от есенния Евробарометър отчитат тенденциите в развитието на общественото мнение в България и в страните от ЕС в сравнение с предишните шест месеца и откакто страната е включена в изследването през есента на 2004 г. Националният анализ на данните представя картината на общественото мнение в България в последните три месеца преди самото членство в ЕС и показва как тя се съотнася с мнението на гражданите в:

- 25-те държави-членки на ЕС, както и по отделно в “старите” (EC15) и в новите (EC10), които се присъединиха през 2004 г.
- Румъния, която става членка на ЕС заедно с България
- двете държави-кандидатки - Хърватия и Турция

Основните сравнения са свързани с анализа на това, доколко мисленето на “средния” българин се доближава или различава от нагласите на “средния” гражданин на ЕС. Използвани са чести сравнения с общественото мнение в Румъния, която става членка на ЕС заедно с България от 1 януари 2007 г. Изследването представлява незаменим източник на информация за общественото мнение в страните-членки относно приемането на България и на нейната северна съседка за членки на ЕС. Есенният Евробарометър включва също за първи път раздел за националните и европейски ценности, които споделят анкетираните граждани и доколко те са отразени в образа на ЕС.

Българите и Европейския съюз – ентусиазирани от членството

От всички анкетирани за Евробарометър българите декларират най-силна заинтересованост от европейските дела (30%). Близки по стойности са резултатите в Дания (29%) и Италия (27%), а разликата със средните стойности за ЕС25 е 11 пункта.

Българите подкрепят членството на своята страна в ЕС с огромно мнозинство, което е нараснало с още 1 пункт през последната година. (85%). Опозиция практически няма (4%) и тези резултати остават без промяна, докато един от всеки десет анкетирани още няма мнение. За разлика от това, средният гражданин на ЕС става по-резервиран към българското членство в сравнение с предишната година. Отрицателните настроения се засилват с 3 пункта (40%), а обществената подкрепа е намаляла до 46%. Дистанцията между привържениците и противниците на българското членство в ЕС е намаляла с 5 пункта и остава едва 6 пункта. Независимо от това, общата нагласа към присъединяването на България остава положителна, за разлика от Румъния, където отрицателните мнения достигат 46% и доминират общественото мнение сред гражданите на Съюза.

Най-силна опозиция към българското членство в ЕС има отново сред австрийците (69%) и германците (56%), а най-силен ръст на отрицателните мнения (+ 9 пункта) е регистриран във Великобритания (45%) и в Ирландия (31%), като ехо от националните дебати за свободния достъп до пазара на труда за работници от двете най-нови членки на Съюза. Наред с това, през последната година подкрепата за българското членство в ЕС бележи ръст сред гражданите на 12 от всички 25 държави от Съюза. Сред тях са също и австрийците (+3 пункта), и датчаните (+7 пункта), които бяха сред последните ратифицирали Договора за присъединяването на България. Социално-демографският анализ показва, че подкрепата за българското членство в ЕС сред гражданите на Съюза зависи от техния професионален статус, политическа ориентация, знания за ЕС и отношение към евроинтеграцията.

Българите встъпват в Европейския съюз с още по-нараснала увереност, че това е нещо добро за тях и за тяхната страна. Положителните мнения нарастват до 55% и надвишават средните оценки за ЕС 25 (53%) за първи път от 2004 г., когато България бе включена в изследванията на Евробарометър. Отрицателните мнения остават без промяна (9%) и бележат едни от най-ниските си стойности във всички анкетирани страни. Сега шест от всеки десет българи вярват, че страната им би спечелила от членството в ЕС, а дистанцията между тях и опонентите, които са 16%, е нараснала с още 7 пункта. Тези резултати са близки до средните стойности за новите държави-членки, където гражданите считат в най-голяма степен (67%), че тяхната страна вече е спечелила от своето членство в ЕС. Тези мнения надхвърлят с 13 пункта средните за ЕС25 и потвърждават успеха на петото разширяване на ЕС, към което принадлежи и България.

След ирландците и румънците, българите имат най-положителен образ за Европейския съюз. Докато в страните от ЕС положителните представи за Съюза намаляват от пролетта до есента, в България те получават нов импулс под знака на приближавашото членство. Положителният образ на ЕС сред българите става по-убедителен и се измерва със същите стойности (63%), с които и през есента на 2004 г., след първата вълна от петото разширяване на Европейския съюз.

Икономически и социални аспекти на евроинтеграцията

За първи път, откакто участват в стандартните изследвания на Евробарометър, българите заявяват по-голяма удовлетвореност от своя начин на живот. Ръстът е с 11 пункта, за сметка на отрицателните мнения, и достига най-високите си стойности от есента на 2004 г. досега (36%). В края на 2006 г. над една трета от анкетирани в България твърдят, че са доволни от своя начин на живот, но тази положителна тенденция не е достатъчна, за да ги изведе от последните позиции, които заемат, откакто са включени в стандартните изследвания на Евробарометър. **Социалният оптимизъм относно предстоящата година също се засилва за първи път, но така, както в ЕС25, и в България преобладават мненията, че личната ситуация на гражданите ще остане без промяна.**

Така, както и гражданите на ЕС25, и българите оценяват като по-добра, отколкото преди, трудовата заетост и икономическата ситуация в страната и в Европа. И в България, и в Румъния, тези, които одобряват икономическата ситуация в своята страна, са по-малко от една пета от всички анкетирани, но в България те са повече, отколкото преди (+ 8 пункта) и почти с толкова, с колкото и в страните-членки (+10 пункта). Едновременно с това, българите, които дават положителна оценка за заетостта в страната, сега са двойно повече, но те представляват едва 12% от всички анкетирани. Техните оценки са с 15 пункта по-ниски от средната за ЕС25, с 1 пункт по-високи, отколкото в Румъния, и еднакви с тези в съседна Гърция и с някои от големите страни в ЕС, като Полша и Франция.

И за българите, и за гражданите на ЕС, икономическата ситуация и безработицата са двата най-важни проблема, пред които са изправени техните страни. Сега икономическата ситуация предизвиква по-голяма загриженост у българите, отколкото през пролетта, когато безработицата бе считана за най-важния проблем. След Унгария и Румъния, и заедно с Гърция и Португалия, България е една от страните, където има най-силна загриженост относно икономическата ситуация (40%). Това е с 6 пункта повече, отколкото през есента и със 17 пункта повече, отколкото средното за ЕС (23%).

Българите проявяват по-силна загриженост от безработицата (38%), отколкото румънците (разлика от 17 пункта), но в по-малка степен, отколкото гражданите на новите държави-членки (разлика от 14 пункта). Престъпността, която през пролетта представляваше по-важен проблем, отколкото икономическата ситуация, сега отстъпва на по-заден план (- 6 пункта), но продължава да тревожи всеки четвърти анкетирани българин.

Българите са отново сред тези, които вярват най-силно в положителното въздействие на членството в ЕС относно икономиката и трудовата заетост в страната. Седем от всеки десет анкетирани в България, което е с 13 пункта повече, отколкото в ЕС25, вярват, че предстоящото членство на страната в ЕС ще се отрази положително на нейната икономика. Шест от десет запитани са оптимисти относно влиянието на членството за заетостта в страната, което е с 22 пункта над средното за ЕС25. Освен това, българите вярват в еднаква степен със своите съграждани от ЕС (42%), че в резултат на Единния пазар, конкурентността на националните компании през последните 10 години се е повишила. Отрицателните и неутрални отговори са значително по-малко, отколкото в другите страни, а делът на отговорите без мнение (31%) е сравнително най-голям.

Четири от десет анкетирани в България и същият процент за ЕС25 считат, че глобализацията предоставя добри възможности за фирмите от техните страни, поради отварянето на пазарите. **Общественото мнение относно глобализацията обаче остава разделено, както в ЕС, така и в България.** В страните-членки положителните мнения имат еднакъв дял с негативните позиции, докато в България те съвпадат с дела на отговорите без мнение. В същото време българите се страхуват двойно по-малко от глобализацията, в сравнение със средния гражданин на ЕС.

С поглед към бъдещето, сред анкетирани във всички държави от Евробарометър има убедително мнозинство, че по-доброто образование и професионално обучение, т.е. човешкият фактор, е най-важен за по-голямата ефективност на европейската икономика. Това мнозинство е най-малко в България и в Румъния, независимо, че то достига 57%. Освен това българинът и средният гражданин на ЕС считат в почти еднаква степен (съответно 47% и 44%), че инвестициите в науката и иновациите са начинът за повишаване ефективността на европейската икономика. На трето място гражданите от страните-членки посочват нуждата от улеснения за създаването на нови фирми (47%), докато българите считат като по-важно ефективното използване на енергията (42%).

Европейският политически съюз

Българите стават граждани на Европейския съюз с убедително доверие на мнозинството в него и в неговите институции. Стойностите на това доверие остават без промяна (56%) и така, както през пролетта, те са отново по-високи (с 12 пункта) от средните за ЕС25 (45%).

Българите са сред най-силните поддръжници за бъдещото развитие Европейския политически съюз. Близко три четвърти от анкетирани (72%) се изказват “за” бъдещото развитие на Европейския политически съюз, което е с 3 пункта повече от пролетта и надвишава с 18 пункта средните стойности за ЕС25 (54%). Резултатите от есенния Евробарометър показват, че най-силна подкрепа за това има в Словакия и Словения и в трите балкански страни – Гърция, Румъния и България. Българската подкрепа за политическата интеграция в ЕС обаче продължава да бъде по-скоро емоционална, отколкото рационална. Тези, които

твърдят, че знаят как действа Европейския съюз са малко повече от една трета (35%) и значително по-малко от техните съграждани, които твърдят обратното (44%), а всеки четвърти анкетиран се затруднява да отговори на въпроса.

Запитани решенията за кои политики трябва да се взимат в националните столици и кои – съвместно с ЕС, българинът и средният гражданин на ЕС заемат еднакви позиции. Най-голямо мнозинство, и в България, и в ЕС25, получава, както и преди, подкрепата за съвместни решения в областта на т.н. “силови” политики, като борбата с тероризма, борбата с престъпността, отбраната и външните работи. Политиките, които са важни за икономическия растеж също са считани за съвместни и за европейски, а не за национални. Това се отнася до подпомагането на райони с икономически затруднения, инвестиции в науката и иновациите, опазването на околната среда, енергетиката и политиката на конкуренцията. Единствено в областта на селското стопанство и риболова гледните точки на българите и на средния гражданин на ЕС се различават. Българите считат с мнозинство (52%), че решенията в тази област трябва да се взимат суверенно от правителството на страната.

В социалната, образователната и финансовата сфера, където общите политики засягат най-непосредствено гражданите, и в България, и в страните-членки, анкетираните държат на суверенните решения и прилагането на субсидиарността. Това се отнася също до политиката за защита на потребителите, която ще се ръководи от първия български комисар.

Възможността за нови, по-нататъшни разширявания на ЕС получава по-силна българска подкрепа, отколкото преди. Две трети от анкетираните българи са положително настроени и това е с 5 пункта повече, отколкото през пролетта и с 21 пункта, отколкото в ЕС25 (45%). Общественото мнение в България е близко до това в новите държави-членки, където близо три четвърти от анкетираните подкрепят ново разширяване на Европейския съюз. Българската подкрепа за бъдещо присъединяване на Турция е почти еднаква (45%) с тази в Швеция (46%), където общественото мнение е най-положително настроено от всички държави-членки на ЕС. Опонентите на идеята в България са намалели (-3 пункта) и представляват около една трета от гражданите на страната. В ЕС25 почти шест от всеки десет анкетиран са против идеята за разширяването на ЕС към Турция, а тези, които са положително настроени, са малко над една четвърт от анкетираните.

И българите, и гражданите на ЕС считат Конституцията като една от двете най-важни предпоставки за бъдещето на Европа. Две трети от анкетираните българи и точно толкова от гражданите в страните-членки изразяват своята принципна подкрепа за европейска конституция. Поне всеки четвърти българин и трима от всеки десет граждани в страните-членки считат, че наред с осигуряването на сравними жизнени стандарти, Конституцията е най-важната предпоставка за бъдещето на Европа. Седем от всеки десет българи считат, че ако се ратифицира от всички страни и влезе в сила, Договорът за Конституцията ще направи ЕС в еднаква степен по-демократичен, по-ефикасен и по-силен в света. За средния гражданин на ЕС Конституцията означава преди всичко засилване на

международното влияние на Съюза, а румънците виждат в нея най-вече възможности за повече демокрация.

Изследвайки **отношението към политическите институции**, есенният Евробарометър установява, че доверието в политическите партии запазва ниските си стойности без промяна, както в България (10%), така и в ЕС25 (17%). Доверието в националните правителства и парламенти е намаляло с 5 пункта за всяка от двете институции в страните-членки и с 3 пункта – в България. В същото време недоверието към националните правителства е нараснало с 3 пункта, както сред българите, така и сред гражданите на Съюза. В резултат от това българите изпитват значително по-малко доверие към своите национални институции, отколкото средния български гражданин: със 7 пункта по-малко относно политическите партии (10%), с 9 пункта – относно правителството (21%) и с 19 пункта, що се отнася до Парламента (14%).

В България всеки седем от десет анкетирани изразяват недоверие към правителството и парламента на страната, а осем от десет – към политическите партии. Партиите и Парламентът печелят доверието само на един от десет българи, а правителството – на двама от десет. Средният гражданин на ЕС отново изпитва по-силно доверие в парламента, отколкото в правителството на своята страна, с 3 пункта разлика, докато българите се доверяват в по-силна степен на изпълнителната власт, отколкото на парламента, който ги представлява, при същата разлика от 3 пункта.

Есенният Евробарометър показва също, че за българите става по-трудно, отколкото преди да дават оценка за правосъдието в своята страна. Делът на тези, които се въздържат от мнение е нараснал с 8 пункта и достига, наравно с Ирландия, най-високи стойности след тези в Латвия (17%). Това е резултат от нестабилността на мненията, които изразяват, както доверие, така и недоверие в съдебната система на страната. Гражданското доверие в правосъдието е намаляло с 5 пункта (15%), а недоверието – с 3 пункта (70%). Така през есента на 2006 българите, които изпитват доверие в съдебната система и правосъдието в своята страна са точно толкова, колкото и гражданите, които се въздържат от мнение, или не могат да преценят (15%). Седем от десет българи заявяват, че нямат доверие в съдебната система на страната. Тези оценки съвпадат с недоверието към съдебната система в Хърватия и надвишават с 22 пункта средните за ЕС25.

Само един от десет българи има доверие в синдикатите в своята страна, докато в ЕС25 положително мнение изразяват четири от десет анкетирани. Недоверие към тях заявяват повече от две трети от анкетираните, което съвпада по стойности с доверието на финландците (67%).

Български и европейски ценности

Сега когато стават граждани на Европейския съюз, българите се чувстват повече европейци, отколкото преди и изпитват гордост от европейската си принадлежност. За разлика от есента на 2005 г., тези, които се чувстват не само българи, но и европейци са с 4 пункта повече и вече представляват мнозинство (52%). Тези, които заявяват, че никога не са изпитвали подобно чувство, сега са 39%, в сравнение с 49% преди година. Всеки втори българин се гордее, че е европеец, всеки четвърти отрича това, а всеки пети твърди, че не се чувства европеец. В най-голяма степен с европейската си принадлежност се гордеят гражданите в новите държави-членки на ЕС. Българите изпитват в еднаква степен гордост, че са европейци, с гражданите на Латвия и Кипър.

Настоящият Евробарометър търси за първи път мнението на гражданите по актуални социално-политически и морални въпроси на съвременното общество.

Девет от всеки десет българи са съгласни с мнението, че днес има прекалено много толерантност, която може да се окаже пречка за ефективната борба с престъпността и това е с 5 пункта повече от средните оценки в ЕС25. Две трети от анкетираните, и отново с 5 пункта повече, отколкото в ЕС, споделят мнението, че има нужда от повече равенство и справедливост, дори ако това означава по-малко свобода за личността. Едновременно с това половината от българите изказват несъгласие с мнението на средния гражданин на ЕС, че държавата се меси прекалено много в личния живот на гражданите.

Две трети от българите (с 4 пункта повече, отколкото средното за ЕС) считат, че свободната конкуренция е решаващият фактор за икономически просперитет. Над две трети от българските граждани са също несъгласни с мнението, че религията заема прекалено важно място в съвременното общество, докато в страните-членки общественото мнение по този въпрос остава неопределено.

Българите, румънците и гражданите на новите държави в ЕС остават най-критични относно възможността да се признае правото на хомосексуални бракове в цяла Европа и осиновяването на деца от хомосексуални двойки. Общественото мнение в страните-членки остава по-скоро разделено по тези въпроси, а големият дял на отговорите без мнение в България (29%) е следствие от факта, че дебатът по тези въпроси в страната още не се е състоял.

Личните ценности на българина и на средния гражданин на ЕС съвпадат. Както гражданите на ЕС25, така и българите заявяват, че най-важните ценности за тях са зачитането на човешкия живот, човешките права и мира. Докато средният гражданин на ЕС дава предимство на по-универсалните ценности, като мира, българинът поставя в центъра на своята ценностна система човека. Всеки втори българин посочва на първо място като най-важна за него ценност зачитането на човешкия живот, а средният гражданин – мира.

Според анкетираният от Евробарометър образът на Европейския съюз въплъщава най-значимите индивидуални ценности за българите и за гражданите на ЕС.

За разлика от средния гражданин на Европейския съюз, българите вярват, че има общност на ценностите, които сближават отделните държави-членки. Подобно мнение споделят почти две трети от българите, докато в страните от ЕС към него се присъединяват по-малко от половината от анкетираният. Независимо от това, в по-голямата част от страните-членки преобладават положителните мнения. В България за всеки четвърти анкетираният е трудно да се ангажира с конкретно мнение.

Анализът на данните показва още, че споделяните ценности сред гражданите са важни за по-нататъшното развитие на евроинтеграцията, след близо 50 години съвместен мир и просперитет в разширяващия се Европейски съюз.

Списък на графиките

Фиг. 1 Въвлеченост в европейските дела	6
Фиг. 2 Подкрепа за българското членство в ЕС сред българите	7
Фиг. 3 Подкрепа за българското членство в ЕС сред гражданите на Съюза	9
Фиг. 4 Общественото мнение в страните-членки относно присъединяването на България към ЕС	10
Фиг. 5 Членството в ЕС като “нещо добро”	13
Фиг. 6 Положителни нагласи към членството в Европейския съюз	14
Фиг. 7 Ползите от членството в ЕС	17
Фиг. 8 Как се променя образът на Европейския съюз в България	19
Фиг. 9 Образът на Европейския съюз за неговите граждани	20
Фиг. 10 Оценка за социално-икономическата ситуация	21
Фиг. 11 Състоянието на трудовата заетост през погледа на общественото мнение	23
Фиг. 12 Промяна в личната удовлетвореност на българите от живота	25
Фиг. 13 Лична удовлетвореност от живота	26
Фиг. 14 Очакванията на българите за следващите 12 месеца	27
Фиг. 15 Социалният оптимизъм на анкетиранияте от Евробарометър	28
Фиг. 16 Най-важните проблеми, пред които е изправена страната	31
Фиг. 17 Икономическата ситуация като най-важен проблем	32
Фиг. 18 Безработицата като най-важен проблем	33
Фиг. 19 Престъпността като най-важен проблем	34
Фиг. 20 Икономическа значимост на членството в ЕС	35
Фиг. 21 Влияние на членството в ЕС за борбата с безработицата	36
Фиг. 22 Оценка за ролята на конкуренцията в Единния пазар	38
Фиг. 23 Ролята на Единния пазар за конкурентността на фирмите	39
Фиг. 24 Глобализацията и конкурентността на фирмите	40
Фиг. 25 Значимост на образованието и професионалното обучение за ефективността на европейската икономика	42
Фиг. 26 Най-важните фактори за ефективността на европейската икономика	43
Фиг. 27 Доверие в българските политически институции	44
Фиг. 28 Доверие в политическите партии	45
Фиг. 29 Доверие в националните правителства	46
Фиг. 30 Доверие в националните парламенти	47
Фиг. 31 Доверие в правосъдието и в съдебната система	48
Фиг. 32 Доверие в синдикатите	49
Фиг. 33 Доверието на гражданите в Европейския съюз	50
Фиг. 34 Подкрепа за развитието на Европейския политически съюз	51
Фиг. 35 Разбиране за начина, по който действа Европейският съюз	53
Фиг. 36 Политиките, които да се решават съвместно с Европейския съюз	54
Фиг. 37 Политиките, които да се решават самостоятелно от националните правителства	55
Фиг. 38 Кой трябва да взема решенията за Общата селскостопанска политика и риболва	57
Фиг. 39 Защитата на потребителите – европейска или национална политика	58
Фиг. 40 Обществена подкрепа за общата политика в областта на отбраната и сигурността	59
Фиг. 41 Общественото мнение за “Европа на две скорости”	60
Фиг. 42 Общественото мнение за бъдещи разширявания на ЕС	61
Фиг. 43 Общественото мнение за членство на Турция в ЕС	62
Фиг. 44 Принципна подкрепа за Конституция на ЕС	64
Фиг. 45 Най-важните предпоставки за бъдещето на обединена Европа	65
Фиг. 46 Конституцията като най-важна предпоставка за бъдещето на Европа	65
Фиг. 47 Значимост на Конституцията за ЕС	66
Фиг. 48 Ролята на Конституцията за демократизирането на ЕС	68
Фиг. 49 Национална и европейска принадлежност на българите и на средния гражданин на ЕС	69
Фиг. 50 Чувството за европейска принадлежност	70
Фиг. 51 Намеса на държавата в личния живот на гражданите	71
Фиг. 52 Обществената толерантност и борбата с престъпността	72

Фиг. 53 Повече равенство и справедливост, но по-малко свобода за личността	73
Фиг. 54 Свободната конкуренция и икономическия просперитет.....	74
Фиг. 55 Общественото мнение за имиграцията.....	75
Фиг. 56 Отношение към свободното време и работата.....	76
Фиг. 57 Мястото на религията в обществения живот	77
Фиг. 58 Признаване на хомосексуалните бракове в Европа.....	78
Фиг. 59 Най-важните лични ценности за българите и принципите, на които се изгражда ЕС	79
Фиг. 60 Най-важните лични ценности за средния гражданин на ЕС и принципите, на които се изгражда ЕС.....	80
Фиг. 61 Общност на ценностите, които споделят страните-членки	82

Описание на метода

EUROBAROMETER 66.1 TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 6st of September and the 10th of October 2006, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 66.1 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General Communication, "Public Opinion and Media Monitoring".

The EUROBAROMETER 66.1 covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER 66.1 has also been conducted in the two acceding countries (Bulgaria and Romania) and in the two candidate countries (Croatia and Turkey) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens of the respective nationalities and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in those countries and have a sufficient command of one of the respective national language(s) to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.003	6/09/2006	1/110/2006	8.650.994
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.191	7/10/2006	26/09/2006	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.003	9/09/2006	10/10/2006	4.411.580
DE	Germany	TNS Infratest	1.525	8/09/2006	4/10/2006	64.361.608
EE	Estonia	Emor	1.000	8/09/2006	2/10/2006	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	6/09/2006	3/10/2006	8.693.566
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.003	6/09/2006	5/10/2006	37.024.972
FR	France	TNS Sofres	1.007	6/09/2006	30/09/2006	44.010.619
IE	Ireland	TNS MRBI	1.000	6/09/2006	10/10/2006	3.089.775
IT	Italy	TNS Abacus	1.006	7/09/2006	5/10/2006	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	503	6/09/2006	1/10/2006	596.752
LV	Latvia	TNS Latvia	1.015	8/09/2006	9/10/2006	1.418.596
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.000	6/09/2006	2/10/2006	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	500	6/09/2006	4/10/2006	374.097
HU	Hungary	TNS Hungary	1.005	6/09/2006	25/09/2006	8.503.379
MT	Malta	MISCO	500	7/09/2006	4/10/2006	321.114
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.018	6/09/2006	5/10/2006	13.030.000
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institute	1.016	6/09/2006	5/10/2006	6.848.736
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	9/09/2006	4/10/2006	31.967.880
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	995	6/09/2006	2/10/2006	8.080.915
SI	Slovenia	RM PLUS	1.031	6/09/2006	5/10/2006	1.720.137
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.023	13/09/2006	26/09/2006	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.000	7/09/2006	4/10/2006	4.348.676
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.013	7/09/2006	2/10/2006	7.486.976
UK	United Kingdom	TNS UK	1.308	6/09/2006	7/10/2006	47.685.578
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.035	6/09/2006	20/09/2006	6.671.699
HR	Croatia	Puls	1.000	38967	38987	3.722.800
RO	Romania	TNS CSOP	1.047	7/09/2006	29/09/2006	18.173.179
TR	Turkey	TNS PIAR	1.005	38966	38994	47.583.830
CY (tcc)	Turkish Cypriot Community	KADEM	500	38967	38990	157.101
TOTAL			27.147	6/09/2006	10/10/2006	

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries =, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistics offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Въпросник

QA1	Когато се събирате с приятели, как бихте казали - обсъждате политически проблеми често, понякога или никога?

(150)

Често	1
Понякога	2
Никога	3
Не знам	4

EB65.2 QA1

QA2	Когато имате категорично мнение по даден въпрос, колко често ви се случва да убеждавате ваши приятели, роднини или колеги? Това се случва

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(151)

Често	1
От време на време	2
Рядко	3
Никога	4
Не знам	5

EB65.2 QA2

QA3	Като цяло вие сте много доволен, сравнително доволен, не много доволен или изцяло недоволен от живота, който водите?

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(152)

Много доволен	1
Сравнително доволен	2
Не много доволен	3
Изцяло недоволен	4
Не знам	5

EB65.2 QA3

QA4	Какви са очакванията Ви за следващите дванайсет месеца: ще бъдат ли следващите дванайсет месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на:

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	По-добри	По-лоши	Без промяна	Не знам
(153)	1 Живота ви като цяло	1	2	3	4
(154)	2 Икономическата ситуация в България	1	2	3	4
(155)	3 Финансовото положение на вашето домакинство	1	2	3	4
(156)	4 Състоянието на заетостта в България	1	2	3	4
(157)	5 Вашия личен трудов статус	1	2	3	4

EB65.2 QA4

QA5	Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата вървят в правилна или в грешна посока в... ?

(ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Нещата се развиват в правилната посока	Нещата се развиват в грешната посока	Нито в едната, нито в другата (СПОНТАННО)	Не знам
(158)	1 България	1	2	3	4
(159)	2 Европейския съюз	1	2	3	4

EB65.1 QA14

ПРИ ВЪПРОС QA6: НЕ СПОМЕНАВАЙТЕ ТОЧКИ 5, 11 и 12 в турската част на Кипър

QA6	Бих искал/а да ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни или не сте склонни да й се доверите?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен съм да се доверя	Не съм склонен да се доверя	Не знам
(160)	1 Печата	1	2	3
(161)	2 Радиото	1	2	3
(162)	3 Телевизията	1	2	3
(163)	4 Интернет	1	2	3
(164)	5 Правосъдието/ българската съдебна система	1	2	3
(165)	6 Полицията	1	2	3
(166)	7 Армията	1	2	3
(167)	8 Религиозните институции	1	2	3
(168)	9 Синдикатите	1	2	3
(169)	10 Политическите партии	1	2	3
(170)	11 Българското правителство	1	2	3
(171)	12 Българския парламент	1	2	3
(172)	13 Европейския съюз	1	2	3
(173)	14 Организацията на обединените нации (ООН)	1	2	3
(174)	15 Асоциации на потребителите	1	2	3

EB65.2 QA10 (items 5, 11-14) - EB64.2 QA7 (items 1-3, 6-10)

НЕ ЗАДАВАЙТЕ ВЪПРОСИТЕ ОТ QA7a ДО QA9a В БЪЛГАРИЯ, РУМЪНИЯ, ТУРЦИЯ, ХЪРВАТСКА И ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - В БЪЛГАРИЯ, РУМЪНИЯ, ТУРЦИЯ, ХЪРВАТСКА И ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР ПРЕМИНЕТЕ НА ВЪПРОС QA7b

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОСИТЕ ОТ QA7b ДО QA9b САМО В БЪЛГАРИЯ, РУМЪНИЯ, ТУРЦИЯ, ХЪРВАТСКА И ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - В ОСТАНАЛИТЕ СТРАНИ ПРЕМИНЕТЕ НА ВЪПРОС QA10

QA7b Като цяло, смятате ли, че членството на България в Европейския съюз би било:

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(183)

Нещо добро	1
Нещо лошо	2
Нито добро, нито лошо	3
Не знам	4

EB65.2 QA11b

QA8b Като вземете под внимание всички обстоятелства, считате ли, че България би спечелила от членството си в Европейския съюз или не?

(184)

Би спечелила	1
Не би спечелила	2
Не знам	3

EB65.2 QA12b

QA9b Има различни мнения относно предимствата и недостатъците от членството на България в Европейския съюз. Ще Ви изредя няколко области и за всяка от тях моля да ми кажете какво влияние ще окаже членството на България в Европейския съюз - много добро, донякъде добро, донякъде лошо или много лошо?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА-ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Много добро влияние	Донякъде добро влияние	Донякъде лошо влияние	Много лошо влияние	Не знам

(185)	1	Сигурността на България	1	2	3	4	5
	2	Икономиката на България	1	2	3	4	5
(186)	3	Стандартът на живот в България	1	2	3	4	5
(187)	4	Селското стопанство в България	1	2	3	4	5
(188)	5	Влиянието на страната ни в света	1	2	3	4	5
(189)	6	Заетостта в страната ни	1	2	3	4	5
(190)							

EB64.2 QA10b TREND MODIFIED

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA10	Като цяло, каква е вашата представа за Европейския съюз - напълно положителна, по-скоро положителна, неутрална, по-скоро отрицателна, напълно отрицателна?

	(191)
Напълно положителна	1
По-скоро положителна	2
Неутрална	3
По-скоро отрицателна	4
Напълно отрицателна	5
Не знам	6

EB65.2 QA13

QA11	Вие лично сте "за" или "против" бъдещото развитие на Европейския политически съюз?

	(192)
За	1
Против	2
Не знам	3

EB64.2 QA12

QA12	Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонни да се съгласите и с кое не?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен съм да се съглася	Склонен съм да не се съглася	Не знам

(193)	1	Моят глас се зачита в Европейския съюз	1	2	3
(194)	2	Разбирам как действа Европейския съюз	1	2	3
(195)	3	Европейските въпроси ме вълнуват в голяма степен	1	2	3

EB64.2 QA15 - EB64.2 QA16 TREND MODIFIED (ITEM 3)

QA13a	Според вас, каква е скоростта на изграждане на Европа? Моля, погледнете скалата (Покажете я), като №1 "Стои неподвижно", а №7 "се придвижва възможно най-бързо". Моля, изберете тази степен от скалата, която най-добре отговаря на вашето мнение за настоящата скорост на изграждане на Европа.

QA13b	А коя оценка, отново по скала от 1 до 7, отговаря най-добре на скоростта на изграждане на Европейския съюз, която вие бихте желали?

ПОКАЖЕТЕ СЪЩАТА СКАЛА

(ПРОЧЕТЕТЕ)	(196)	(197)
	QA13a	QA13b
	настояща скорост	желана скорост
Стои неподвижно	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
Придвижва се възможно най-бързо	7	7
Не знам	8	8

EB64.2 QA17a&b

QA14	Вие лично, как бихте оценили вашата информираност за Европейския съюз, неговата политика и институции?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА

(198-199)

Не зная абсолютно нищо					Зная много неща				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Не знам 11

EB65.2 QA19

QA15	Случва ли Ви се да търсите информация за Европейския съюз, неговата политика и институции...?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(200)

Често	1
Понякога	2
Рядко	3
Никога	4
Не знам	5

NEW

QA16 Лесно ли, според Вас, се намира информация за Европейския съюз, неговата политика и институции?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(201)

Много лесно	1
По-скоро лесно	2
По-скоро трудно	3
Много трудно	4
Не знам	5

NEW

QA17 Знаете ли, че имате право да поискате достъп до непубликувани документи на институциите на Европейския съюз?

(202)

Да	1
Не	2

NEW

QA18 Чували ли сте за...?

(ПРОЧЕТЕТЕ)

		Да	Не	Не знам
(203)	1 Европейския парламент	1	2	3
(204)	2 Европейската комисия	1	2	3
(205)	3 Съвета на Европейския съюз	1	2	3
(206)	4 Съда на Европейските общности	1	2	3
(207)	5 Европейския омбудсман	1	2	3
(208)	6 Европейската Централна Банка	1	2	3
(209)	7 Сметната палата на Европейския съюз	1	2	3
	8 Комитета на регионите към Европейския съюз	1	2	3
(210)				
(211)	9 Европейския икономически и социален комитет	1	2	3

EB65.2 QA23 (1-4, 6) - EB64.2 QA26 (5, 7-9)

QA19	И за всяка от тях, моля, кажете склонни ли сте или не сте склонни да ѝ се доверите?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен съм да се доверя	Не съм склонен да се доверя	Не знам

(212)	1	Европейския парламент	1	2	3
(213)	2	Европейската комисия	1	2	3
(214)	3	Съвета на Европейския съюз	1	2	3
(215)	4	Съда на Европейските общности	1	2	3
(216)	5	Европейския омбудсман	1	2	3
(217)	6	Европейската централна банка	1	2	3
(218)	7	Сметната палата на Европейския съюз	1	2	3
(219)	8	Комитета на регионите към Европейския съюз	1	2	3
(220)	9	Европейския икономически и социален комитет	1	2	3

EB65.2 QA25 (ITEMS 1-4, 6) - EB64.2 QA27 (ITEMS 5, 7-9)

QA20	За всяко от следните твърдения за Европейския съюз, моля посочете, дали според вас то е вярно или невярно

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Вярно.	Невярно.	Не знам

(221)	1	Европейският съюз понастоящем се състои от 15 страни членки	1	2	3
(222)	2	Членовете на Европейския Парламент се избират пряко от гражданите на Европейския съюз	1	2	3
(223)	3	На всеки шест месеца различна страна-членка поема председателството на ЕС	1	2	3

EB65.2 QA26 TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОСИ QA21a И QA21b САМО ВЪВ ФИНЛАНДИЯ

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОСИ QA21c ДО QA22b САМО В ДАНИЯ

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA23	Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена България в момента?

ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА НАЙ-МНОГО ДВА ОТГОВОРА

	(252-267)
Несигурността	1,
Икономическата ситуация	2,
Покачването на цените/ инфлацията	3,
Данъците	4,
Безработицата	5,
Тероризмът	6,
Отбраната/ външната политика	7,
Жилищната политика	8,
Имиграцията	9,
Системата на здравеопазването	10,
Образователната система	11,
Пенсиите	12,
Опазването на околната среда	13,
Енергийните проблеми	14,
Друго (СПОНТАННО)	15,
Не знам	16,

EB65.2 QA28a TREND MODIFIED

QA24	В кои от следните области мислите, че българското правителство трябва да взима самостоятелни решения и в кои - съвместно с Европейския съюз, след като България стане негов член?

	(ПРОЧЕТЕТЕ КАТО СМЕНЯТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	от българското правителство	съвместно с Европейския съюз	Не знам

(268)	1	Борбата срещу престъпността	1	2	3
(269)	2	Данъците	1	2	3
(270)	3	Борбата с безработицата	1	2	3
(271)	4	Борбата срещу тероризма	1	2	3
(272)	5	Отбраната и външните работи	1	2	3
(273)	6	Имиграцията	1	2	3
(274)	7	Образователната система	1	2	3
(275)	8	Пенсиите	1	2	3
(276)	9	Опазването на околната среда	1	2	3
(277)	10	Здравното и социално осигуряване	1	2	3
(278)	11	Селското стопанство и риболова	1	2	3
(279)	12	Защитата на потребителите	1	2	3
(280)	13	Научните и технологичните изследвания	1	2	3
(281)	14	Подпомагането на райони с икономически затруднения	1	2	3
(282)	15	Енергийната политика	1	2	3
(283)	16	Конкуренцията	1	2	3

EB64.2 Q31 TREND MODIFIED

QA25	Какво е вашето мнение за всяко от следните съждения? За всяко от тях, моля кажете, дали сте "за" или "против" него.

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	За	Против	Не знам

(284)	1	Европейски паричен съюз с една единствена валута - еврото	1	2	3
(285)	2	Обща външна политика на страните членки на Европейския съюз към другите страни	1	2	3
(286)	3	Обща политика в областта на отбраната и сигурността на страните-членки на Европейския съюз	1	2	3
(287)	4	По-нататъшно разширяване на Европейския съюз към други страни в следващите години	1	2	3
(288)	5	Конституция за Европейския съюз	1	2	3
(289)	6	Скорост на изграждане на Европа по-голяма в една група страни, отколкото в другите страни	1	2	3

EB65.2 QA30

QA26	От следния списък с действия, моля кажете кои според вас трябва да са трите от тях, които да са приоритетни за Европейския съюз:

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. ПРОЧЕТЕТЕ. НАЙ-МНОГО ТРИ ОТГОВОРА

	(290-307)
ГРУПА А Приемане на новите страни членки	1,
ГРУПА В Подготовка за ново разширяване на Европейски Съюз	2,
Сближаване на Европейския съюз с гражданите на Европа, например чрез по-доброто им информиране за неговите същност, политика и институции	3,
Успешно въвеждане на единната европейска валута - еврото	4,
Борба с бедността и социалната изолация	5,
Опазване на околната среда	6,
Защита на потребителите и гарантиране качеството на стоките	7,
Борба с безработицата	8,
Реформиране на институциите на Европейския съюз и на начина, по който те функционират	9,
ГРУПА А Борба с организираната престъпност и трафика на наркотици	10,
ГРУПА В Борба с организираната престъпност	11,
Утвърждаване на политическата и дипломатическата значимост на Европейския съюз по света	12,
Поддържане на мира и сигурността в Европа	13,
Гарантиране правата на личността и зачитане на демократичните принципи в Европа	14,
Борба с тероризма	15,
Борба с незаконната имиграция	16,
Друго (спонтанно)	17,
Не знам	18,

EB65.2 QA31 TREND MODIFIED

QA27	Според Вас от кого би трябвало да се вземат решенията, отнасящи се до Европейската отбранителна политика – от националното правителство, от НАТО или от Европейския съюз?

(ЕДИН ОТГОВОР)

	(308)
От националното правителство	1
От НАТО	2
От Европейския съюз	3
Друго (спонтанно)	4
Не знам	5

EB64.2 QA35

QA28	За кое от следните неща мислите, че се изразходва най-много от Европейския бюджет?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. ПРОЧЕТЕТЕ. САМО ЕДИН ОТГОВОР

	(309)
Заетост и социални дейности	1
Земеделие	2
Научни изследвания	3
Регионални помощи	4
Външна политика и помощи за страните извън Европейския съюз	5
Административни разходи и разходи за персонала, за сгради	6
Друго (спонтанно)	7
Не знам	8

EB64.2 QA37

QA29a	Според вас, каква роля бихте казали, че играят САЩ - по-скоро позитивна, по-скоро негативна или нито позитивна, нито негативна по отношение на:

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Позитивна	Негативна	Нито позитивна, нито негативна	Не знам

(310)	1	Мира в света	1	2	3	4
(311)	2	Борбата с тероризма	1	2	3	4
(312)	3	Ръста на световната икономика	1	2	3	4
(313)	4	Борбата с бедността в света	1	2	3	4
(314)	5	Защитата на околната среда	1	2	3	4

EB64.2 QA38a

QA29b	Според вас, каква роля бихте казали, че играе Европейският съюз - по-скоро позитивна, по-скоро негативна или нито позитивна, нито негативна по отношение на:

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Позитивна	Негативна	Нито позитивна, нито негативна	Не знам

(315)	1	Мира в света	1	2	3	4
(316)	2	Борбата с тероризма	1	2	3	4
(317)	3	Ръста на световната икономика	1	2	3	4
(318)	4	Борбата с бедността в света	1	2	3	4
(319)	5	Защитата на околната среда	1	2	3	4

EB64.2 QA38b

QA30	Случва ли Ви се да мислите за себе не само като за (НАЦИОНАЛНОСТ ОТ Q1), но и като за европейец? Колко често се случва това - често, понякога или никога?

(НАЦИОНАЛНОСТТА ПОСОЧЕНА ВЪВ Q1-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(320)
Често	1
Понякога	2
Никога	3
Не знам	4

ЕВ64.2 QA39

QA31	Бихте ли казали, че сте много горди, донякъде горди, не много горди или изобщо не сте горди, че сте?

(НАЦИОНАЛНОСТТА ПОСОЧЕНА ВЪВ Q1-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(321)
Много горд	1
Донякъде горд	2
Не много горд	3
Изобщо не съм горд	4
Не знам	5

ЕВ64.2 QA41

QA32	А бихте ли казали, че сте много горди, донякъде горди, не много горди или изобщо не сте горди да сте европейец?

(САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(322)
Много горд	1
Донякъде горд	2
Не много горд	3
Изобщо не съм горд	4
Не се чувствам европейец	5
Не знам	6

ЕВ64.2 QA42

QA33	За всяка от следните страни, одобрявате ли или не за в бъдеще тя да стане част от Европейския съюз?

(СМЕНЯЙТЕ РЕДА)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	За	Против	Не знам
(323)	1 Швейцария	1	2	3
(324)	2 Норвегия	1	2	3
(325)	3 Босна и Херцеговина	1	2	3
(326)	4 Хърватия	1	2	3
(327)	5 Бившата Югославска Република Македония	1	2	3
(328)	6 Сърбия	1	2	3
(329)	7 Черна гора	1	2	3
(330)	8 Исландия	1	2	3
(331)	9 Албания	1	2	3
(332)	10 България	1	2	3
(333)	11 Румъния	1	2	3
(334)	12 Украйна	1	2	3
(335)	13 Турция	1	2	3

EB64.2 QA44 TREND MODIFIED

QA34	За всяко от следните, моля кажете ми дали сте напълно съгласен, склонен сте да се съгласите, склонен сте да не се съгласите или сте напълно несъгласен?

(ПРОЧЕТЕ-КАРТА)

		Напълно съгласен	Склонен съм да се съглася	Склонен съм да не се съглася	Напълно несъгласе н	Не знам
(336)	1 Турция принадлежи отчасти към Европа заради географското си разположение	1	2	3	4	5
(337)	2 Турция принадлежи отчасти към Европа заради своята история	1	2	3	4	5
(338)	3 Присъединяването на Турция към Европейския съюз ще засили сигурността в региона	1	2	3	4	5
(339)	4 Културните различия между Турция и страните членки на Европейския съюз са твърде големи, за да бъде допусната Турция да се присъедини към Европейския съюз	1	2	3	4	5
(340)	5 Присъединяването на Турция би допринесло за подмладяването на застаряващото население на Европа	1	2	3	4	5
(341)	6 Присъединяването на Турция може да увеличи риска от имиграция към по-развитите страни в Европейския съюз	1	2	3	4	5
(342)	7 За да се присъедини към Европейския съюз след около 10 години, Турция ще трябва постоянно да зачита човешките права	1	2	3	4	5
(343)	8 За да се присъедини към Европейския съюз след около 10 години, Турция ще трябва значително да подобри състоянието на своята икономика	1	2	3	4	5

EB64.2 QA45 TREND MODIFIED

НЕ ЗАДАВАЙТЕ ВЪПРОС QA35 в ИСПАНИЯ, ГЪРЦИЯ, ИТАЛИЯ, СЛОВЕНИЯ, УНГАРИЯ, ЛЮКСЕМБУРГ, КИПЪР, МАЛТА, СЛОВАКИЯ, ЛАТВИЯ, АВСТРИЯ, ДАНИЯ, ЛИТВА, БЕЛГИЯ И ЕСТОНИЯ - В ТЕЗИ СТРАНИ ПРЕМИНЕТЕ НА ВЪПРОС QA36

QA35	Доколкото сте запознат/а, бихте ли казали, че подкрепяте или че сте против Европейската конституция?

(ПРОЧЕТЕТЕ - ЕДИН ОТГОВОР)

(344)

Напълно подкрепям	1
По-скоро подкрепям	2
По-скоро съм против	3
Напълно съм против	4
Не знам	5

EB65.2 QB2 FILTER MODIFIED

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA36	За всяко от следните, моля кажете ми дали сте напълно съгласен, склонен да се съгласите, склонен сте да не се съгласите или сте напълно несъгласен. Ако всички страни членки приемат Договора за създаването на конституция на Европа, това ще направи Европейския съюз

(САМО ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Напълно съгласен	Склонен съм да се съглася	Склонен съм да не се съглася	Напълно съм несъгласен	Не знам

(345)	1	По-демократичен	1	2	3	4	5
(346)	2	По-ефективен	1	2	3	4	5
(347)	3	По-прозрачен	1	2	3	4	5
(348)	4	По-силен в света	1	2	3	4	5
(349)	5	Икономически по-конкурентен	1	2	3	4	5
(350)	6	По-социално ориентиран	1	2	3	4	5

EB65.2 QB3 (ITEMS 1-3) EB65.2 QB4 (ITEMS 4-6)

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОС QA37 САМО В СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПА НА 25-те - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA38

(ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ)

QA38 Кое от следните твърдения най-добре отговарят на Вашето мнение?

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(352)

За добрата работа на Европейските институции е необходима Европейска конституция.	1
Не е необходима Европейска конституция за добрата работа на Европейските институции.	2
Не знам	3

EB64.2 QA50

QA39 За всяка от следните области, моля кажете ми дали според вас Европейският съюз е пред, след или на същото ниво, на което са Съединените американски щати?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - САМО ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Пред	След	На същото ниво	Не знам
(353)	1 Научните изследвания	1	2	3	4
(354)	2 Медицинските изследвания	1	2	3	4
(355)	3 Опазването на околната среда	1	2	3	4
(356)	4 Технологичните нововъведения	1	2	3	4
(357)	5 Системите на здравеопазване	1	2	3	4
(358)	6 Образованието	1	2	3	4
	7 Борбата със социалните неравенства	1	2	3	4
(359)					
(360)	8 Борбата с безработицата	1	2	3	4
(361)	9 Борбата с дискриминацията	1	2	3	4
(362)	10 Създаването на компании	1	2	3	4

EB64.2 QA53

QA40	Единният пазар увеличи конкуренцията в такива сфери като транспорта, телекомуникационните услуги, банковите и застрахователните услуги. Като цяло, как оценявате ефекта от това?

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(363)

Много положителен ефект	1
По-скоро положителен ефект	2
По-скоро отрицателен ефект	3
Много отрицателен ефект	4
Нито положителен, нито отрицателен ефект (СПОНТАННО)	5
Не знам	6

EB64.2 QA54

QA41	В сравнение с попожението от преди десет години, считате ли, че благодарение на единния пазар, конкурентността на българските фирми се е повишила, намаляла е или е останала непроменена ?

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(364)

Повишила се е	1
Намаляла е	2
Останала е непроменена	3
Не знам	4

NEW

QA43	Кое от следните две твърдения е по-близо до Вашето мнение по отношение на глобализацията?

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(372)

Глобализацията отваря добри възможности пред българските фирми благодарение на отварянето на пазарите	1
Глобализацията представлява заплаха за заетостта и фирмите в България	2
Не знам	3

EB65.1 QA17

QA44	Бихте ли ми казали дали, според Вас, глобализацията оказва по-скоро положително или по-скоро отрицателно влияние върху всяка от следните области?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. ПРОЧЕТЕТЕ. ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	По-скоро положително влияние	По-скоро отрицателно влияние	Няма никакво влияние (СПОНТАННО)	Не знам
(373)	1 Икономическия растеж на нашата страна	1	2	3	4
(374)	2 Солидарността между страните	1	2	3	4
(375)	3 Научно-техническият прогрес	1	2	3	4
(376)	4 Демокрацията в световен мащаб	1	2	3	4
(377)	5 Качеството на обществените услуги	1	2	3	4
(378)	6 Неравенството между страните	1	2	3	4
(379)	7 Заетостта в нашата страна	1	2	3	4
(380)	8 Околната среда	1	2	3	4
(381)	9 Здравео	1	2	3	4

NEW

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОС QA45a НА АНКЕТНА ГРУПА А - ДРУГИТЕ ОТИВАТ НА ВЪПРОС QA45b

QA45a	До каква степен сте съгласен със следното твърдение: Европейският съюз спомага да се предпазим от негативните влияния на глобализацията?

(ПРОЧЕТЕТЕ-ЕДИН ОТГОВОР)

	(382)
Напълно съгласен	1
Склонен съм да се съглася	2
Склонен съм да не се съглася	3
Напълно съм несъгласен	4
Не знам	5

EB64.2 QA56 FILTER + TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОС QA45b НА АНКЕТНА ГРУПА В - ДРУГИТЕ ОТИВАТ НА ВЪПРОС QA45a

QA45b Доколко сте съгласен/а със следното твърдение: Европейският съюз спомага за това европейските граждани да се възползват по-добре от положителните влияния на глобализацията?

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(383)

Напълно съгласен	1
Склонен съм да се съглася	2
Склонен съм да не се съглася	3
Напълно несъгласен	4
Не знам	5

NEW

ПОПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA46 На кое от следните твърдения бихте дали приоритет за подобряване ефективността на Европейската икономика?

(ПРОЧЕТЕТЕ - ДО ТРИ ОТГОВОРА)

(384-391)

Законово увеличаване на броя на работните часове	1,
Подобряване образованието и професионалното обучение	2,
Инвестиране в изследвания и нововъведения	3,
Улесняване създаването на компании	4,
По-ефективно използване на енергията	5,
Инвестиране в транспортната инфраструктура (пътища, ж.п. и т.н.)	6,
Друго (СПОНТАННО)	7,
Не знам	8,

EB65.2 QC5

QA47 Кажете ми доколко сте съгласен/а с всяко от следните твърдения.

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА-ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Напълно съгласен	Склонен съм да се съглася	Склонен съм да не се съглася	Напълно несъгласе н	Не знам
(392)	1 Държавата се намесва твърде много в нашия живот	1	2	3	4	5
(393)	2 Имаме нужда от повече равенство и справедливост, дори ако това означава по-малко свобода за личността	1	2	3	4	5
(394)	3 В наши дни има твърде много толерантност. Престъпниците трябва да бъдат наказвани по-строго	1	2	3	4	5
(395)	4 Гражданите трябва да участват по-активно в политиката в България	1	2	3	4	5
(396)	5 Имигрантите (живеещите в България чужденци) допринасят много за България	1	2	3	4	5
(397)	6 ГРУПА А Икономическият растеж трябва да бъде приоритет за България, дори ако това се отразява на околната среда	1	2	3	4	5
(398)	7 ГРУПА В Опазването на околната среда трябва да бъде приоритет за България, дори ако това се отразява на икономическия растеж	1	2	3	4	5
(399)	8 Свободната конкуренция е най-решаващият фактор за икономическия просперитет	1	2	3	4	5
(400)	9 Религията заема прекалено важно място в нашето общество	1	2	3	4	5
(401)	10 Канабисът за собствена употреба трябва да бъде легализиран в цяла Европа	1	2	3	4	5
(402)	11 Хомосексуалните бракове трябва да бъдат разрешени в цяла Европа	1	2	3	4	5
(403)	12 Осиновяването на деца от хомосексуални двойки трябва да бъде разрешено в цяла Европа	1	2	3	4	5
(404)	13 Трябва да се отдава по- голямо значение на свободното време, отколкото на работата	1	2	3	4	5

EB60.1 Q37 TREND MODIFIED

QA48a	А кои три от следващите ценности са най-важни за Вас лично?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ТРИ ОТГОВОРА

(405-418)

Върховенството на закона	1,
Зачитането на човешкия живот	2,
Човешките права	3,
Личната свобода	4,
Демокрацията	5,
Мирът	6,
Равенството	7,
Солидарността, взаимопомощта	8,
Толерантността	9,
Религията	10,
Самоосъществяването	11,
Уважението към другите култури	12,
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	13,
Не знам	14,

EB60.1 Q36a

QA48b	Кои три от следните ценности най-добре описват Европейския Съюз?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ТРИ ОТГОВОРА

(419-432)

Върховенството на закона	1,
Зачитането на човешкия живот	2,
Човешките права	3,
Личната свобода	4,
Демокрацията	5,
Мирът	6,
Равенството	7,
Солидарността, взаимопомощта	8,
Толерантността	9,
Религията	10,
Самоосъществяването	11,
Уважението към другите култури	12,
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	13,
Не знам	14,

EB60.1 Q36b TREND SLIGHTLY MODIFIED

QA49	Считате ли, че по отношение на ценностите, които споделят, страните-членки на Европейския съюз са :

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(433)

Много близки една до друга	1
По-скоро близки една до друга	2
По-скоро отдалечени една от друга	3
Много отдалечени една от друга	4
Не знам	5

NEW

QA50 Кои две от следните предпоставки (ако изобщо има такива) бихте счели за най-полезни за бъдещето на Европа ?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(434-442)

Общ език	1,
Добре дефинирани външни граници на Европейския Съюз	2,
Въвеждане на Еврото във всички страни членки на ЕС	3,
Сравними жизнени стандарти	4,
Обща армия	5,
Обща конституция	6,
Нито едно (СПОНТАННО)	7,
Друго (СПОНТАННО-УТОЧНЕТЕ)	8,
Не знам	9,

EB65.1 QA11

QA51 Как бихте оценили настоящата ситуация във всяка от следните области?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Много добра	По-скоро добра	По-скоро лоша	Много лоша	Не знам

(443)	1	Положението на българската икономика	1	2	3	4	5
(444)	2	Положението на европейската икономика	1	2	3	4	5
(445)	3	Положението със заетостта в България	1	2	3	4	5
(446)	4	Положението с околната среда в България	1	2	3	4	5
(447)	5	Положението със социалната закрила в България	1	2	3	4	5

EB63.4 QD1 TREND MODIFIED

QA52 Бихте ли казали, че се интересувате много, до известна степен, не много или въобще не се интересувате от...

(ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Много ме интересуват	Интересувам се до известна степен	Не се интересувам много	Изобщо не ме интересуват	Не знам

(448)	1	Вътрешна (българска) политика	1	2	3	4	5
(449)	2	Европейска политика	1	2	3	4	5

EB65.1 QA24